

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΗΠΕΙΡΟΣ 2021– 2027»

Συνεδρίαση 3^η

Μέτσοβο, 1 Ιουλίου 2024

Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας (ΜΕΚΔΕ)

Ωρα έναρξης: 12:00

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ

Παρόντα Μέλη Επιτροπής Παρακολούθησης

Με δικαίωμα ψήφου

1. Κος Αλέξανδρος Καχριμάνης, Περιφερειάρχης Ηπείρου, Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Ηπείρου 2021 -2027
2. Κος Δημήτρης Σκάλκος, Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων
3. Κα Ευγενία Παπανικολάου, Προϊσταμένη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Ήπειρος»
4. Κα Ευγενία Μαμάη, ως εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΠεΠ)
5. Κα Μαρία Ζαμπέλη, ως εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ)
6. Κα Νόρα Σγουρομύτη, ως εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
7. Κος Αντώνιος Γυπάκης, ως εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας (Διαδικτυακά)

8. Κος Αντώνιος Μαγκίνας, ως εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας (Διαδικτυακά)
9. Κα Μαρίνα Στέφου, Γενική Γραμματέας Δημογραφικής και Στεγαστικής Πολιτικής
10. Κος Σπύρος Πυλαρινός, ως εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Διαδικτυακά)
11. Κος Παναγιώτης Γιαννακόπουλος, ως εκπρόσωπος της ΜΟΔ ΑΕ
12. Κος Αχιλλέας Τηλέγραφος, ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Διαδικτυακά)
13. Κα Μαριάννα Γιοχάλα, ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού
14. Κος Ιωάννης Μυλωνάς, ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Πολιτισμού (ΕΔΕΠΟΛ)
15. Κα Στέλλα Στουπή ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υγείας (ΕΔΕΥΠΥ)
16. Κα Έλενα Κουτρουμάνου, ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΕΚΥΠ)
17. Κος Χρήστος Λέτσιος ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (ΕΔΥΜΕΤ/ΥΠΥΜΕ)
18. Κος Αντιπλοίαρχος ΛΣ Νικόλαος Βασιλείου, ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Προστασίας (ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΝΑΝΠ)
19. Κα Μαίρη Κουτσούμπα ως εκπρόσωπος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας (Διαδικτυακά)
20. Κος Ιωάννης Χαντζάρας ως εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) (Διαδικτυακά)
21. Κος Γεώργιος Κανδιάνος, ως εκπρόσωπος της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων (ΚΕΜΚΕ) του Υπουργείου Οικονομικών (Διαδικτυακά)
22. Κος Γεώργιος Κριτσίμας, ως εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Ε.Υ.ΣΥ.Δ. – Μ.Ε.Υ) (Διαδικτυακά)

- 23.Κος Κωνσταντίνος Καραμάνης, ως εκπρόσωπος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
- 24.Κος Γιώργος Σουκουβέλος Δήμαρχος Ζαγορίου, ως εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων (ΠΕΔ) Ηπείρου
- 25.Κα Αγνή Νάκου-Δασούλα Αναπληρώτρια Περιφερειάρχης Ηπείρου, ως εκπρόσωπος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ)
- 26.Κος Αλέξανδρος Καχριμάνης, Περιφερειάρχης Ηπείρου, ως εκπρόσωπος της Περιφερειακής Επιτροπής Αναπτυξιακού Σχεδίου (ΠΕΑΣ) ΕΣΠΑ
- 27.Κος Διονύσιος Γιακουμέλος, ως εκπρόσωπος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) (Διαδικτυακά)
- 28.Κος Βασίλειος Κουτσιανός ως εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑΜΕΑ) (Διαδικτυακά)
- 29.Κα Μαρία Κολλίγρη, ως εκπρόσωπος της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας (Διαδικτυακά)
- 30.Κος Ακύλας Πλιάκος, ως εκπρόσωπος της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ)
- 31.Κος Χρήστος Τάτσης, ως εκπρόσωπος της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας (ΓΣΕΒΕΕ)
- 32.Κος Ιωάννης Γκολομάζος, ως εκπρόσωπος της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων (ΚΕΕ) (Διαδικτυακά)
- 33.Κος Χρήστος Κισσόπουλος, ως εκπρόσωπος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΟΕΕ)
- 34.Κος Βασίλης Χρηστίδης, ως εκπρόσωπος του Συνδέσμου Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδος (ΣΕΠΕ)
- 35.Κος Σωτήριος Τσουκαρέλης, ως εκπρόσωπος της Ένωσης Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας Ηπείρου «Κοινό ΚΑΛΟ»
- 36.Κος Μανώλης Νταμπαρακής ως εκπρόσωπος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR)
- 37.Κα Μάγδα Πετροπούλου, ως εκπρόσωπος του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα" ΕΦΕΠΑΕ
- 38.Κος Χριστόφορος Σιαφάκας, Δήμαρχος Αρταίων
- 39.Κος Παναγιώτης Νταής, Δήμαρχος Ηγουμενίτσας
- 40.Κος Ιωάννης Δαρδαμάνης, Εντεταλμένος Σύμβουλος Δήμου Πρέβεζας

Χωρίς δικαίωμα ψήφου οι ακόλουθοι:

1. Κα Σοφία Τερεζάκη, ως εκπρόσωπος της Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ)
2. Κα Σοφία Γαβαλά ως εκπρόσωπος της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας
3. Κα Χριστίνα Καραϊτίδη, ως εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης (REGIO) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
4. Κα Αναστασία Μπακοπούλου, ως εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικές Υποθέσεις και Κοινωνική Ένταξη (EMPI) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
5. Κος Οδυσσέας Ρούσκας, ως εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ)
6. Κος Αντώνιος Βοζίκης, ως εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ) (Διαδικτυακά)
7. Κα Έγκε Μίτσα, ως εκπρόσωπος της Μονάδας Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.
8. Κος Δημήτριος Γκομόζιας, ως εκπρόσωπος της Ειδικής Υπηρεσίας Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας (Διαδικτυακά)

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Έγκριση της Ημερήσιας Διάταξης
2. Έγκριση πρακτικών 2^{ης} Συνεδρίασης
3. Εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης
4. Εισαγωγικές ομιλίες

II. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΠΕΙΡΟΣ 2021-2027

1. Ενημέρωση για την πρόοδο – ολοκλήρωση του Προγράμματος Ήπειρος 2014-2020.
2. Ενημέρωση για την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027.
3. Ενημέρωση για τον προγραμματισμό των προσκλήσεων – Έγκριση της μεθοδολογίας και των κριτηρίων επιλογής πράξεων.
4. Ενημέρωση για τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις & έργα στρατηγικής σημασίας – Παρουσίαση ΣΒΑΑ Δήμου Ηγουμενίτσας.
5. Ενημέρωση για θέματα Αξιολόγησης του Προγράμματος.
6. Ενημέρωση για την πρόοδο υλοποίησης της Στρατηγικής για την Πληροφόρηση και την Επικοινωνία του Προγράμματος.
7. Συζήτηση.

III. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Παρεμβάσεις Εθνικής Αρχής Συντονισμού επί οριζόντιων θεμάτων
  - Ενημέρωση για τους Αναγκαίους και Πρόσφορους Όρους.
  - Αναθεώρηση STEP.
  - Ενδιάμεση Επανεξέταση Προγραμμάτων 2017-2027.
2. Παρουσιάσεις σχεδίων Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας
  - ΙΧΩΡ ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.
  - ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΚΟΙΝ.Σ.Ε.Π.
  - ACHERON ACTIONS ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.
3. Συζήτηση

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: ... για τη Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Πριν δώσω το λόγο στον Περιφερειάρχη, δυο, τρία πρακτικά πράγματα. Για να μην φορτώνεται το δίκτυο, να μην μπείτε στο Wi-Fi της αίθουσας. Η συνεδρίαση διεξάγεται υβριδικά, άρα, όποιος θέλει να μιλήσει εξ αποστάσεως, θα πρέπει να σηκώνει το "χεράκι" μέσα στον υπολογιστή. Όταν παίρνετε το λόγο, θα μιλάτε και θα λέτε το όνομά σας και τον φορέα και τον οποίο εκπροσωπείται.

Στο φάκελο μπροστά υπάρχει το δελτίο συμμετοχής, παρακαλώ, όσοι δεν τον έχετε υπογράψει, να συμπληρώσετε τα στοιχεία και να τα δώσουμε στη Γραμματεία.

Υπάρχει διερμηνεία αγγλικά – ελληνικά και αντίστροφα και δίνω τον λόγο στον Περιφερειάρχη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Καλησπέρα, ήθελα να σας καλωσορίσω όλους εδώ στην ιδιαίτερα πατρίδα μου στο Μέτσοβο. Είχα την τιμή να είμαι Δήμαρχος επί τρεις τετραετίες εδώ και τότε έγινε κι αυτό το κτίριο, που είμαστε σήμερα, που είναι το Μεταπτυχιακό του Πολυτεχνείου για τους ορεινούς όγκους, σε μια προσπάθεια επιστροφής χρέους προς το Μέτσοβο.

Καλωσορίζω τον Γενικό Γραμματέα των Δημοσίων Επενδύσεων, τον κύριο Σκάλκο, τη Γενική Γραμματέα κυρία Στέφου της Δημογραφικής και Στεγαστικής Πολιτικής, τον κύριο Πατρίκ Πακέ, Προϊστάμενο του Τμήματος Ελλάδας – Κύπρου στη Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τον κύριο Πανταζάτο Παναγιώτη, Αναπληρωτή Προϊστάμενο του Τμήματος Ελλάδα – Κύπρος της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Και θα δώσω το λόγο στη Δήμαρχο Μετσόβου, την κυρία Μαρία-Χριστίνα Αβέρωφ, να μας κάνει ένα καλωσόρισμα.

ΑΒΕΡΩΦ: Καλησπέρα κι από μένα. Καλώς ήρθατε στο όμορφο χωριό μας το Μέτσοβο.

Το Μέτσοβο είναι ένα χωριό, που έχει πάρα πολλές προοπτικές, το θέμα είναι ότι, αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε κι εμείς σ' ένα πολύ κομβικό

σημείο για την επιβίωσή μας. Όλα αυτά που κάνετε είναι πάρα πολύ σημαντικά σε μας, όχι μόνο σαν θεωρία αλλά και στην πράξη. Χωρίς τη βοήθεια της Περιφέρειας και χωρίς τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτός ο τόπος δεν μπορεί να επιβιώσει. Οπότε, πραγματικά είμαστε ευγνώμονες.

Πρέπει να προσπαθήσουμε όλοι, αυτός ο τόπος είναι ένας τόπος, που έχει πάρα πολλές προοπτικές και αξίζει να πολεμήσουμε και να προσπαθήσουμε να τον κρατήσουμε ζωντανό.

Καλώς ήρθατε, λοιπόν, και περιμένουμε με αγωνία τα αποτελέσματα αυτής της συνεδρίασης και να ξέρετε ότι, εμείς είμαστε έτοιμοι να κάνουμε πράξη τις ιδέες σας και ό,τι έχετε να μας προτείνετε.

Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ και καλώς ήρθατε.

.....(Χειροκροτήματα από τους παρισταμένους)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κός ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Ευχαριστώ την κυρία Αβέρωφ, η οποία είναι και η μοναδική γυναίκα Δήμαρχος στην Ήπειρο.

Συνεχίζουμε την 3^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «ΗΠΕΙΡΟΣ 2021-2027» και η Ήπειρος χαρακτηρίζεται για τη δυναμική της, είναι μια Περιφέρεια, που έχει κάνει πολλά βήματα για την εξωστρέφεια, αναπτύσσεται στον πρωτογενή τομέα, στον τουρισμό και ανεβαίνει συνεχώς στο επίπεδο σε ό,τι αφορά τη Δημόσια Υγεία. Παράλληλα, αναπτύσσεται σε κόμβο καινοτομίας, κάτι που μέχρι πριν λίγα χρόνια ούτε να το φανταστεί δεν μπορούσε κάποιος.

Θέλουμε μια Ήπειρο, που να δίνει περισσότερες και καλύτερες ευκαιρίες σε όλους. Την περίοδο 2014-2020 επικεντρωθήκαμε κυρίως στους τομείς της Επιχειρηματικότητας, της Ενέργειας, του Περιβάλλοντος, των Μεταφορών, της Υγείας – Πρόνοιας – Παιδείας και Κοινωνικών Παροχών και Υπηρεσιών.

Ανάπτυξη υποδομών περιβάλλοντος στο παράκτιο μέτωπο. ΟΧΕ, Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση των αρχαίων θεάτρων της Ηπείρου, που ήτανε ίσως απ' τις πιο επιτυχημένες στην Ευρώπη, δράσεις καινοτομίας και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.

Το Πρόγραμμα «Ήπειρος 2014-2020» ολοκληρώθηκε χωρίς απώλεια πόρων, με 5.375 έργα, ενώ οι δαπάνες θα φτάσουν στα 324,7

εκατομμύρια ευρώ, δηλαδή 110% του προϋπολογισμού του Προγράμματος.

Χωρίς τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όλα αυτά που σήμερα κάνουμε σε όλους τους τομείς, δε θα γινόταν ποτέ. Αυτό το έχουμε συνειδητοποιήσει όλοι, όχι μόνο για την απορρόφηση, αλλά και για την ποιότητα των έργων.

Η συνεργασία όλων των φορέων είναι σημαντική, όποια αιτήματα είχαν τις κατάλληλες προδιαγραφές, αξιολογήθηκαν και εντάχθηκαν. Οι συνεργάτες μου και οι φορείς κάνουν, ό,τι απαιτείται, για να αποδοθεί στην κοινωνία αυτό που πρέπει, απ' τα χρήματα που μας δίνει η Ευρώπη.

Ξεκινήσαμε ήδη την υλοποίηση του νέου Προγράμματος 2021-2027. Σ' αυτή την προγραμματική περίοδο τα χρήματα, που έχουμε να διαχειριστούμε είναι διπλάσια κι αυτό είναι ευχάριστο, απαιτείται, όμως, ετοιμότητα απ' όλες τις πλευρές.

Οι Περιφέρειες συμβάλλουμε μέσα απ' τα Περιφερειακά μας Προγράμματα σε όλους τους στόχους πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. «Έξυπνη Εξειδίκευση», «Πράσινη», «Διασυνδεδεμένη», «Κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς, πιο κοντά στους πολίτες».

Στην Ήπειρο την προγραμματική περίοδο 2021-2027 συνεχίζουμε να χρηματοδοτούμε δράσεις και έργα, όπως είχαμε και στην προηγούμενη περίοδο, αλλά εστιάζουμε κυρίως:

Πρώτον, στην Καινοτομία και στην Επιχειρηματικότητα. Επανασυγκροτήσαμε το Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας στην Ήπειρο, στο οποίο προεδρεύει η Πρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, και το οποίο ξεκίνησε δυναμικά τις εργασίες του. Έχοντας καταλήξει στους τομείς, που θα πρέπει να επικεντρωθούμε απ' τον Σεπτέμβριο δε θα ξεκινήσει και η διαδικασία της «επιχειρηματικής ανακάλυψης», με στόχο να εκδοθούν οι πρώτες Προσκλήσεις εντός του 2024.

Συστήσαμε, υπογράφοντας μνημόνιο συνεργασίας, ένα μηχανισμό υποστήριξης του οικοσυστήματος Έρευνας και Καινοτομίας στην Περιφέρεια, με τη συνεργασία του Πανεπιστημίου, του δικτύου «ΠΡΑΞΗ» του ΙΤΕ και το ΙΤΕ, ολοκληρώνοντας άμεσα τις διαδικασίες στελέχωσής

του, ώστε να συμβάλλει στη διαδικασία της «επιχειρηματικής ανακάλυψης».

Μέσω το ΕΦΕΠΑΕ, το οποίο έχουμε ήδη ορίσει ως ενδιάμεσο φορέα να διαχειριστεί τις δράσεις Κρατικών Ενισχύσεων του Προγράμματος, θα χρηματοδοτήσουμε τις δράσεις για την Καινοτομία και την ενίσχυση των συνεργασιών μεταξύ ερευνητικού τομέα και επιχειρήσεων, τις δράσεις επιχειρηματικότητα και τις δράσεις απασχόλησης ανθρώπινου δυναμικού.

Θα εκπληρώσουμε την υποχρέωση του Κανονισμού για την κάλυψη όλων των οικισμών Γ' προτεραιότητας, είναι για Βιολογικούς και αποχετεύσεις, με τη χρηματοδότηση του ενός εναπομείναντος οικισμού στο Καναλλάκι της Πρέβεζας.

Ολοκληρώνουμε την παράκαμψη της Νικοπόλεως, συμβάλλοντας στην ενοποίηση του αρχαιολογικού χώρου.

Θα συνεχίσουμε το πρόγραμμα για τους ανέργους πτυχιούχους, ένα πολύ πετυχημένο πρόγραμμα, που πολλοί απ' αυτούς πήραν δεξιότητες και ήδη δουλεύουν σε επιχειρήσεις.

Χρηματοδοτούμε τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη όχι μόνο στο Δήμο Ιωαννιτών, όπως ήταν τώρα μέχρι 100.000 κατοίκους, αλλά στις 4 πρωτεύουσες των Νομών της Ηπείρου.

Συνεχίζουμε τη χρηματοδότηση της ΟΧΕ των αρχαίων θεάτρων και την επεκτείνουμε στην ορεινή περιοχή των Τζουμέρκων και του Λάκμου, της Κόνιτσας, με αφετηρία τα ιαματικά λουτρά, και του Σουλίου, έτσι αναδεικνύοντας και τοπικά προϊόντα, και τον εναλλακτικό ιαματικό και ιστορικό τουρισμό.

Μέχρι σήμερα έχουμε επικεντρωθεί στη συνέχιση της χρηματοδότησης του συνόλου των Κοινωνικών Δομών, στην εξασφάλιση χρηματοδότησης τόσο των τμηματοποιημένων έργων, αλλά και των μεταφερομένων έργων, τα οποία εντάξαμε τα τελευταία έτη υλοποίησης του Προγράμματος «ΕΣΠΑ '14-'20», ώστε να αποτελέσουν τη δεξαμενή των έργων για το Πρόγραμμα '21-'27, συμβάλλοντας στην έγκαιρη υλοποίησή του.

Στο ΕΤΠΑ το σύνολο των ενταγμένων έργων ανέρχεται στο 21% αυτή τη στιγμή και στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο 48%.

Διάβασα αυτές τις μέρες κι είναι ένας προβληματισμός, για μένα, ότι Περιφέρεια της Ιταλίας στην ορεινή περιοχή της Τοσκάνης έβγαλε ένα πρόγραμμα επανάχρησης, "βιώσιμης επανάχρησης" το λέει και διάβασα, και δίνει κονδύλια σε όσους ξανά θα παν σ' αυτές τις περιοχές, να φτιάξουν μια επιχείρηση, να αναστηλώσουν ένα παλιό κτίριο στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα.

Μεγάλη υπόθεση η επανάχρηση σε μια περιοχή σαν την Ήπειρο και η οποία, κατά το πλείστον, είναι ορεινή. Σίγουρα μέσα από τις ΟΧΕ μπορούμε, αλλά εγώ θα το ψάξω, κυρία Πετροπούλου, σας είδα παρούσα, ναι, κι απ' το ΕΦΕΠΑΕ. Μας ενδιαφέρει να συνδέσουμε το παρελθόν με το μέλλον, μέσα απ' τις αξίες που έχουμε στον τόπο μας κι αυτό είναι κάτι, το οποίο πρέπει να το επιδιώξουμε. Έτσι θα κάνουμε και μία μεγαλύτερη διασπορά του Προγράμματος σε πολλές περιοχές της Ηπείρου.

Κύριε Γενικέ, θέλω να σας πω την αγωνία μου, η οποία είναι τεράστια. Έχουμε συνεργαστεί πάρα πολύ καιρό, θέλω να σας πω ένα μεγάλο ευχαριστώ, αλλά δεν αντέχεται άλλο το άγχος, εγώ είμαι και αγχώδης τύπος, είτε στο ΕΠΑ, δηλαδή στο Εθνικό ΠΔΕ, εσείς, βέβαια, μας έχετε πει κατά καιρούς, αλλά είμαστε πλέον πολύ αγχωμένοι, αλλά και στο Πρόγραμμα το συγχρηματοδοτούμενο. Αυτές τις μέρες μας ήρθαν μόνο χρήματα για το ΕΚΤ, που είναι ανελαστικές οι δαπάνες, όπως και οι ανελαστικές δαπάνες στα ενταγμένα έργα του ΕΤΠΑ, που όπως είναι αυτοί που δουλεύουν στα έργα Πολιτισμού και λοιπά.

Έχουμε άγχος, δεν ξέρω, ένας συνάδελφός μου σήμερα μου έλεγε, να πάρουμε δάνειο, αυτός ήταν πολύ χειρότερα από μένα στα οικονομικά, να πάρουμε ένα δάνειο στο οποίο, όταν θα 'ρχονται τα χρήματα, να τα αποπληρώνουμε. Δεν ξέρω, αν μπορεί να προβλεφθεί κάτι τέτοιο, γιατί θα είναι σε βάρος να διαλυθούνε συμβάσεις, να πληρώσουμε σταλίες και λοιπά.

Δεν ξέρω, είναι πολύ σοβαρό το θέμα, σας το λέω, γιατί ξέρω, κι εσείς έχετε με μας την ίδια αγωνία μες στη συνεργασία, που έχουμε όλα αυτά τα χρόνια.

Ευχαριστώ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Να δώσουμε το λόγο στο Γενικό Γραμματέα τον κύριο Σκάλκο, στη συνέχεια στην κυρία Στέφου, Γενική Γραμματέα επίσης. Μετά θα δώσουμε τον λόγο στον κύριο Πακέ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Απασχόλησης και στον κύριο Πανταζάτο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Περιφερειακή Πολιτική και θα συνεχίσουμε με την Ημερήσια Διάταξη.

Ευχαριστώ.

ΣΚΑΛΚΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, καλημέρα. Δεν αποφεύγω τον επίλογο του αγαπητού Αλέκου, θα τοποθετηθώ αμέσως μετά.

Να πω, αγαπητέ Αλέκο, αγαπητή κυρία Δήμαρχε, καλή θητεία, συνάδελφοι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συνάδελφοι απ' τη Διαχειριστική Αρχή, συνάδελφοι της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, φορείς και δικαιούχοι που συμβάλλετε στην καλή επίδοση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, κυρίες και κύριοι, είναι ιδιαίτερη χαρά και τιμή να βρίσκομαι σήμερα εδώ, πρώτη φορά στο Μέτσοβο.

Αυτό, όμως, δεν έχει καμία σημασία, γιατί με χαρά βλέπω ότι η περιφερειακή ανάπτυξη μπορεί να προχωρά και χωρίς τη δική μου παρουσία. Από παράδειγμα η αίθουσα, που μας φιλοξενεί σήμερα εδώ, ένα έργο που έχει χρηματοδοτηθεί από το ΕΣΠΑ της περιόδου 2007-2013.

Προφανώς, η Επιτροπή θα δώσει βάρος στην πορεία υλοποίησης της νέας προγραμματικής περιόδου του ΕΣΠΑ '21-'27, δε γίνεται, όμως, να μην αναφερθούμε και στο κλείσιμο της περιόδου '14-'20, που ήτανε μια ιδιαίτερα επίπονη διαδικασία. Όταν αναλάβαμε τα προγράμματα, αντιμετωπίσαμε μια δύσκολη κατάσταση, αυτό το λέω χωρίς την παραμικρή διάθεση πολιτικολογίας, δεν έχει σημασία ποια κυβέρνηση βρίσκεται πάνω, είχαμε να αντιμετωπίσουμε μία πραγματικότητα, που είχε να κάνει με τις επιπτώσεις της πολυετούς οικονομικής κρίσης, έλλειψη ικανού αριθμού ώριμων έργων για χρηματοδότηση, μελετών και λοιπά. Στην πορεία μας βρήκαν και οι διαδοχικές κρίσεις της πανδημίας, εξαιρετική δύσκολη, της ενεργειακής κρίσης στη συνέχεια, γενικά στην πορεία αυτή την εννεαετή τελικά, μέχρι να κλείσει το ΕΣΠΑ ο δρόμος ήτανε "στρωμένος με αγκάθια".

Υπήρχε ένας προβληματισμός, το ξέρει και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κι οι συνάδελφοι, που παρίστανται σήμερα εδώ, κατά πόσο θα τα καταφέρναμε και στα ΠΕΠ, και στο ΠΕΠ της Ηπείρου, και σ' όλα τα ΠΕΠ και στα Τομεακά Προγράμματα.

Τελικά, τα καταφέραμε μια χαρά, χωρίς την παραμικρή απώλεια πόρων και το τελευταίο διαθέσιμο ευρώ "έπιασε τόπο", οπότε μπορούμε σήμερα να σας κοιτάμε στα μάτια και να λέμε ότι, όλοι μαζί πετύχαμε κάτι καλό.

Αν αυτό το μετατρέψουμε σε απόλυτους αριθμούς, αναφέρθηκε ο αγαπητός Αλέκος, η διαθέσιμη δημόσια δαπάνη των 295 εκατομμυρίων ευρώ απορροφήθηκε στο σύνολό της και με την υπερδέσμευση 325 εκατομμύρια, αν θυμάμαι καλά, δεν είναι όμως αυτά τα χρήματα, είναι και τα πολλά περισσότερα χρήματα, περίπου 1,5 δισεκατομμύριο ευρώ, που είναι έργα που χωροθετούνται στην ευρύτερη Περιφέρεια της Ηπείρου, αλλά έχουνε υλοποιηθεί κι έχουνε χρηματοδοτηθεί από άλλα προγράμματα του ΕΣΠΑ.

Άρα, λοιπόν, εγώ θεωρώ ότι, η Πολιτική Συνοχής έχει βάλει ένα σημαντικό λιθαράκι στο να αλλάξει σταθερά και σταδιακά η εικόνα της Περιφέρειας Ηπείρου κι αυτό είναι κάτι που θα πρέπει να το θυμόμαστε, αλλά και να το προβάλλουμε. Είχαμε πρόσφατα και τα αποτελέσματα των Ευρωεκλογών, έχουμε και την συζήτηση, που θα ξεκινήσει ευθύς αμέσως με το σχηματισμό των νέων ευρωπαϊκών οργάνων για την Πολιτική Συνοχής μετά το '27, θα πρέπει να 'χουμε στο μυαλό μας ότι οι πόροι της Συνοχής, όχι μόνο πρέπει να μείνουν σταθεροί, αλλά θα πρέπει και να ενισχυθούν.

Πολιτική Συνοχής και Ενωμένη Ευρώπη είναι δύο πράγματα, που πάνε μαζί, δεν μπορούμε να μιλάμε για ενωμένη Ευρώπη, χωρίς τη διάσταση της αλληλεγγύης προς τις λιγότερες αναπτυγμένες Περιφέρειες. Αυτή είναι η βασική εθνική θέση της χώρας μας, αυτή θα υπερασπιστεί το επόμενο διάστημα και είναι σημαντικό ότι, το καλύτερο επιχείρημα στους αμφισβητίες του, πόσο πιάνουν τόπο τα λεφτά της Πολιτικής Συνοχής, είναι οι ελληνικές επιδόσεις. Και ειδικά, μια που βρισκόμαστε σήμερα εδώ στο όμορφο Μέτσοβο, πώς έχουν αξιοποιηθεί οι πόροι της Περιφέρειας Ηπείρου.

Ανέφερε κάποια παραδείγματα ο αγαπητός Αλέκος κι εγώ πρέπει να τα προσυπογράψω και, αν είχα χρόνο, θα μπορούσα να προσθέσω και μερικά ακόμα.

Η νέα προγραμματική περίοδος ξεκινάει εξαιρετικά δυναμικά, ξεκινάει με μία αύξηση στους διαθέσιμους πόρους, που υπερβαίνει το 44%, είναι ένα σημαντικό ποσό που θα ξεπεράσει στα 425 εκατομμύρια ευρώ. Αυτό θα μας δώσει τη δυνατότητα να υλοποιήσουμε έργα στις βασικές προτεραιότητες του Προγράμματος, όπως και σε όλα και τα Περιφερειακά Προγράμματα, που έχουν να κάνουν με την ενδυνάμωση του συστήματος Πολιτικής Προστασίας, με την ανιπλημμυρική θωράκιση – καταλαβαίνετε πόσο σημαντικό είναι αυτό– με την ορθολογική διαχείριση των λυμάτων και των υδάτων, με την ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας, και δε θα κουραστώ να το επαναλαμβάνω ότι, το ΕΣΠΑ είναι το "σπίτι" των μικρομεσαίων επιχειρήσεων κατά βάση και σχεδόν αποκλειστικά χρηματοδοτούμε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, το ΕΣΠΑ είναι εκείνο, που μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις να σταθούνε στα πόδια τους και να αναπτυχθούνε σε ακόμη μεγαλύτερους ρυθμούς.

Και βεβαίως δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι, στην πρόσφατη κρίση της πανδημίας ήτανε τα κονδύλια του ΕΣΠΑ, και ειδικά μέσα από τα ΠΕΠ οι μη επιστρεπτέες προκαταβολές, που βοήθησαν τις επιχειρήσεις να κρατήσουνε «το κεφάλι πάνω απ' το νερό» και να περάσουνε μια δύσκολη περίοδο.

Και να δώσω και τη μεγάλη εικόνα, αν δεν υπήρχαν οι πόροι της Πολιτικής Συνοχής, η ζημιά στο ακαθάριστο εθνικό προϊόν της χώρας την περίοδο της πανδημίας θα ξεπερνούσε τα 33,5 δισεκατομμύρια ευρώ. Περίπου το 40% της συνολικής οικονομικής στήριξης των επιχειρήσεων και της απασχόλησης την περίοδο της πανδημίας προήλθε από πόρους της Πολιτικής Συνοχής κι αυτό είναι κάτι, που θα πρέπει να λέγεται.

Πήραμε μια απόφαση σε κυβερνητικό επίπεδο, όταν σχεδιάζαμε τα προγράμματα της νέας περιόδου, να εμπιστευτούμε τις Περιφέρειες, να αυξήσουμε τους πόρους κατά το 1/3 κατ' ελάχιστο της Πολιτικής Συνοχής, που διαχειρίζονται οι Περιφέρειες. Η δυναμική διάθεση, με την οποία έχει ξεκινήσει η υλοποίηση των έργων της νέας περιόδου, μας κάνει να 'μαστε

σίγουροι ότι πήραμε τη σωστή απόφαση και είναι κάτι, που θα το δούμε και τα αμέσως επόμενα χρόνια.

Δε θέλω να πω περισσότερα, δε θα αποφύγω να σχολιάσω αυτό, που είπε ο αγαπητός Αλέκος για τους πόρους του ΠΔΕ, δε θα κρυφτώ. Είναι μια δύσκολη κατάσταση, τα δημόσια οικονομικά της χώρας, παρ' ότι βρίσκονται σε εξαιρετική κατάσταση, πρέπει να ισορροπήσουνε ανάμεσα σε δύο... σε δύο βασικούς άξονες. Ο ένας είναι, προφανώς, να υπάρχουνε οι διαθέσιμες πιστώσεις για να υλοποιούνται τα έργα, ο άλλος είναι ότι, θα πρέπει να προηγούμαστε με δημοσιονομική υπευθυνότητα, δεν έχουμε την παραμικρή διάθεση και δεν πρόκειται να γίνει, σε ό,τι μας αφορά, να επιστρέψουμε στις δύσκολες μέρες του παρελθόντος. Έχουμε ένα νέο πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης ευρωπαϊκό, το οποίο είναι εξαιρετικό αυστηρό, άρα, λοιπόν, θα πρέπει να πορευτούμε με σύνεση.

Οι διαθέσιμοι πόροι είναι οι πόροι που τους γνωρίζουμε εξ αρχής, αυτοί που έχουν κατανεμηθεί με την ψήφιση του Προϋπολογισμού για το '24. Είναι αλήθεια ότι, σε πολλές περιπτώσεις έχουμε τρέξει γρηγορότερα από τις διαθέσιμες πιστώσεις, αυτό δεν είναι κάτι για να κακίσουμε, προφανώς δε θα τιμωρήσουμε αυτόν που τα καταφέρνει εξαιρετικά καλά, μέσα σ' αυτούς κι η Περιφέρεια Ηπείρου.

Εγώ θέλω να διαβεβαιώσω ότι, παρά τις δυσκολίες που συναντούμε, με την κατάλληλη... με τις προσεκτικές κινήσεις πάντα θα υπάρχουνε οι διαθέσιμες πιστώσεις. Προφανώς, τώρα δώσαμε με εξαιρετική φειδώ κάποιους πόρους, που ήμασταν αναγκασμένοι να δώσουμε, γιατί συνδέονται με ανελαστικές δαπάνες, με μισθοδοσίες, με πράγματα που συνδέονται με τις Κοινωνικές Δομές, δε σημαίνει ότι δε θα υπάρξει αύξηση πιστώσεων, αυτό όμως θα το δούμε από Σεπτεμβρίου, γιατί πρέπει να βλέπουμε και τη συνολική πορεία εκτέλεσης του Προϋπολογισμού, και τη συνολική πορεία όλων των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ για να μπορούμε να ανακατανείμουμε τις σχετικές πιστώσεις.

Άρα, λοιπόν, εγώ θέλω να διαβεβαιώσω ότι, στο τέλος της ημέρας δε θα υπάρξει κανένα πρόβλημα ούτε στους εθνικούς πόρους, ούτε στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος στους πόρους τους ΕΣΠΑ.

Θέλω, επίσης, να διαβεβαιώσω τον αγαπητό Αλέκο ότι, αγχωνόμαστε το ίδιο, όπως αγχώνεται αυτός, μην πω και περισσότερο,

γιατί βρίσκεται δίπλα μου κι έχει και το διπλάσιο μέγεθος από μένα, αλλά πραγματικά θα κάνουμε, ό,τι είναι δυνατόν να ανταπεξέλθουμε στην πρόκληση.

Δεν έχω να συμπληρώσω κάτι άλλο, προφανώς είμαι στη διάθεσή σας στην πορεία των εργασιών να απαντήσω σε οποιοδήποτε ερώτημα ή σχόλιο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Μόνο μια ερώτηση. Το Γιάννενα – Κακαβιά θα μπει στο χρηματοδοτούμενο πλέον;

ΣΚΑΛΚΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, για να πω και κάτι ευχάριστο, μετά τα δυσάρεστα. Ναι, εννοείται, περιμένουμε άμεσα την ένταξη στο ΥΜΕΠΕΡΑΑ, γύρω στα 300 εκατομμύρια ευρώ, αν δεν κάνω λάθος...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): 310.

ΣΚΑΛΚΟΣ: 310; 310. Κι αυτό θα πρέπει να το... προφανώς αυτή ήτανε κι η βούλησή μας, υπήρξανε διάφορα προβλήματα και με το πώς θα γίνει η χάραξη του οδικού έργου, και με το πώς θα βρούμε το κατάλληλο μέσο χρηματοδότησης.

Εγώ θα πρέπει να πω ότι, και νομίζω ότι θα πρέπει να το αποδεχτεί κι ο αγαπητός Αλέκος, ότι κάναμε, ό,τι ήταν δυνατόν να έχουμε ένα ευτυχές τέλος και η πραγματικότητα είναι, ότι έδειξε κι αυτός ιδιαίτερη ευελιξία κι είναι ένα έργο, που όταν ολοκληρωθεί, εγώ είμαι ο πρώτος που θα πω ότι, πιστώνεται και σε αυτόν.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Εγώ τώρα, επειδή δεν μπορούμε πάντα να τα λέμε αυτά, θέλω να τον ευχαριστήσω ιδιαίτερα για την κατάληξη αυτού του έργου, γιατί είχαμε μία συνεργασία διαρκώς, η οποία βοήθησε την όλη κατάσταση.

Τον λόγο έχει η Γραμματέας, η κυρία Στέφου, της Δημογραφικής και Στεγαστικής Πολιτικής, η οποία είναι απ' τον τόπο μας.

ΣΤΕΦΟΥ: Ευχαριστώ πολύ.

Αγαπητέ κύριε Περιφερειάρχα, είναι μεγάλη η συγκίνηση και η χαρά να βρίσκομαι σήμερα εδώ. Αγαπητοί Δήμαρχοι, αγαπητέ κύριε Γενικέ, κύριε Σκάλκο, σας δεχόμαστε με πολύ χαρά στην Ήπειρο. Αξιότιμα μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κύριε Πακέ, κύριε Πανταζάτο, στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αλλά και όλα τα στελέχη, είναι μεγάλη χαρά που βρίσκομαι μαζί σας σήμερα και κυρίως, διότι εκπροσωπώ ένα νεοσύστατο Υπουργείο, το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και τη Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Στεγαστικής Πολιτικής, η οποία έχει ως βασικό στόχο, την καταπολέμηση των ανισοτήτων σε όλα τα επίπεδα, και κυρίως στο κομμάτι το κοινωνικό.

Επιτρέψτε μου, λοιπόν, μέσα από μια σύντομη παρουσίαση, να δώσω τα στοιχεία, του τι κάνει η Γενική Γραμματεία Δημογραφικής Πολιτικής και μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, και μέσω του ΕΣΠΑ, αλλά και τα έργα, που έχουμε εντάξει στο Ταμείο Ανάκαμψης.

Όπως γνωρίζετε πολύ καλά, η παιδική προστασία, η πρόληψη της ιδρυματοποίησης και η αποϊδρυματοποίηση είναι ένα σημαντικό και ευαίσθητο θέμα, είναι ένας Στρατηγικός Στόχος που έχει θέσει η Ελληνική Κυβέρνηση, το Υπουργείο μας, αλλά και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα υπόλοιπα κράτη-μέλη. Στόχος μας, λοιπόν, είναι το 2030 να μην υπάρχει κανένα παιδί στα Ιδρύματα.

Αυτή τη στιγμή στον τομέα της παιδικής προστασίας για το Στόχο της Αποϊδρυματοποίησης έχει υποβληθεί τεχνικό δελτίο με τίτλο: «Δράσεις υποστήριξης της προστασίας του παιδιού στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας "Εγγύηση για το παιδί"», έχει λάβει απόφαση ένταξης από τη Διαχειριστική και το οποίο περιλαμβάνει σημαντικά υποέργα. Αναμένουμε, λοιπόν, την Προκήρυξη μέσα στο καλοκαίρι.

Τα υποέργα θα περιλαμβάνουν τη δημιουργία ενιαίας πλατφόρμας πληροφόρησης της Πολιτικής Εγγύησης για το παιδί, το πολύ βασικό, για μας, χαρτογράφηση της παιδικής προστασίας, της κοινωνικής προστασίας στην Ελλάδα, με επίκεντρο την παιδική προστασία.

Όπως αντιλαμβάνεστε, είναι ένα πάρα πολύ μεγάλο και απαιτητικό έργο αυτό και θα χρειαστούμε προφανώς τη βοήθειά σας σε όλα τα επίπεδα και κυρίως και τη δική σας, κύριε Γενικέ!

Ε, την υποστήριξη του ΕΚΑ ως αρμόδιου φορέα, εθνικού συντονιστή για την «Εγγύηση για το παιδί», το οποίο είναι και το εθνικό και καθοδηγητικό κέντρο και σημείο αναφοράς ολόκληρου του συστήματος παροχής παιδικής προστασίας.

Αναμένεται πολύ σύντομα η κατάθεση της Έκθεσης για την «Εγγύηση για το παιδί» προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είναι στο τελικό στάδιο επεξεργασίας και πράγματι είμαστε σε συνεννόηση με την Επιτροπή, ώστε να λάβουμε τα αποτελέσματα.

Παράλληλα, θέλω να πω ότι, στο Ταμείο Ανάκαμψης το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας υλοποιεί σειρά εμβληματικών έργων στον τομέα της παιδικής προστασίας και αποϊδρυματοποίησης.

Αναφέρω συνοπτικά την πρώιμη παρέμβαση για την έγκαιρη ανίχνευση διαταραχών, αλλά και τον ανασχεδιασμό του Προγράμματος «Κυψέλη». Άλλο έργο είναι ο «επαγγελματίας ανάδοχος» και η τοποθέτηση παιδιών με βαριά αναπηρία σωματική ή ψυχική σε «επαγγελματία ανάδοχο», πολύ σύντομα θα είναι η Πρόσκληση "στον αέρα", έχει τροποποιηθεί η ΚΥΑ, αλλά και η ημιαυτόνομη διαβίωση με τη μεταφορά 200 εφήβων από Ιδρύματα σε ημιαυτόνομες Μονάδες Διαβίωσης. Ο στόχος είναι, τουλάχιστον 200 παιδιά στην πιλοτική εφαρμογή να καταφέρουμε να βγουν από τα Ιδρύματα.

Παράλληλα, τα ΚΔΑΠ Stem, το έργο για 150 Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης με έμφαση στις επιστήμες για έφηβους βρίσκεται υπό προετοιμασία και σύντομα θα είναι έτοιμη η ΚΥΑ.

Ιδιαίτερως όμως σημαντικό το έργο και σ' αυτό, νομίζω, ότι έχει σημασία και για τους Δήμους, αλλά και για την Περιφέρεια, είναι οι 20.000 νέες θέσεις Κέντρων Βρεφονηπιακής Φροντίδας, ή νέων θέσεων σε υπάρχοντα Κέντρα, το οποίο υλοποιούμε μαζί με το ΤΕΕ και για το οποίο πρόσφατα, στον πρώτο Νόμο που ψήφισε το Υπουργείο μας, εντάξαμε τη δυνατότητα, και οι ΟΤΑ να μπορούν να συμμετάσχουν. Η Πρόσκληση αναμένεται μέσα στον Ιούλη.

Οι δράσεις του Ταμείου Ανάκαμψης, όπως πολύ καλά γνωρίζετε, έχουν πιλοτικό χαρακτήρα και το Υπουργείο σχεδιάζει ήδη τη συνέχιση της χρηματοδότησής τους στη συνέχεια, αυτός είναι ο στόχος μας, να

δούμε δηλαδή πόσο καλά λειτουργούν και πράγματι σιγά-σιγά να καταφέρουμε μελλοντικά να τα εντάξουμε στον τακτικό προϋπολογισμό.

Θα είμαστε σε συνεργασία μαζί σας για την περαιτέρω εξειδίκευση των δράσεων αυτών. Υπενθυμίζω, μάλιστα, ότι μέτρα που έχουμε λάβει με τη βοήθεια του ΕΣΠΑ, όπως είναι τα γνωστά voucher για τους Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, για τους Βρεφικούς, Παιδικούς, για τα ΚΔΑΠ και τα ΚΔΑΠ-ΜΕΑ επενδύσαμε πάνω από 360 εκατομμύρια ευρώ την τελευταία χρονιά για 177.146 voucher σε Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, ΚΔΑΠ και καλύψαμε όλα τα ΚΔΑΠ-ΜΕΑ με χρηματοδότηση, την οποία αναζήτησε η Υπουργός και με τη βοήθεια και του Γενικού καταφέραμε να το εντάξουμε.

Αναμένεται, ελπίζουμε αυτή την εβδομάδα η νέα Πρόσκληση για την ΚΥΑ 2425, αυξάνονται οι πιστώσεις στον Κρατικό Προϋπολογισμό και θα εντάξουμε επίσης και τα ΚΔΑΠ-ΜΕΑ με αντίστοιχη χρηματοδότηση.

Παράλληλα, υπενθυμίζω ότι ενισχύθηκε ο πιλοτικός θεσμός για τις "Νταντάδες της γειτονιάς", αυξήθηκε το voucher που φτάνει στα 500 ή 300 ευρώ το μήνα για κάθε παιδί, αναλόγως του καθεστώτος απασχόλησης.

Επισημαίνω, λοιπόν, ότι ως Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, μέσω της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Στεγαστικής Πολιτικής καταρτίζουμε όλο αυτό το διάστημα το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για το δημογραφικό.

Οι Περιφέρειες, η ΕΝΠΕ, μέσω της ΕΝΠΕ είχαν πάρα πολύ ενεργό συμμετοχή, εμείς ήμασταν και σε απευθείας επικοινωνία με τον αξιότιμο κύριο Περιφερειάρχη και όλη την ομάδα, αλλά και την ΚΕΔΕ. Το σχέδιο αυτό καταρτίζεται με την «Κοινωνία των Πολιτών», με όλα τα Υπουργεία, αντιλαμβάνεστε ότι είναι οριζόντια πάρα πολλά τα προγράμματα και οι δράσεις, που έχουν αντίκτυπο, αλλά το έχει επισημάνει και η ίδια η Υπουργός και ο Πρωθυπουργός ότι, οι Περιφέρειες τοπικά ενδεχομένως να χρειάζεται 13 μικρά, θα λέγαμε, εθνικά... μικρά Περιφερειακά Σχέδια Δράσης για το δημογραφικό, ακριβώς για να εξυπηρετήσουμε τις τοπικές ανάγκες, αλλά και τις «έξυπνες εξειδικεύσεις».

Αυτό, που αναφέρατε, κύριε Περιφερειάρχα, για τη «βιώσιμη επανάχρηση» το ακούω πάρα πολύ ενδιαφέρον, αυτό που κάνει η Ιταλία και θα το αναζητήσω κι εγώ, να δω τι ακριβώς είναι και πώς κι εμείς θα

μπορούσαμε κάτι αντίστοιχο να εντάξουμε στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για το δημογραφικό.

Δημογραφικό, όμως, σημαίνει και στέγαση, και μετά από πάρα πολλά χρόνια, μετά από 10 και πλέον χρόνια είμαι στην ευχάριστη θέση να σας πω ότι, το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας καταρτίζει έναν "οδικό χάρη", με διαφορετικά προγράμματα και κριτήρια για ευάλωτες ομάδες και νέα ζευγάρια σχετικά με στεγαστικά προγράμματα. Και, φυσικά, και με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Αυτή τη στιγμή λειτουργεί το Πρόγραμμα «Σπίτι μου», το οποίο είδαμε ότι είχε ένα αξιοσημείωτο αποτέλεσμα, ήδη ο Πρωθυπουργός έχει ανακοινώσει ότι, αναζητεί χρηματοδότηση για ένα «Σπίτι μου II», ένα νέο πρόγραμμα στη βάση του προηγούμενου, όμως, με διευρυμένα ηλικιακά όρια και διευρυμένα κριτήρια οικονομικά. Είδε, λοιπόν, την ανάγκη, η οποία υπάρχει, αφουγκράστηκε αυτό το πρόβλημα, το οποίο δεν είναι μόνο εθνικό, η προσιτή στέγαση είναι ένα ευρωπαϊκό πρόβλημα και νομίζω η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή το έχει βάλει ήδη πολύ ψηλά στην ατζέντα της.

Το πρόγραμμα «Κάλυψη» το αφορά σε διάθεση κατοικιών σε ευάλωτους, με προτεραιοποίηση σε μονογονείς, σε τρίτεκνους ή πολύτεκνους κατόχους του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος κι αυτή τη στιγμή σήμερα έχουμε καταφέρει να έχουμε στεγασμένα πάνω από 350 νοικοκυριά και 134 ανήλικους μέσα σε αυτά.

Το πρόγραμμα «Στέγαση και εργασία», ένα πρόγραμμα το οποίο πράγματι λειτουργεί αρκετά καλά από το '18, όμως, εμείς φέτος στον πρώτο Νόμο μας αυξήσαμε τη χρηματοδότηση, τον προϋπολογισμό από 10 σε 15 εκατομμύρια και διευρύνουμε τη βάση των δικαιούχων και για όσους βρίσκονται σε επισφάλεια στέγασης.

Το πρόγραμμα «Ανακαινίζω – νοικιάζω» είναι ένα νέο πρόγραμμα, που αφορά σε επιδότηση ανακαίνισης και στη συνέχεια μίσθωση του ακινήτου τουλάχιστον για τριετία, άρα αφορά, στοχεύει σε μακροχρόνια μίσθωση. Ο στόχος του είναι, η αύξηση του οικιστικού αποθέματος, δεν αναφέρεται τόσο σε ευάλωτες ομάδες, περιλαμβάνει τις ευάλωτες, όμως ο στόχος είναι, να αυξηθεί το οικιστικό απόθεμα.

Εκεί ήδη η Υπουργός έχει ανακοινώσει σημαντική παρέμβαση, προκειμένου να "τρέξει" πιο γρήγορα. Είχαμε αιτήσεις, έχουμε γύρω στις 1.400 αιτήσεις, 700 εγκεκριμένες, αλλά θα υπάρξουν κάποιες παρεμβάσεις για τη βελτίωση του Προγράμματος.

Πολύ σημαντικό είναι το Πρόγραμμα, το οποίο επεξεργαζόμαστε αυτό το διάστημα και ελπίζουμε το θεσμικό πλαίσιο να είναι έτοιμο μέσα στο καλοκαίρι, το Πρόγραμμα της «Κοινωνικής Αντιπαροχής», που αφορά αξιοποίηση ακινήτων φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, αλλά και άλλων φορέων όπως της ΔΥΠΑ, του οποίου το θεσμικό πλαίσιο και τα κριτήρια επεξεργαζόμαστε με την αρμόδια ομάδα εργασίας που έχουμε συστήσει και ευελπιστούμε ότι μέσα στη χρονιά θα είναι και αυτό... θα ξεκινήσει.

Πέραν αυτών, έχουμε και δύο προγράμματα πιλοτικά στο Ταμείο Ανάκαμψης για τις ευάλωτες ομάδες, «Κοινωνική κατοικία» για ευάλωτες ομάδες στους Δήμους Αθήνας και Θεσσαλονίκης, είναι μικρά προγράμματα, 70 κατοικιών στην Αθήνα, 30 στη Θεσσαλονίκη, όμως θα είναι ενδεικτικά των προθέσεών μας και μετά θα δούμε πράγματι, αν μπορούμε αυτά να τα εντάξουμε και σε εθνική χρηματοδότηση.

Το άλλο πρόγραμμα αφορά στην αξιοποίηση, στην απογραφή της ακίνητης περιουσίας, εμάς στοχευμένα του Υπουργείου μας, αλλά γνωρίζω ότι η Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας κάνει και τη μεγάλη άσκηση για όλα τα δημόσια ακίνητα και δημόσιων φορέων, έτσι ώστε να τα καταγράψουμε, διότι συχνά γνωρίζουμε ότι υπάρχουν, αλλά δε γνωρίζουμε, αν είναι ελεύθερα βαρών, αν είναι αξιοποιήσιμα. Επομένως, αυτή είναι μια πολύ σημαντική άσκηση για μας, και για το θεσμό της κοινωνικής αντιπαροχής, αλλά και ευρύτερα να γνωρίζουμε, τι μπορούμε να αξιοποιήσουμε.

Παράλληλα, θα έχουμε πολύ σύντομα το portal Στεγαστικής Πολιτικής, έναν ιστότοπο, στον οποίο όλα αυτά τα προγράμματα, αλλά και καινούρια, τα οποία τυχόν θα σχεδιάσουμε, θα μπορείτε ο καθένας να τα διαβάσει, να μπει μέσα σ' αυτά και να δει, αν θα μπορούσε, με βάση τα κριτήρια, να συμμετάσχει.

Επίσης, στα θέματα πολιτικών για τη νεολαία, και ολοκληρώνω την παρέμβαση, αρμοδιότητα η οποία έχει έρθει στη Γραμματεία μας από το Υπουργείο Παιδείας, έχουμε ξεκινήσει με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το

ΟΟΣΑ, έχουμε πάρει τεχνική βοήθεια, προκειμένου να επεξεργαστούμε ένα πρόγραμμα για την οικονομική ανεξαρτητοποίηση των νέων.

Κλείνοντας, θέλω να σας ευχαριστήσω ξανά, δράττομαι της ευκαιρίας να πω ότι, το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και η Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Στεγαστικής Πολιτικής θέλουμε να είμαστε πραγματικά αρωγοί σε ό,τι χρειάζονται οι τοπικοί φορείς για την υλοποίηση όλων των δράσεων, που άπτονται των αρμοδιοτήτων μας και είμαστε πάντοτε στη διάθεσή σας για ό,τι χρειαστεί, και πόσο μάλλον και ιδιαίτερα στην Περιφέρεια Ηπείρου επιτρέψτε μου να κάνω αυτή έτσι την πολύ προσωπική... προσωπική σχόλιο.

Ευχαριστώ πάρα πολύ και εύχομαι καλή επιτυχία σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Ευχαριστούμε την κυρία Στέφου.

.....(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Τον λόγο έχει ο κύριος Πατρίκ Πακέ, Προϊστάμενος του Τμήματος Ελλάδας – Κύπρου της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

ΠΑΚΕ: Many thanks, Governor.

Καλημέρα all, dear Secretary General, dear Head of the Managing Authority and dear colleagues. Dear Secretary General of Ministry of Social Cohesion and Family.

I am very happy to be here with you in this wonderful place in Metsovo today. It's my second time in Epirus as head of Unit. This time I actually took advantage, because I went around during the whole weekend to see Zagori area and I had a great time in Aristi, in Papigo and in Vikos and also in Oxia, having the Oxia view. And it was absolutely amazing, so it will make me come back, obviously, and I'm looking forward to that.

So I'm also happy to be here, because this is one of the programs which is always advancing steadily, regarding the use of the European Social Fund and, we have the gods with us, that's very good! We had other committees during the period, where we had a thunderstorm, but this time we will have only the sun. That's a very good omen.

Yes, you have started very seamlessly from the well successfully completed period to the new one. This is an important committee actually to the extent that it's the first one, where we entirely focus our attention on the new program. And this is where we want really to see the next developments that you have 100% focus on what needs to be done in the coming period.

You have started well, things are progressing smoothly, thanks to actions that continued. In particular the support for social and health structures, and also the interventions to support equal access of students and pupils with disabilities in education. And all these are very important topics for delivering social Europe here in Epirus region, and delivering what we call the European pillar of social rights in everyday life of Greek and Epirian citizens. This is important for them, because we have measured it in the last Euribor meter.

Social Europe came as one of the first topics in the interest of people, all around Greece. It's not entirely a surprise, but it is something to bear in mind, when we look at economic development and growth. It has always to be balanced with the right sort of social policies to accompany changes and also ensure inclusiveness of everyone.

And if we look, for instance, at the growing trend, which will be there more and more in the future, also when we think about the future of cohesion policy, there are two important phenomenon which will be also marked here in Epirus. Rapidly aging population, meaning more services to older people will be needed, but at the same time, a huge reduction of people available to work. It has been estimated that until 2040, 15 million jobs, well, 15 million workers less would be available in the EU if we follow the current patterns. Meaning there are ways to still address and alleviate this big drop, which would be a cause of concern for your companies, your economic life. In particular by getting more women at work, because you have a huge gap, getting more young people at work.

We know the long story of youth employment in Greece, unemployment in Greece and here too, or get also more persons with disabilities at work, and we know that there is much more to be done, and naturally extending this inclusion actions to persons from vulnerable

groups. That will be even more important also to sustain the economic development. So, let us all have this in mind.

Now, it's very good that the Ministry of Social Cohesion and Family could attend our meeting today, because there are big expectations on them, but also I want to really note, there is a visible fresh impetus coming on these areas, thanks to the creation of the ministry. Many thanks for your explanations, Mrs. Stefou. I also was together with your minister at an inauguration in the neighboring region of Western Macedonia last Friday, and it is very visible that we can see a new drive, a new steering, a new vision being developed by your ministry, with good intelligence and good, as I just mentioned, in particular child poverty, there to stay.

We have worked very hard with the regional management authority to devise a program, which is future-proof in our view, so essentially still valid two years after adoption. We should not unravel the priorities, but we need now to step up the efforts to get some of the new actions up and running. In that respect, concurring with the message often passed by my colleagues from the coordination unit ES8, there is some room for the managing authority to devise their own actions, and I really encourage this, because the more we can have targeted, well-routed actions, the better we are in general.

So that's here my key message. Another take-away from this event I had with the minister, and relating now to the points made by our Secretary General Dimitris Skalkos about the budget, is the topic of the sustainability of the actions we launch on the European Social Fund, which ultimately, if successful, are not meant to be funded period after period with the same budget of the European Social Fund, but rather gradually being transferred for national budget expenses, so that the European Social Fund can also be supporting new actions or new structures, or developing these same structures in new directions. There are various ways to justify that we continue using the European Social Fund, but one way, which is not a good added value, is the mere continuation of the funding under the same exact criteria.

So that is something that we all want. I know that we are exactly on the same page with Dimitris Skalkos on the objective. What is more difficult is, to organize this gradual intake of budget in the national funding.

Now, precisely at this event with Minister Zacharaki, I was struck by the fact that she mentioned that on her budget for persons with disability, she has just apparently won an arbitration, which will help her see the budget of her ministry triple next year. If they are successful, we want to see them continue when they are delivered, but it's a good example that there again it will be taken over by the national funds. And again, it's not to do less with the European Social Fund, it's to use more money actually, because in this period here in Epirus and generally in Greece, we have far more money available for the European Social Objective.

So to use it right and to make a change on the ground, there are a lot of regional projects naturally when you go around on the roads, you see a lot of that, and it's fantastic. It really is a regular visitor of Greece for 40 years, and it's day and night with what we had 40 years ago. Obviously, you all know that, but as a visitor, I can testify of this.

And I come very logically to the last point that was raised prominently by Dimitris Skalkos, the future of Cohesion Policy, having all this in mind, I don't think it will just be erased and stopped. There is an important debate because in the next multi-financial framework, there are a lot more needs to be funded. The first being, there is a bill to be paid for the recovery fund. At one point, it needs to be reimbursed. It's a collective bill, it will cost less to Greece than it has brought to Greece, but in the end, it needs to be factored in in the next budget.

Not only this multi-financial framework, is over several ones, that there will be a bill for the recovery fund. There are new priorities like defense, which were totally new in recent years and might just become even bigger with the new period coming, and we can multiply them. So if we stay with the same overall budget, there will be choices to be made, and it could be that Cohesion Policy, which was stable or even increasing, could go down.

We don't know yet, so I don't want to speculate. There will be a hard debate of whether to actually increase the ceilings, but it is far from being one. But what is for sure, is that because the money is scarce and big choices need to be made, there is an increased attention to effectiveness of the support, impact of the cohesion funds, and therefore to succeed in a concept that as much money should go to Greece, there is an important pressure on Greece to show, how much results it is having with the money it's given.

And this is where this first disbursement target by end of 2024 will be so hugely important. If we stay in average in Greece at 5% –which must be more or less where we are– it will be a killer. We can get to much more, I think. In most regions, in many programs, we could get to maybe 15%, 20%, and it will alleviate the pressure, showing that there is an uptake.

Obviously, we know all the reasons why it took longer, but at the end of the day the debate starts in 2025 and we should give, as much as possible, the right sort of context for that discussion. But one thing is also probably certain, is that the method of work might change a lot.

This is really the heart of the debate. There have been new methods introduced by the Recovery Fund, which were appreciated for some parts, the key element here is the combination of all these important investments with policy priorities of the European Union and all countries, that they go hand in hand.

But I think on this, I think it's a very strong position for Greece, on this you are fully on board. You are not afraid of the reform drive, but what you want, and I think this is very widespread among the Member States and the regions and probably in the European Parliament, is to get a regional-based focus for an important part of the funding. So that will be interesting to see, how it is sorted out with the new methods, but there is no way around trying to become even more efficient and effective.

So... and here we can go back to the Management Authority, to show us how they stand for now.

And I stop here and I thank you for your attention.

.....(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Ευχαριστούμε τον κύριο Πακέ και τώρα τον λόγο έχει ο κύριος Πανταζάτος Παναγιώτης, Αναπληρωτής Προϊστάμενος του Τμήματος Ελλάδας – Κύπρου της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

ΠΑΝΤΑΖΑΤΟΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Περιφερειάρχα.

Αγαπητέ Γενικό Γραμματέα, κυρία Γενική, συνάδελφοι από τη Διαχειριστική Αρχή και από τις Υπηρεσίες, απ' τις διάφορες Υπηρεσίες των Υπουργείων, μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης, είναι μεγάλη μας χαρά, που βρισκόμαστε ακόμη μια φορά στην Ήπειρο, και ακόμη μεγαλύτερη χαρά που βρισκόμαστε στο Μέτσοβο. Ευχαριστούμε πολύ για τη φιλοξενία.

Οι εργασίες της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι σημαντικές, γιατί εδώ μοιραζόμαστε, τι έχουμε πετύχει την προηγούμενη περίοδο, το προηγούμενο χρονικό διάστημα, τι προβλήματα συναντήσαμε, τι δυσκολίες υπήρξαν, τι πετύχαμε, επίσης, τι πρέπει να κάνουμε το επόμενο χρονικό διάστημα για την επιτυχή υλοποίηση του Προγράμματος.

Είναι επίσης σημαντικό, διότι έχουμε τη δυνατότητα να δούμε, μία σειρά από έργα, τα οποία υλοποιήθηκαν χάρις τους πόρους της Πολιτικής Συνοχής και του ΕΣΠΑ. Και κάθε φορά, όπως είπε κι ο αγαπητός Πατρίκ Πακέ, κάθε φορά βλέπουμε βελτιώσεις, είναι πάρα πολύ σημαντικό, αυτές τις βελτιώσεις να τις μοιραζόμαστε με τους πολίτες, είναι πολύ σημαντικό να δούμε, τι γίνεται, ό,τι έγινε τι επιτεύχθηκε με το ΕΣΠΑ και την Πολιτική Συνοχής στην προηγούμενη περίοδο.

Η Ήπειρος χαρακτηριζόταν από μία σημαντική γεωγραφική απομόνωση, αυτό νομίζω σε μεγάλο σημείο έχει επιτευχθεί, είδαμε σήμερα έναν εξαιρετικό δρόμο ερχόμενοι από τα Γιάννενα εδώ. Νομίζω, πάρα πολλά από τα στοιχεία, τα οποία δώσατε, κύριε Περιφερειάρχα, σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη στον τουριστικό τομέα, ο πρωτογενής τομέας, εξαγωγές, χάρις αυτή την αντιμετώπιση αυτής της απομόνωσης της Περιφέρειας, νομίζω, έχουνε αντιμετωπιστεί.

Θα συνεχίσω και θα επιτείνω σ' αυτά τα ζητήματα, τα οποία έθεσε ο Πατρίκ με τον λόγο του. Έχουμε μία ευθύνη όλοι μας, ο καθένας από διαφορετικά σημεία και η βαρύτητα μπορεί να μην είναι το ίδιο της

ευθύνης, αλλά σημαντική, να αποδείξουμε την προστιθέμενη αξία, τη σημασία αυτής της Πολιτικής. Όπως είπε και ο Πατρίκ, ήδη από τον επόμενο χρόνο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, οι αρχηγοί των Κρατών θα αρχίσουν να συζητάνε το δημοσιονομικό πλαίσιο για τα επόμενα... για την επόμενη εφταετία, από το 2028 μέχρι το 2034.

Η Πολιτική Συνοχής θα είναι, και οι πόροι για την πολιτική συνοχής θα είναι ένας από τους τομείς, τους οποίους οι αρχηγοί Κρατών θα συζητήσουν. Θα πρέπει, λοιπόν, να φαίνεται ότι αυτή η πολιτική έχει προστιθέμενη αξία, ότι έχει επιτεύγματα, ότι συμβάλλει στην ανάπτυξη των χωρών και στην ανάπτυξη της Ευρώπης και στην ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης.

Άρα, λοιπόν, όλοι έχουμε μία ευθύνη, το πρόγραμμα της νέας περιόδου να είναι επιτυχές και αυτό να φαίνεται συνεχώς. Το προηγούμενο Πρόγραμμα κλείνει με επιτυχία, χωρίς κανένα πρόβλημα, ανήκουνε συγχαρητήρια στη Διαχειριστική Αρχή, στο Υπουργείο, σε όλους τους φορείς που πέτυχαν αυτά τα αποτελέσματα.

Μάλιστα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόσφατα τροποποίησε τους Κανονισμούς για τα Διαρθρωτικά Ταμεία, προκειμένου να δώσει μία επιπλέον ευελιξία στα προγράμματα, δίνει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσετε το 100% της συγχρηματοδότησης από τους ευρωπαϊκούς πόρους για τον τελευταίο χρόνο, το τελευταίο λογιστικό έτος, ή επιπλέον ευελιξία 15% των πόρων μεταξύ των διαφόρων Αξόνων Προτεραιότητας. Νομίζω ότι, δεν το έχετε ανάγκη, αλλά πάντως είναι αυτή η ευελιξία, μπορείτε να τη δείτε και να τη ζητήσετε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το νέο Πρόγραμμα έχει ξεκινήσει, είναι η δεύτερη χρονιά από τη στιγμή που εγκρίθηκε το Πρόγραμμα της Ηπείρου, αλλά και όλα τα Προγράμματα, αλλά να μην ξεχνάμε ότι, στην πραγματικότητα βρισκόμαστε στο τέταρτο έτος της προγραμματικής περιόδου, που έχει ξεκινήσει το 2021. Άρα, λοιπόν, είναι αναγκαίο να επιτείνουμε τις προσπάθειες, να αυξήσουμε τις προσπάθειες που κάνουμε όλοι για την επιτυχή πορεία του Προγράμματος.

Είναι σημαντικό να ολοκληρώσουμε τις διαδικασίες για την μεταφορά έργων, που είτε ξεκινήσανε και είχανε δαπάνες την

προηγούμενη περίοδο, είτε έργα τα οποία ενταχθήκανε την προηγούμενη περίοδο, αλλά θα μεταφερθούν εξ ολοκλήρου στη νέα περίοδο. Πρέπει αυτές οι διαδικασίες να ολοκληρωθούν και μετά πρέπει να δούμε και να δώσουμε μεγάλη σημασία σε όλες εκείνες τις προτεραιότητες, που συμφωνήσαμε την προηγούμενη περίοδο, τα προηγούμενα χρόνια, όταν εγκρίναμε το Πρόγραμμα.

Υπάρχουν σημαντικές νέες προκλήσεις και νέες προτεραιότητες για το Πρόγραμμα. Ήδη αναφερθήκατε, κύριε Περιφερειάρχη, στον τομέα της Καινοτομίας. Είναι μία προτεραιότητα σημαντική για την Περιφέρεια, για τη χώρα, για την Ευρώπη. Η καινοτομία κι η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας είναι πάρα πολύ σημαντική και είναι ένας από τους τομείς, που όλοι θα κριθούμε τα επόμενα... την επόμενη περίοδο.

Έχετε ήδη το γενικότερο πλαίσιο διακυβέρνησης των ζητημάτων της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας, πρέπει να ολοκληρώσετε τις διαδικασίες της «επιχειρηματικής ανακάλυψης», προκειμένου να έχουμε τις πρώτες Πράξεις ενταγμένες ήδη αυτή τη χρονιά.

Συμφωνήσαμε να πειραματιστούμε σε μία σειρά από νέες δραστηριότητες, όπως είναι οι Ενεργειακές Κοινότητες. Επίσης, είναι ένα... μία σημαντική προτεραιότητα της νέας περιόδου. Ή οι νέες μορφές διαχείριση του τομέα των υδάτων, αυτό που είπαμε, η ολιστική διαχείριση του τομέα των υδάτων, είναι πάρα πολύ σημαντικοί και οι πόροι που έχουνε μπει, αλλά και οι εκκρεμότητες που παραμένουνε και ήδη αναφερθήκατε στη διαχείριση των λυμάτων στο Καναλλάκι εδώ στην Ήπειρο. Είναι προτεραιότητες, στις οποίες πρέπει να δώσουμε σημασία, γιατί πρέπει να ολοκληρωθούνε αυτές οι δράσεις.

Οι Χωρικές Παρεμβάσεις. Είναι αυξημένοι οι πόροι για τη νέα περίοδο στον τομέα των Χωρικών Παρεμβάσεων, είτε είναι αστικά κέντρα, είτε εκτός. Και είναι πολύ σημαντικοί αυτοί οι πόροι, γιατί μία σειρά από Δήμοι για πρώτη φορά θα δουλέψουνε.

Αναμένουμε να δούμε σήμερα την παρουσία, που θα κάνει ο Δήμος της Ηγουμενίτσας για το δικό του το πρόγραμμα, είχαμε μάλιστα τη χαρά σε προηγούμενη επίσκεψή μας να δούμε τις δράσεις, που προγραμματίζονται σ' αυτόν τον τομέα. Το γνωρίζουμε, πάντοτε

υπάρχουν ζητήματα, πάντοτε υπάρχουν προβλήματα, το ζήτημα είναι, να τα βλέπουμε γρήγορα και να τα αντιμετωπίζουμε.

Το Πρόγραμμα είναι... έχει ηυξημένους πόρους, σημασία να υπάρχουν οι πιστώσεις, για να δίδονται γρήγορα, αναφερθήκανε και από τον κύριο Περιφερειάρχη και από τον κύριο Σκάλλκο το ζήτημα αυτό. Δεν πρέπει να ολοκληρώνεται η χρονιά και να έχουμε ζητήματα με τις πιστώσεις. Νομίζω ότι, με τη συνεργασία όλων μπορούμε να δούμε, πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν ενδεχόμενα ζητήματα.

Εγώ θέλω να ευχαριστήσω τη Διαχειριστική Αρχή για την εξαιρετική συνεργασία, που έχουμε όλοι αυτόν τον καιρό, το Γενικό Γραμματέα του ΕΣΠΑ για τη βοήθεια που έχουμε και την εξαιρετική συνεργασία που έχουμε, όλες τις Υπηρεσίες και όλους τους φορείς. Νομίζω ότι, μέσω της συνεργασίας μπορούμε να πετύχουμε ακόμα περισσότερα πράγματα, απ' ό,τι πετύχαμε την προηγούμενη περίοδο, και πάλι είναι σημαντικό, ό,τι επιτυγχάνεται, να κοινοποιείται και να γίνονται οι πολίτες κοινωνοί αυτών των επιτευγμάτων.

Αναμένουμε την εκδήλωση και αύριο, που έχουμε εδώ στο Μέτσοβο, ένα γεγονός έτσι για να κοινοποιήσουμε τα επιτεύγματα. Εμείς είμαστε πάντοτε, νομίζω το ξέρετε, αρωγοί, βοηθοί, οπουδήποτε προβλήματα ξέρετε, πού μπορείτε να απευθυνθείτε, αλλά βέβαια όλα αυτά επιτυγχάνονται κυρίως με τη συνεργασία εδώ στην Ελλάδα, εδώ στην Ήπειρο.

Εύχομαι, καλή επιτυχία και στις σημερινές εργασίες της Επιτροπής Παρακολούθησης, ενδεχομένως στην πορεία των συζητήσεων να παρέμβουμε, είτε εγώ, είτε η συνάδελφος η Χριστίνα η Καραϊτίδη, που παρακολουθεί το πρόγραμμά σας. Και, βέβαια, καλή επιτυχία στο Πρόγραμμα την επόμενη περίοδο.

Σας ευχαριστώ πολύ.

.....(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Ευχαριστούμε τον κύριο Πανταζάτο.

Τον λόγο έχει τώρα η Προϊσταμένη της Διαχειριστικής Αρχής για τα περαιτέρω.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε όλους σας για τα καλά λόγια, που είπατε για μας. Κι εμείς έχουμε καλά λόγια για σας, και για το Υπουργείο αλλά και για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Πρακτικό, επίσης, θέμα είναι, να εγκρίνουμε την Ημερήσια Διάταξη, νομίζω δεν έχουμε κάποιο θέμα, να εγκρίνουμε τα Πρακτικά της 2^{ης} συνεδρίασης και να ξεκινήσουμε με την παρουσίαση του Προγράμματος '21-'27 για την Ήπειρο.

Πρώτη παρουσίαση είναι, Ενημέρωση για την πρόοδο ολοκλήρωση του προγράμματος '14-'20 από τον Βασίλη τον Μυλωνά, είναι ο Προϊστάμενος της Μονάδας Β2 Παρακολούθησης των έργων στην Υπηρεσία.

Κύριε Μυλώνα.

Ενημέρωση για την πρόοδο – ολοκλήρωση του Προγράμματος Ήπειρος 2014-2020.

ΜΥΛΩΝΑΣ: Ευχαριστώ πολύ. Καλημέρα κι από μένα σ' όλους τους παριστάμενους. Αν και τα βασικά στοιχεία αναφέρθηκαν κι απ' τον κύριο Περιφερειάρχη για την ολοκλήρωση του Προγράμματος, θα πούμε μια... θα κάνουμε μια σύντομη αναφορά για τα επόμενα βήματα, γιατί υπάρχει ακόμα κάποια δουλειά να γίνει.

Όπως ειπώθηκε ήδη, ο προϋπολογισμός του Προγράμματος, όπως κατέληξε, διαμορφώθηκε στα 295,5 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων η κοινοτική συμμετοχή... την κοινοτική συμμετοχή αποτελούσαν τα 236,4 εκατομμύρια. Σύμφωνα με το Σχέδιο Δράσης για το κλείσιμο του Επιχειρησιακού Προγράμματος μέσα στο 2024, λαμβάνοντας υπόψη τις πραγματικές πληρωμές, που έχουν γίνει απ' το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έως το τέλος του 2023, οι συνολικές δαπάνες που θα δηλωθούν θα προσεγγίσουν τα 324,7 εκατομμύρια ευρώ περίπου, ενώ η τελικά αποδεκτή κοινοτική συνδρομή θα διαμορφωθεί στα 259,9 εκατομμύρια, πόσο που αποτελεί το 110% της κοινοτικής συμμετοχής της προϋπολογισμένης.

Ανά Ταμείο τα ποσοστά κάλυψης της συγκεκριμένης κοινοτικής συμμετοχής εκτιμώνται σε 109% για το ΕΤΠΑ και σε 114,5% για το

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Εδώ μια διαγραμματική απεικόνιση, όπου φαίνεται ότι ξεπερνάμε το 100%.

Με τα στοιχεία που έχουμε ήδη στο πληροφοριακό σύστημα με ημερομηνία 26-6^{ου} του 2024, λίγες μέρες πριν, οι καταχωρήσεις δαπανών ξεπερνούν τα ποσά του προϋπολογισμού, όπως φαίνεται κι εδώ, του Προγράμματος, ενώ η καταχώρηση των δαπανών συνεχίζεται.

Ήδη με Εγκύκλιό της τον Απρίλιο, 29-4^{ου} του '24 η Αρχή Πιστοποίησης όρισε χρονοδιαγράμματα ενεργειών για τα δύο βασικά στάδια κλεισίματος των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, δηλαδή για το πρώτο, την υποβολή των τελικών αιτήσεων πληρωμής και το δεύτερο, την υποβολή των εγγράφων κλεισίματος.

Σύμφωνα με το αυτόν τον προγραμματισμό, το πρώτο στάδιο, η υποβολή των τελικών λογαριασμών αιτήσεων πληρωμής, θα ολοκληρωθεί εντός του 2024, ενώ το δεύτερο στάδιο, η υποβολή δηλαδή των τελικών λογαριασμών θα ολοκληρωθεί ως το τέλος του 2025.

Εκτός απ' τα παραπάνω δύο στάδια, προσδιορίστηκαν χρονικά όρια για τις ακόλουθες ενδιάμεσες ενέργειες. Το πρώτο και το πιο βασικό, για μας ως διαχείριση, είναι η Καταχώρηση του συνόλου των δαπανών στο ΟΠΣ έως 31 Οκτωβρίου 2024. Σ' αυτή την προθεσμία θα πρέπει και για τις Πράξεις Κρατικών Ενισχύσεων να πραγματοποιηθεί η καταβολή της δημόσιας συνεισφοράς.

Επιπλέον, η Αρχή Πιστοποίησης καθόρισε και τα βασικά στάδια για την υποβολή των σχεδίων λογαριασμών από την Αρχή Πιστοποίηση σε τρία στάδια: τέλος Ιουνίου του '25, τέλος Σεπτεμβρίου του '25 και οριστικός λογαριασμός τον Οκτώβριο του '25, ενώ ο παραπάνω καθορισμός προσδιορίζει και τον χρόνο, στον οποίο θα πρέπει να ολοκληρωθεί από τη Διαχειριστική, σε συνεργασία με τους δικαιούχους πριν, η διοικητική ολοκλήρωση των έργων. Ο χρόνος αυτός είναι ο Σεπτέμβριος του 2025.

Σε αυτό το πλαίσιο, έχουμε αναλάβει κάποιες ενέργειες αναφορικά με την καταχώρηση των δαπανών έως το τέλος Οκτωβρίου του 2024. Ήδη έγινε έγγραφη ενημέρωση στους δικαιούχους για την υποβολή των δαπανών, είχαμε θέσει μια προθεσμία στις 20 Ιουνίου, με ικανοποιητική ανταπόκριση, ενώ επιπλέον γίνονται άμεσες επικοινωνίες σ' όλα τα

επίπεδα των δικαιούχων, για να πετύχουμε το στόχο της καταχώρησης έως τέλος Οκτωβρίου όλων των δαπανών.

Για τη διοικητική ολοκλήρωση των έργων έχει ήδη ξεκινήσει η έκδοση Αποφάσεων Ολοκλήρωσης, οι οποίες στις Πράξεις Κρατικών Ενισχύσεων Επιχειρηματικότητας αφορούν το 2% των Πράξεων, ενώ στις Λοιπές Πράξεις οι ολοκληρώσεις αφορούν το 31,6% των ενταγμένων Πράξεων.

Με την ευκαιρία της ολοκλήρωσης, χωρίς να κάνουμε μία αναλυτική παρουσίαση όλων των Δράσεων, που θα γίνουν εμβόλιμες παρεμβάσεις και αργότερα, θα κάνουμε μία συνοπτική αναφορά σε δύο τομείς παρέμβασης με μεγάλο αριθμό άμεσων αποδεκτών. Αυτή η πρώτη είναι, η Δράση Αναβάθμισης Κτιρίων και Βελτίωση της Ενεργειακής Απόδοσης στον οικιακό τομέα. Διατέθηκαν απ' το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ήπειρος» σε δύο κύκλους συνολικά 26,1 εκατομμύρια ευρώ και ωφελήθηκαν άμεσα από Δράσεις Ενεργειακής Αναβάθμισης των κατοικιών τους 1.443 νοικοκυριά.

Ο δεύτερος σημαντικός τομέας είναι οι Επενδύσεις, οι Κρατικές Ενισχύσεις Επιχειρηματικότητας. Συνολικά στον τομέα αυτόν διατέθηκαν απ' το Πρόγραμμα 66,8 εκατομμύρια ευρώ και ολοκληρώνονται 5.173 Επενδυτικά Σχέδια με χρηματοδότηση τόσο απ' το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, όσο κι απ' το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Οι τομείς, τα 5.173 επενδυτικά σχέδια αφορούν πληθώρα δράσεων, όπως η «Ενίσχυση επιχειρήσεων για ερευνητικά έργα», το «ηλεκτρονικό επιχειρείν», η «Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων κι υπηρεσιών», «Επενδύσεις τεχνολογικού εκσυγχρονισμού», «Εξοικονόμηση της ενέργειας», «Οργανωτική Αναδιάρθρωση», «Εξωστρέφεια», «Ενίσχυση επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Covid», «Απασχόληση ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα», καθώς και την «Επιχορήγηση Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας».

Ευχαριστώ πολύ.

.....(Χειροκροτήματα)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε τον κύριο Μυλωνά.

Τώρα θα πάω εγώ στη θέση του, για να σας ενημερώσω για την πορεία υλοποίησης του '21-'27.

Ενημέρωση για την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος Ήπειρος 2021-2027

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Πάνω από τρεις δεκαετίες, απ' το '89 και μετά, η Πολιτική Συνοχής χρηματοδοτεί έργα σε Περιφέρειες και περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δίνοντας έμφαση στις λιγότερο αναπτυγμένες. Παρουσιάστηκε μέχρι τώρα η πορεία υλοποίησης του Προγράμματος '14-'20 με πίνακες και ποσά, πριν αναφερθώ στο '21-'27, ας δούμε κάποια έργα, που χρηματοδοτήθηκαν απ' το ΕΤΠΑ μέσα από φωτογραφίες, παρατηρώντας το πριν και το μετά, και κάποια έργα του ΕΚΤ.

- ✓ Νέο Νηπιαγωγείο στη θέση "Παλαιά Στρατιωτικά Αρτοποιεία" στα Ιωάννινα.

Όταν κατεδαφίστηκε το κτίριο των Στρατιωτικών Αρτοποιείων, που ήταν εκεί σ' ένα οικόπεδο εμβαδού 952 τετραγωνικών μέτρων, εμφανίστηκε ένα παρκινγκ και στη συνέχεια πήρε τη θέση του ένα καινοτόμο βιοκλιματικό Νηπιαγωγείο, κόσμημα για την πόλη μας, ολοήμερης λειτουργίας, δυναμικότητας 50 νηπίων.

Η Πράξη περιελάμβανε κατασκευές, διαμορφώσεις περιβάλλοντος χώρου, καθώς και προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού για τη λειτουργία του Νηπιαγωγείου.

- ✓ Έργα συλλογής, μεταφοράς, επεξεργασίας, διάθεση λυμάτων οικισμών Συβότων, Πλαταριάς, Πέρδικας, Αρίλλα Δήμου Ηγουμενίτσας.

Η κατασκευή του έργου ήταν αναγκαία για την κάλυψη κυρίως του οικισμού Συβότων, που ανήκε στα έργα κατηγορίας Γ', καθώς και την προστασία των ακτών του Ιονίου, συμβάλλοντας στη διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος χώρου, αλλά και την προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων.

- ✓ Δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων και εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων Παρακαλάμου.

Τα λύματα απ' τις δραστηριότητες των κατοίκων οδηγούνταν είτε σε ιδιωτικούς απορροφητικούς βόθρους, είτε ανεξέλεγκτα στον ποταμό Καλαμά. Αυτό είχε προκαλέσει τον προοδευτικό κορεσμό του υπεδάφους, προβλήματα μόλυνσης στον υδροφόρο ορίζοντα και στον ίδιο τον ποταμό.

Το έργο αποτελείται από τη βασική υποδομή για τη συλλογή και την επεξεργασία των λυμάτων, περιλαμβάνει το εσωτερικό δίκτυο αποχέτευσης και την εγκατάσταση επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων για υποδοχή αστικών λυμάτων 2.000 ισοδύναμων κατοίκων.

- ✓ Προσθήκη πενταώροφου κτιρίου Νοσηλευτικών Μονάδων στο Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων.

Αφορά την πενταώροφη επέκτασή του, καθώς και την προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού, ιατροτεχνολογικού, ξενοδοχειακού και ηλεκτρονικού.

Με την κατασκευή του νέου κτιρίου δημιουργήθηκαν συνολικά 69 νέες Νοσηλευτικές Μονάδες, 8 κλίνες ΜΕΘ καρδιοπαθών, 8 κλίνες γενική ΜΑΦ, 5 αίθουσες χειρουργείου, 5 αίθουσες επεμβάσεων, 5 αίθουσες ανάνηψης.

- ✓ Προστασία, συντήρηση, αποκατάσταση μεγάλου θεάτρου Νικόπολης.

Η αποκατάσταση των φθορών, που είχε υποστεί το Μνημείο και η λήψη μέτρων για την αποτροπή της επιπλέον επιβάρυνσής του, εξασφαλίζει διαχρονικά την προστασία του, την επιπλέον αναγνωρισιμότητα, καθώς και την ανάδειξη της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας του.

Το έργο εντάσσεται στο πλαίσιο της «Πολιτιστικής Διαδρομής στα αρχαία θέατρα της Ηπείρου», ενώ ο αρχαιολογικός χώρος της Νικόπολης θα προταθεί για ένταξη στα μνημεία της UNESCO.

- ✓ Ανάπλαση αστικού δασυλλίου – ανάδειξη Ενετικού Κάστρου στην Ηγουμενίτσα.

Το αστικό δασύλλιο είχε εγκαταλειφθεί και παρέμενε αναξιοποίητο. Το μονοπάτια, που οδηγούσαν στο Κάστρο, ήταν αδιαμόρφωτα και σε πολλά σημεία καλυμμένα από πυκνή βλάστηση. Οι παρεμβάσεις στον υπαίθριο χώρο του δασυλλίου και στον πεζόδρομο, συνολικής έκτασης 40.650 τετραγωνικών μέτρων, τον ανέδειξαν σε χώρο αναψυχής, που

ανταποκρίνεται στις σύγχρονες κοινωνικές, λειτουργικές και περιβαλλοντικές ανάγκες της πόλης, δίνοντας ζωή σ' ένα πνεύμονα πρασίνου, που βρίσκεται στην καρδιά της.

- ✓ Αποκατάσταση και ανάδειξη Οθωμανικού Λουτρού στο Κάστρο Ιωαννίνων.

Πρόκειται για ένα έργο phasing. Αφορά σε επεμβάσεις επισκευής, στερέωσης και αποκατάστασης της μορφής του, εξωτερικά και εν μέρει εσωτερικά, έτσι ώστε να είναι επισκέψιμο απ' το κοινό, διαφυλάττοντας το οικιστικό απόθεμα της πολιτιστικής κληρονομιάς της πόλης των Ιωαννίνων, αναδεικνύοντας το αστικό τοπίο και αναβαθμίζοντας το αστικό πράσινο.

Στον χώρο μπροστά από το μνημείο, που ήταν εγκαταλελειμμένος, κατασκευάστηκε η πλατεία Γλυκήδων στο πλαίσιο του έργου της ανάπλασης των κοινόχρηστων χώρων του Κάστρου Ιωαννίνων.

- ✓ Δημιουργία Κέντρου για το παιδί.

Επίσης, έργο phasing. Κατασκευάζεται στα Ιωάννινα κτίριο, στη θέση του παλαιού κεντρικού κτιρίου του Ασύλου Ανιάτων, ακολουθώντας το περίγραμμα του υφιστάμενου κτιρίου, επιφάνειας 635 τετραγωνικών μέτρων, που θα έχει τον απαραίτητο εξοπλισμό, ώστε να εξυπηρετεί ανάγκες τόσο του γενικού πληθυσμού, όσο και των ατόμων με αναπηρία.

Πρόκειται για τη δημιουργία ενός σύγχρονου και πλήρους εξοπλισμένου κτιριακού συγκροτήματος, το οποίο θα αποτελέσει Κέντρο για το παιδί, όπου θα αναπτύσσονται και θα παρέχονται πολύπλευρες δράσεις και Προγράμματα Κοινωνικής Μέριμνας και Κοινωνικής Προστασίας.

- ✓ Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση κεντρικών σημείων αστικού ιστού της πόλης της Άρτας.

Αφορά στη βελτίωση της λειτουργικότητας του ελεύθερου δημόσιου χώρου, καθώς και την ανάδειξη των μνημείων της πόλης της Άρτας. Το έργο συνέβαλε στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, στην αύξηση της χρήσης και της αξίας του δημόσιου χώρου, καθώς και στη βελτίωση του τοπικού μικροκλίματος σε μια συνολική έκταση, όπου επιτεύχθηκε αστική αναζωογόνηση 11.260 τετραγωνικών μέτρων.

- ✓ Οδός σύνδεσης Τερόβου – Ιόνιας Οδού με 2^η επαρχιακή οδό Ιωαννίνων – γέφυρα Πλάκας.

Πρόκειται για καθολική νέα χάραξη, με συνολικό μήκος 9 χιλιομέτρων 809 μέτρων, που συμβάλλει θετικά στην άρση της απομόνωσης της περιοχής των Τζουμέρκων και των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής, στην αύξηση της τουριστικής επισκεψιμότητας, καθώς και στη διευκόλυνση της εμπορικής δραστηριότητας από και προς την περιοχή.

- ✓ Οδός Σταύρου Νιάρχου.

Αφορά στην ανακατασκευή του πλέον πολυσύχναστου οδικού άξονα της πόλης των Ιωαννίνων, μήκους 4,6 χιλιομέτρων με βελτιωμένα επίπεδα ασφάλειας και εξυπηρέτησης, ώστε να αναβαθμιστεί η καθημερινή κυκλοφορική λειτουργία και σύνδεση με τους κύριους κυκλοφοριακούς άξονες, εξυπηρετώντας το Νοσοκομείο, το Πανεπιστήμιο, εμπορικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Κατασκευάστηκε η βασική αρτηρία με δύο λωρίδες κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση, διαχωρισμένες με κεντρική νησίδα και πεζοδρόμηση επί των κυκλικών κόμβων, πεζόδρομος με ποδηλατόδρομο, παράπλευρο οδικό δίκτυο, πλήρης ανισόπεδος κόμβος σύνδεσης της οδού με την περιφερειακή οδό Ιωαννίνων και ισόπεδοι κόμβοι κυκλικής μορφής.

Και τώρα ας δούμε κάποια έργα, που χρηματοδοτήθηκαν απ' το Κοινωνικό Ταμείο, η λειτουργία των οποίων συνεχίζεται και την περίοδο '21-'27.

- ✓ Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων Δήμου Πρέβεζας.

Παρέχεται φροντίδα σε 20 ηλικιωμένα άτομα, μη δυνάμενα να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα, με το περιβάλλον που τους φροντίζει να αδυνατεί να ανταποκριθεί στη φροντίδα που έχει αναλάβει, επειδή εργάζεται ή αντιμετωπίζει προβλήματα. Για τη λειτουργία του Κέντρου, το οποίο βρίσκεται σ' ένα κτίριο επιφάνειας 200 τετραγωνικών, χρηματοδοτήθηκε η μισθοδοσία του προσωπικού και τα λειτουργικά έξοδα της Δομής.

- ✓ Δομή Παροχής Βασικών Αγαθών: Κοινωνικό Παντοπωλείο, Παροχή Συσσιτίου, Δήμου Αρταίων.

Λειτουργούν οι δύο Δομές, αποσκοπώντας στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των ευάλωτων ομάδων του τοπικού πληθυσμού και τον περιορισμό του φαινομένου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

- ✓ Λειτουργία Κέντρων Δημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας ατόμων με αναπηρία "Αγκαλιά" και "Αγία Θεοδώρα".

Οι δικαιούχοι Σύλλογοι Γονέων χρηματοδοτήθηκαν για τη λειτουργία των ΚΔΗΦ και για την προμήθεια οχημάτων μεταφοράς τους. Ο αριθμός των επωφελούμενων είναι 19 και 25 άτομα αντίστοιχα για την "Αγκαλιά" και την "Αγία Θεοδώρα".

Ας μεταφερθούμε τώρα στην περίοδο '21-'27 και στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο του, συνολικού προϋπολογισμού 1 τρις 824,3. Περιλαμβάνει κονδύλια για την Ενιαία Αγορά, την Καινοτομία, τον Ψηφιακό τομέα, τα βλέπετε εκεί αναρτημένα, Συνοχή, Ανθεκτικότητα και Αξίες, Φυσικοί Πόροι – Περιβάλλον, Μετανάστευση, Διαχείριση Συνόρων, Ασφάλεια, Άμυνα, γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος, καθώς κι η Ευρωπαϊκή Δημόσια Διοίκηση.

Τα βασικά Προγράμματα και Ταμεία του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου –αριστερά στη διαφάνεια– χρηματοδοτούν την Πολιτική Συνοχής με 330 δις, την Κοινή Γεωργική Πολιτική με 336, τις Νέες Ενισχυμένες Προτεραιότητες με 335 και δεξιά στη διαφάνεια βλέπουμε την τροφοδότηση της Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με 672 δις, με διπλάσιους πόρους απ' αυτούς των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Τι μας ανησυχεί ίσως; Ότι μέχρι τώρα η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή Πολιτική ήταν ο βασικός σημαντικός τροφοδότης της ανάπτυξης, τώρα η τάση ίσως μας δείχνει το μέλλον.

Πάμε, λοιπόν, πίσω πάλι στο πολυετές '21-'27, που χρηματοδοτεί και τις 27 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσα από πλαίσια, ταμεία και εργαλεία. Στην Ελλάδα το ΕΣΠΑ '21-'27 δομείται σε 9 Τομεακά και σε 13 Περιφερειακά Προγράμματα.

Το Πρόγραμμα «Ήπειρος» έχει έναν προϋπολογισμό, όπως ήδη είπε ο Περιφερειάρχης, 426 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 362 αφορούν την κοινοτική συνδρομή και 63,9 την εθνική. Κατανέμονται τα ποσά, 61% για υποδομές, 26% για κοινωνικές δράσεις και 13% για

επιχειρηματικότητα. Σε ό,τι αφορά την κατανομή των πόρων ανά Ταμείο, 26% προέρχεται από το ΕΚΤ, το Κοινωνικό Ταμείο, και 74% απ' το ΕΤΠΑ.

Το Πρόγραμμα δομείται σε 9 προτεραιότητες, με 25 Ειδικούς Στόχους, που εξειδικεύονται σε Δράσεις. Στη διαφάνεια βλέπετε μια συνολική αποτύπωση των προτεραιοτήτων, όπου φαίνεται ο Στόχος Πολιτικής, το Ταμείο και οι πόροι, και δεξιά στην πίτα βλέπετε το ποσοστό, αν μπορείτε να το δείτε, της χρηματοδοτικής βαρύτητας κάθε προτεραιότητας.

Εδώ τώρα βλέπουμε μια συνολική... τη συνολική ενεργοποίηση του Προγράμματος. Στη διαφάνεια εμφανίζονται ράβδοι και πίτες. Με τις ράβδους αποτυπώνονται με μπλε χρώμα οι Προσκλήσεις, με κεραμιδί οι εντάξεις των έργων, με γκρι οι νομικές δεσμεύσεις και με κίτρινο οι δαπάνες.

Μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί 43 Προσκλήσεις, ύψους 152,6 εκατομμυρίων ευρώ, έχουν ενταχθεί 80 έργα προϋπολογισμού 117,4, έχουν υπογραφεί νομικές δεσμεύσεις ύψους 81,6, ενώ οι δαπάνες έφθασαν στα 17,7 εκατομμύρια ευρώ.

Δεξιά στις τρεις πίτες εμφανίζονται τα ποσοστά των Προσκλήσεων, Εντάξεων και Νομικών Δεσμεύσεων για κάθε μία από τις 7 Προτεραιότητες του Προγράμματος.

Για το ΕΤΠΑ έχουν εκδοθεί 24 Προσκλήσεις, ύψους 85,5 εκατομμυρίων ευρώ, έχουν ενταχθεί 27 έργα, με προϋπολογισμό 64,3, οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται στα 31,6 και οι δαπάνες στα 4 εκατομμύρια.

Για το Κοινωνικό Ταμείο έχουν εκδοθεί 19 Προσκλήσεις, ύψους 67,1, έχουν ενταχθεί 53 έργα, με προϋπολογισμό 53 εκατομμύρια, οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται στα 49,9 και οι δαπάνες στα 13,6.

Στις επόμενες διαφάνειες θα δούμε κάποια στοιχεία ανά Προτεραιότητα του Προγράμματος.

Η Προτεραιότητα 1 «Έρευνα, Καινοτομία, Επιχειρηματικότητα». Έχουν εκδοθεί δύο Προσκλήσεις, ύψους 1.250.000 ευρώ, που αφορούν τον εκσυγχρονισμό, αναβάθμιση και δημιουργία ερευνητικών υποδομών, Δημόσιων Ερευνητικών Κέντρων και Πανεπιστημιακών Εργαστηρίων

Έρευνας και το Μηχανισμό Υποστήριξης του οικοσυστήματος Έρευνας και Καινοτομίας, που σας ανέφερε επίσης το πρωί ο Περιφερειάρχης.

Έχουν ενταχθεί δύο έργα προϋπολογισμού 980.000, που αφορούν στην προμήθεια και τον εξοπλισμό... την προμήθεια εξοπλισμού, συγγνώμη, για το Κέντρο Εξατομικευμένης Ιατρικής στο Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων και στο Γραφείο Έρευνας και Καινοτομίας.

Στο σημείο αυτό να θυμίσω ότι, η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης είναι εθνική με περιφερειακή διάσταση. Ότι στην Περιφέρεια οι τομείς που αξιολογήθηκαν και αναδείχθηκαν από το ΠΣΕΚ, το Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας είναι 6: Βιομηχανία της εμπειρίας, Υγεία – Ευεξία, Νέα Ψηφιακή Επιχειρηματικότητα, Περιβάλλον, Ενέργεια, Αγροδιατροφή, Ζωική Παραγωγή, Τρόφιμα, Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Το ΠΣΕΚ, όπως είπαμε, έχει συγκροτηθεί σε Σώμα, έχει συνεδριάσει 6 φορές, δημιουργήθηκαν ομάδες εργασίες για κάθε τομέα στρατηγικής, επεξεργάζονται τις προτάσεις και τις δράσεις και το Σεπτέμβριο μάλλον θα γίνει η διαδικασία της «επιχειρηματικής ανακάλυψης», που θα τροφοδοτήσει τις Προσκλήσεις μας και τις δράσεις που θα χρηματοδοτήσουμε.

Αναφέρθηκε, επίσης, ο Περιφερειάρχης, το λέω κι εγώ, για την εκχώρηση στο ΕΦΕΠΑΕ συνολικού ποσού 53,1 εκατομμυρίων ευρώ για τη διαχείριση των Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων του Προγράμματός μας.

Δεύτερη Προτεραιότητα, η 2Α, «Αειφορία – Αντιμετώπιση Κλιματικής Αλλαγής».

Έχουν εκδοθεί 10 Προσκλήσεις, ύψους 56,5 εκατομμυρίων ευρώ, που αφορούν στην εξοικονόμηση ενέργειας δημοσίων υποδομών, στην προστασία από την κλιματική αλλαγή και τη διαχείριση των καταστροφών, στα Διαχειριστικά Σχέδια Λεκανών Απορροής, στη Διαχείριση λυμάτων και στη συμπλήρωση των υποδομών του ΠΕΣΔΑ, «Πράσινα σημεία» κυρίως.

Εντάχθηκαν 17 έργα, προϋπολογισμού 50 εκατομμυρίων, που αφορούν στην ενεργειακή αναβάθμιση ενός σχολικού κτιριακού συγκροτήματος, σε δημοτικό οδοφωτισμό, διευθέτηση ρεμάτων, διευθέτηση ομβρίων υδάτων, αποχετεύσεις ακαθάρτων, δίκτυα αποχέτευσης και "πράσινα σημεία".

Οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται σε 30,2 εκατομμύρια, ενώ οι δαπάνες σε 4.

Προτεραιότητα 2B, «Βιώσιμη Πολυτροπική Αστική Κινητικότητα».

Μία Πρόσκληση εκδώσαμε 8 εκατομμυρίων, που αφορά στις παρεμβάσεις, που συμβάλλουν στη βελτίωση της Αστικής Κινητικότητας και έχει ενταχθεί ένα έργο, προϋπολογισμού 8,8 που αφορά τις Υποδομές Αστικής Κινητικότητας της Στρατηγικής ΒΑΑ του Δήμου Ηγουμενίτσας.

Προτεραιότητα 3, «Υποδομές Μεταφορών και Οδική Ασφάλεια».

Εκδώσαμε τέσσερις Προσκλήσεις, ύψους 9 εκατομμυρίων, όσον αφορά στην αναβάθμιση του οδικού δικτύου της Περιφέρειας και σε δράσεις οδικής ασφάλειας. Εντάχθηκε ένα έργο, 500.000 ευρώ, που αφορά στον Εξοπλισμό της Αστυνομίας για την οδική ασφάλεια στην Περιφέρεια.

Προτεραιότητα 4Α, «Υποδομές Κοινωνικής Συνοχής».

Έχουν εκδοθεί δύο Προσκλήσεις, ύψους 1.600.000 όσον αφορά στις Υποδομές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και την αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος για τουριστική ανάπτυξη και κοινωνική χρήση. Έχει ενταχθεί ένα έργο 1,1 εκατομμυρίου, που αφορά στην Ανάδειξη του Οθωμανικού Λουτρού Ιωαννίνων – Β΄ φάση. Οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται σε 921.000 ευρώ.

Στον τομέα της Παιδείας γίνεται η επικαιροποίηση της χαρτογράφησης των αναγκών για κτίρια και εξοπλισμό, ενώ έχει υποβληθεί ένα αίτημα για κτίριο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, το οποίο αξιολογείται.

Στον τομέα της Υγείας, σε συνέχεια τηλεδιάσκεψης με την 6^η Υ.Π.Ε. και τους Διοικητές των Νοσοκομείων της Ηπείρου αναμένεται η επικαιροποίηση της χαρτογράφησης των αναγκών τους.

Προτεραιότητα 4B, «Κοινωνική Συνοχή και Ανθρώπινο Δυναμικό», είναι το Ταμείο ΕΚΤ+. Έχουν εκδοθεί 18 Προσκλήσεις, ύψους 64,8 εκατομμυρίων ευρώ σχετικά με τα Προγράμματα Αναβάθμισης Δεξιοτήτων σε ανέργους, Προγράμματα Ενδυνάμωσης Διεπιστημονικών, Συμβουλευτικών και Υποστηρικτικών Δομών και Μαθησιακής Υποστήριξης, Λειτουργία Μονάδος Ισότιμης Πρόσβασης ΑΜεΑ στις εκπαιδευτικές ανάγκες της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευση, Κέντρα Κοινότητας,

Δομές Παροχής Βασικών Αγαθών, Παροχής υπηρεσιών φροντίδας σε επίπεδο οικογενειών και Τοπικών Κοινοτήτων, Παρεμβάσεις προς όφελος των γυναικών και την καταπολέμηση της βίας, Διασφάλισης της πρόσβασης σε Υπηρεσίες Υγείας, το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης, Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για ένταξη στην Προσχολική Εκπαίδευσης, Παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Εντάχθηκαν 53 έργα, προϋπολογισμού 53 εκατομμυρίων ευρώ, που αφορούν κυρίως στη συνέχεια των Κοινωνικών Δομών, που λειτούργησαν την περίοδο '14-'20 και νέες επίσης, και οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται σε 49,9 εκατομμύρια, με τις δαπάνες στα 13,6.

Προτεραιότητα Β, «Βιώσιμη και Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη». Έχουν εκδοθεί τρεις Προσκλήσεις, ύψους 3,5 εκατομμυρίων ευρώ όσον αφορά στη χρηματοδότηση ΟΧΕ για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη κι έχει ενταχθεί ένα έργο, προϋπολογισμού 475.000 ευρώ, που αφορά στις Ψηφιακές Εφαρμογές "Εξυπνης Πόλης".

Για τις ΟΧΕ θα ακολουθήσει εξειδικευμένη παρουσίαση απ' τον κύριο Μπαλτογιάννη.

Τεχνική Βοήθεια. Έχουν εκδοθεί για το ΕΤΠΑ, εκδόθηκε για το ΕΤΠΑ μία Πρόσκληση ύψους 2,2 εκατομμυρίων και για την Τεχνική Βοήθεια του ΕΚΤ άλλες δύο Προσκλήσεις κι έχουν ενταχθεί 4 έργα, προϋπολογισμού 2 εκατομμυρίων.

Σας ευχαριστώ και καλή διαμονή στο Μέτσοβο.

.....(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Ευχαριστούμε την κυρία Παπανικολάου.

Τον λόγο έχει τώρα ο κύριος Μπαλτογιάννης, ο οποίος είναι Προϊστάμενος της Μονάδας Προγραμματισμού και Αξιολόγησης.

Ενημέρωση για τον προγραμματισμό των προσκλήσεων – Έγκριση της μεθοδολογίας και των κριτηρίων επιλογής πράξεων.

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Καλησπέρα κι από μένα. Θα μιλήσουμε λίγο για το χρονοπρογραμματισμό των Προσκλήσεων και τα κριτήρια επιλογής Πράξεων.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 1060 του '21, η Διαχειριστική Αρχή εξασφαλίζει τη δημοσίευση στον ιστότοπό της χρονοδιάγραμμα των προγραμματισμένων Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, το οποίο επικαιροποιείται τουλάχιστον τρεις φορές κατ' έτος.

Αυτή τη στιγμή είμαστε στη δεύτερη επικαιροποίηση. Τι προβλέπει αυτή η δεύτερη επικαιροποίηση. Κατ' αρχήν, μία Πρόσκληση, η οποία έχει εκδοθεί κι αφορά την αποχέτευση Καναλλακίου. Στην Πρόσκληση αυτή αναμένουμε να υποβληθεί η πρόταση.

Μια δεύτερη Πρόσκληση, που αφορά τη δημιουργία "Πράσινου Σημείου" στην Περιφέρεια Ηπείρου. Είναι μεταφερόμενες Πράξεις, αφορά τα "Πράσινα Σημεία" των Δήμων Ζίτσας, Νικολάου Σκουφά, Ηγουμενίτσας, Ζηρού, Πρέβεζας, Πάργας και Ιωαννίνων. Έχουνε υποβληθεί όλες οι προτάσεις, έχει ήδη ενταχθεί το "Πράσινο Σημείο" του Δήμου Ζίτσας και αξιολογούνται οι υπόλοιπες προτάσεις.

Όπως είπε κι η κυρία Παπανικολάου, έχει εκδοθεί η Πρόσκληση για την Αστική Κινητικότητα του Δήμου Ηγουμενίτσας κι έχει ενταχθεί η Πράξη, που αφορά την Ανάπτυξη Δικτύων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας της πόλης.

Στον Άξονα Προτεραιότητας 3 έχει εκδοθεί η Πρόσκληση, που αφορά οδικά έργα του ΣΒΑΑ του Δήμου Ιωαννιτών. Αφορά την Ολοκλήρωση του "μεγάλου δακτυλίου" της πόλης των Ιωαννίνων, μία τμηματοποιημένη Πράξη, η οποία έχει υποβληθεί και αξιολογείται.

Επίσης, εκδόθηκε η Πρόσκληση που αφορά οδικά έργα της ΟΧΕ της Περιφέρειας Ηπείρου, κι αυτή τμηματοποιημένη Πράξη κι αφορά την παράκαμψη Νικόπολης. Η Πρόσκληση έχει εκδοθεί και αναμένουμε την υποβολή της πρότασης.

Όσον αφορά τις υποδομές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης έχει ενταχθεί κι εδώ μία τμηματοποιημένη Πράξη, που αφορά την ανέγερση νέου κτιρίου για τη στέγαση του 1^{ου} Ειδικού Δημοτικού και του 1^{ου} Ειδικού Νηπιαγωγείου στην Άρτα.

Μία από τις Προσκλήσεις, που αναμένεται να βγούμε στο επόμενο διάστημα, αφορά τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού, η οποία βρίσκεται στην Πρέβεζα.

Η επόμενη Πρόσκληση, που θα βγει στο επόμενο διάστημα, αφορά τα κινητά περιουσιακά στοιχεία στον τομέα της Υγείας, αφορά δηλαδή «Προμήθεια οχημάτων για τις ΚΟΜΥ», «Προμήθεια ασθενοφόρων οχημάτων για το ΕΚΑΒ και τα Κέντρα Υγείας», «Προμήθεια κινητής οδοντιατρικής μονάδας» και «Προμήθεια εξοπλισμού βιοατρικής τεχνολογίας για τα Κέντρα Υγείας και για το ΕΚΑΒ». Αυτές οι προτεραιότητες έχουν προκύψει από τη χαρτογράφηση, που έκανε η Επιτελική Δομή του Υπουργείου Υγείας.

Η επόμενη Πρόσκληση αφορά ένα έργο Πολιτισμού του ΣΒΑΑ Δήμου Ιωαννιτών, το οποίο σας έδειξε η κυρία Παπανικολάου, αφορά την Ανάδειξη του Οθωμανικού Λουτρού των Ιωαννίνων, η δεύτερη φάση του οποίου έχει ήδη ενταχθεί στο Πρόγραμμα '21-'27.

Η επόμενη Πρόσκληση, που θα εκδοθεί αφορά την τουριστική προβολή της Περιφέρειας Ηπείρου.

Έχει εκδοθεί μία Πρόσκληση για την ίδρυση νέων Κέντρων Κοινότητας στην Περιφέρεια Ηπείρου, αφορούσε όλους τους Δήμους, που δεν είχαν στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο συστήσει Κέντρα Κοινότητας. Έχουν υποβληθεί 7 προτάσεις και αξιολογούνται και αφορά τους Δήμους Βορείων Τζουμέρκων, Πωγωνίου, Μετσόβου, Κόνιτσας, Γεωργίου Καραϊσκάκη, Κεντρικών Τζουμέρκων και Φιλιατών.

Η επόμενη Πρόσκληση που θα εκδοθεί, όταν υπογραφεί η σχετική Υπουργική Απόφαση για τη λειτουργία των νέων ΤΟΜΥ, θα αφορά την ίδρυση, ή μάλλον τη χρηματοδότηση των δύο νέων ΤΟΜΥ στην Περιφέρεια Ηπείρου, τη 2^η ΤΟΜΥ Άρτας και τη 2^η ΤΟΜΥ της Πρέβεζας.

Οι επόμενες τρεις Προσκλήσεις αφορούνε Πράξεις μεταφορές και phasing, που σχετίζονται με τις Στρατηγικές Βιώσιμης Ανάπτυξης. Η πρώτη σχετίζεται με τη ΒΑΑ του Δήμου Πρέβεζας, αφορά τη Διαμόρφωση της τάφρου Αγίου Ανδρέα, έχει εκδοθεί η Πρόσκληση και αξιολογείται η πρόταση, που έχει υποβληθεί.

Η δεύτερη αφορά τις πολιτικές Ψηφιακές Εφαρμογές "Εξυπνης Πόλης" για το Δήμο Ιωαννιτών, πράξη μεταφερόμενη, η οποία έχει ήδη ενταχθεί.

Και η τρίτη αφορά μία τμηματοποιημένη Πράξη, που σας παρουσίασε κι η κυρία Παπανικολάου, τη δημιουργία του Κέντρου για το Παιδί. Κι εδώ έχει υποβληθεί η πρόταση και αξιολογείται.

Η επόμενη Πρόσκληση, που θα εκδοθεί αφορά την πρώτη πρόταση της ΒΑΑ, τη συνέχιση της χρηματοδότησης της ΒΑΑ της Περιφέρειας, θα αφορά:

- ✓ Την κατασκευή του νέου κτιρίου υποδοχής στον αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης.
- ✓ Την αποκατάσταση και ανάδειξη του σταδίου της Αρχαίας Νικόπολης.
- ✓ Την προστασία, συντήρηση και αποκατάσταση του μεγάλου θεάτρου της Νικόπολης, στην τρίτη φάση αυτό.
- ✓ Τη διαμόρφωση και τη δημιουργία διαδρομών εντός του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης.
- ✓ Τη συντήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη του θεάτρου και άλλων μνημείων του Ιερού της Δωδώνης, τη δεύτερη φάση.
- ✓ Την αποκατάσταση – ανάδειξη αρχαίου θεάτρου Κασσιώπης, κι εδώ τη δεύτερη φάση και την τρίτη φάση, αν θυμάμαι καλά, για τις βασικές υποδομές και εργασίες αποκατάστασης και ανάδειξης του αρχαίου θεάτρου των Γιτάνων.

Επίσης, έχει εκδοθεί μία Πρόσκληση, που αφορά την Τεχνική Βοήθεια των φορέων Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ, έχει εκδοθεί η Πρόσκληση και αναμένεται η υποβολή προτάσεων, θα πούμε περισσότερα γι' αυτή την Πρόσκληση στη συνέχεια.

Τώρα, βασικό στάδιο της διαδικασίας επιλογής και έγκρισης των Πράξεων είναι η αξιολόγηση των προτάσεων, που υποβάλλουν οι δυνητικοί δικαιούχοι, κατόπιν της Πρόσκλησης που εκδίδει η Διαχειριστική Αρχή.

Η μεθοδολογία και τα κριτήρια, που χρησιμοποιούνται για την επιλογή των Πράξεων, εγκρίνονται απ' την Επιτροπή Παρακολούθησης.

Θα παρουσιαστούν τα βασικά στοιχεία της διαδικασίας και τα γενικά κριτήρια επιλογής των Πράξεων. Στο φάκελο, που σας έχει σταλεί, περιλαμβάνεται αναλυτικά η μεθοδολογία και τα κριτήρια των κάτωθι Δράσεων, για τις οποίες, όπως είπαμε, προγραμματίζεται η έκδοση των Προσκλήσεων.

Είναι η Δράση για τον Εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση της Ακαδημαϊκής Εμπορικού Ναυτικού. Κινητά περιουσιακά στοιχεία στον τομέα της Υγείας, Προβολή των τουριστικών πόρων της Περιφέρειας και βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής, με έμφαση στους τομείς του Πολιτισμού και Τουρισμού στην περιοχή αρχαίων θεάτρων.

Κατά το πρώτο στάδιο της αξιολόγησης εξετάζεται η πληρότητα της πρότασης, δηλαδή αν ο φορέας που υποβάλει την πρόταση, εμπίπτει στις κατηγορίες δυνητικών δικαιούχων, αν έχει την αρμοδιότητα εκτέλεσης της Πράξης, αν ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης επίσης έχει τη σχετική αρμοδιότητα, η τυπική πληρότητας της υποβαλλόμενης πρότασης, εάν η Πράξη εμπίπτει στο στόχο Πολιτικής και τα λοιπά στη Δράση, που έχει εκδοθεί η Πρόσκληση, εάν υποβάλλονται οι αποφάσεις αρμόδιων και συλλογικών οργάνων.

Προϋπόθεση για την επιτυχή ολοκλήρωση του πρώτου σταδίου είναι η θετική αξιολόγηση ΝΑΙ σε όλες τις παραπάνω... σε όλα τα παραπάνω κριτήρια. Εάν η πρόταση... εάν δεν πληρείται κάποιο κριτήριο, η πρόταση απορρίπτεται και ενημερώνεται σχετικά ο δυνητικός δικαιούχος.

Οι προτάσεις που περνάνε το πρώτο στάδιο, πηγαίνουν στο δεύτερο στάδιο αξιολόγησης, όπου αξιολογείται σύμφωνα με κάποια κριτήρια, τα οποία χωρίζονται σε 4 βασικές ομάδες:

Η 1^η ομάδα έχει να κάνει με την πληρότητα του περιεχομένου της πρότασης, δηλαδή την πληρότητα και σαφήνεια του φυσικού αντικειμένου, τη ρεαλιστικότητα του προϋπολογισμού και του χρονοδιαγράμματος.

Η 2^η ομάδα έχει να κάνει με την τήρηση του θεσμικού πλαισίου και την ενσωμάτωση οριζόντιων Πολιτικών, θεσμικό πλαίσιο ως προς τις δημόσιες συμβάσεις, θεσμικό πλαίσιο πλην δημοσίων συμβάσεων, συμβατότητα της Πράξης με τους κανόνες ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων, Αειφόρος Ανάπτυξη, Κλιματική Ανθεκτικότητα, Προάσπιση

και προαγωγή της ισότητας, Αποτροπή κάθε διάκρισης και Εξασφάλιση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία.

Η 3^η ομάδα κριτηρίων αφορά τη σκοπιμότητα της Πράξης, δηλαδή την αναγκαιότητα, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα, τη βιωσιμότητα και σε κάποιες Προσκλήσεις, εφόσον επιλεγεί, την καινοτομία.

Κι η τελευταία ομάδα κριτηρίων αφορά την ωριμότητα, δηλαδή το στάδιο εξέλιξης των απαιτούμενων ενεργειών ωρίμανσης της Πράξης και το βαθμό προόδου διοικητικών ή άλλων ενεργειών που απαιτείται.

Η διαδικασία αξιολόγησης εφαρμόζεται διαδοχικά για τις επιμέρους κατηγορίες κριτηρίων, στην περίπτωση που η πρόταση αποκλείεται, σύμφωνα με τα αποτελέσματα αξιολόγησης μίας Κατηγορίας, η Διαχειριστική Αρχή διακόπτει την αξιολόγηση, η πρόταση απορρίπτεται και ενημερώνεται σχετικά ο δυνητικός δικαιούχος.

Στο σημείο θα θέλαμε την έγκριση των κριτηρίων, για τις δράσεις που αναφέραμε προηγουμένως. Υπάρχει αντίρρηση από κάποιον; Δε βλέπω, ευχαριστούμε πολύ.

.....(Χειροκροτήματα)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Συνεχίζει ο κύριος Μπαλτογιάννης για το επόμενο θέμα, Ενημέρωση για τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις και έργα στρατηγικής σημασίας και στη συνέχεια θα πάρει το λόγο ο Δήμος Ηγουμενίτσας για το ΒΑΑ του, να παρουσιάσει το ΒΑΑ του.

Κύριε Μπαλτογιάννη.

Ενημέρωση για τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις & έργα στρατηγικής σημασίας – Παρουσίαση ΣΒΑΑ Δήμου Ηγουμενίτσας

ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ: Τα Χωρικά Εργαλεία στην προγραμματική περίοδο '21-'27 συγχρηματοδοτούνται κυρίως απ' το Στόχο Πολιτικής 5, «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες», μέσω της προώθησης της Βιώσιμης και Οικονομικής Ανάπτυξης και μέσω δύο ειδικών στόχων.

Ο πρώτος Ειδικός Στόχος έχει να κάνει με την ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και

περιβαντολογικής ανάπτυξης του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές.

Στο Πρόγραμμά μας αναφέρεται ότι θα χρηματοδοτήσουμε Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης στους τέσσερις αστικούς Δήμους, Αρταίων, Ηγουμενίτσας, Ιωαννιτών και Πρέβεζας.

Στο πλαίσιο αυτό εκδόθηκε η Πρόσκληση για την υποβολή Στρατηγικών τον Ιούλιο του 2023. Μέχρι τον Σεπτέμβριο του '23 υποβλήθηκαν οι 4 Στρατηγικές, οι οποίες εγκρίθηκαν στις 22-12^{ου} του '23. Όλες οι Στρατηγικές, όπως κι οι αποφάσεις έγκρισης αυτών, σύμφωνα με την απαίτηση του Κανονισμού, έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας Ηπείρου espa-epirus.gr.

Ο δεύτερος Ειδικός Στόχος έχει να κάνει με την ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαντολογικής τοπικής ανάπτυξης σε περιοχές, πλην των αστικών.

Στο Πρόγραμμα αναφέρεται η συνέχιση της ΟΧΕ της Πολιτιστικής διαδρομής στα αρχαία θέατρα της Ηπείρου, που αφορά τα αρχαία θέατρα της Δωδώνης, των Γιτάνων, της Αμβρακίας, της Κασσώπης και της Νικόπολης. Να θυμίσουμε ότι, κατά την προγραμματική περίοδο '14-'20 η Περιφέρεια Ηπείρου σχεδίασε και υλοποίησε τη Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης της «Πολιτιστικής Διαδρομής», δηλαδή η εφαρμογή της Στρατηγικής οδήγησε στη δημιουργία ενός επώνυμου τουριστικού προϊόντος, μιας πολιτιστικής διαδρομής, που εκτείνεται σ' ένα μήκος 344 χιλιομέτρων, συνδέει 5 αρχαίους χώρους, τοποθετημένους στις 4 Περιφερειακές Ενότητες της Ηπείρου.

Για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο αποφασίστηκε η συνέχιση της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης, επεκτείνοντας ωστόσο το πεδίο εφαρμογής της σε τρεις γεωγραφικές περιοχές της Ηπείρου, αυτές της βόρειας και της νότιας Πίνδου, καθώς και του Σουλίου – Αχέροντα, επιδιώκοντας τη δημιουργία ενός εμπλουτισμένου τουριστικού προϊόντος, που θα αναδεικνύει τα τοπικά προϊόντα και θα περιλαμβάνει και άλλες μορφές τουρισμού, πέραν του Πολιτισμού, δηλαδή τον Εναλλακτικό, τον Ιαματικό και τον Ιστορικό, δημιουργώντας πλέον τη «Διαδρομή στα αρχαία θέατρα, στη φύση και στον Πολιτισμό στην Ήπειρο».

Και γι' αυτή τη Στρατηγική εκδόθηκε η Πρόσκληση τον Φεβρουάριο του '24, υποβλήθηκε και εγκρίθηκε η Στρατηγική στις 5 Μαρτίου του 2024, η Στρατηγική και η απόφαση έγκρισής της επίσης έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Διαχειριστικής Αρχής.

Θα κάνουμε μία μικρή αναφορά στις Πράξεις Στρατηγικής Σημασίας. Στο Πρόγραμμα αναφέρονται σαν Πράξεις Στρατηγικής Σημασίας οι ΟΧΕ των αρχαίων θεάτρων, καθώς και η Πράξη της παράκαμψης Νικόπολης. Πρέπει να επισημάνουμε ότι τη στιγμή υποβολή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων δε γνωρίζαμε, ποιες θα 'ταν οι Πράξεις που θα υποβληθούν στο Πρόγραμμα, ή που θα ενταχθούν στο Πρόγραμμα, πλην από δύο Πράξεις ονοματισμένες phasing που είχαν να κάνουν, η μία εκ των οποίων ήταν η παράκαμψη της Νικόπολης.

Εμείς τι θέλουμε να προτείνουμε όχι σ' αυτή την Επιτροπή Παρακολούθησης, στην επόμενη χρονιά που θα προχωρήσουμε στην τροποποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος;

Το σύνολο των έργων, που αφορούν τον αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης να προταθεί σαν ένα έργο στρατηγικής σημασίας, καθώς η υλοποίησής τους θα διασφαλίσει την ένταξη του αρχαιολογικού χώρου στο μόνιμο κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO, σήμερα ο αρχαιολογικός χώρος βρίσκεται στον προσωρινό κατάλογο.

Ο αρχαιολογικός χώρος της Νικόπολης αποτελεί ένα μοναδικό δείγμα οικιστικού συνόλου στον ελλαδικό χώρο και τον πλέον εκτεταμένο αρχαιολογικό χώρο με πολλούς και ανεξάρτητους μεταξύ τους πυρήνες. Μέσω των παρεμβάσεων της Στρατηγικής ΟΧΕ επιχειρείται η ενοποίηση των μνημονιακών πυρήνων, όπως προτείνεται στο Ολιστικό Σχέδιο Διαχείρισης, που αποσκοπεί στη δημιουργία ενός αρχαιολογικού πάρκου και το οποίο εγκρίθηκε απ' το Υπουργείο το 2011.

Οι δράσεις είναι:

- Η παράκαμψη της Νικόπολης.
- Η κατασκευή του νέου κτιρίου υποδοχής.
- Η αποκατάσταση του αρχαίου σταδίου.
- Η αποκατάσταση, η συνέχιση αποκατάστασης του Ρωμαϊκού Θεάτρου της Νικόπολης και

- Η δημιουργία διαδρομών εντός του αρχαιολογικού χώρου.

Τέλος, θα αναφερθούμε λίγο στην υποστήριξη που δώσαμε στις Αστικές Αρχές, από τον Δεκέμβριο του 2021, όπου ξεκινήσαμε μέσω της Τεχνικής Βοήθειας με την υποστήριξη των Αστικών Αρχών με εξωτερικό Σύμβουλο για την εκπόνηση κάθε Αστικής Αρχής της Στρατηγικής της.

Από τον 10^ο του '22 μέχρι τον 1^ο του '23 κάναμε συναντήσεις με τις Αστικές Αρχές, δίνοντας κατευθύνσεις για τη σύνταξη των Στρατηγικών, στις 12-4^{ου} του '23 συστήσαμε την Ομάδα Συντονισμού των Στρατηγικών, στις οποίες μετέχουν εκπρόσωποι απ' όλες τις Αστικές Αρχές.

Από τον 3^ο μέχρι τον 5^ο του '23 πραγματοποιήσαμε διαδικτυακές συνεδριάσεις της Ομάδας, για να οριστικοποιήσουμε τον οδηγό σχεδιασμού της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, που είχε παρουσιαστεί στην προηγούμενη συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Τον Ιούλιο του '23 εκδόθηκε η Πρόσκληση για την υποβολή, μέχρι τα τέλη του Σεπτεμβρίου υποβλήθηκαν τα σχέδια, οι Στρατηγικές και, όπως είπαμε, τον 12^ο του '23 εκδόθηκαν οι Αποφάσεις Έγκρισης.

Έκτοτε, τους δύο πρώτους μήνες του '24 ξακακάναμε συναντήσεις με όλες τις Αστικές Αρχές, κυρίως γιατί τρεις από τους τέσσερις... στους τρεις μάλλον από τους τέσσερις Δήμους, αστικούς Δήμους είχε αλλάξει η Δημοτική Αρχή.

Τον Απρίλιο του '24 εκδώσαμε Πρόσκληση, μέσω της Τεχνικής Βοήθειας, για την υποβοήθηση των Αστικών Αρχών. Στις 9-4^{ου} προκαλέσαμε μια διαδικτυακή Ημερίδα, την οποία τη θεωρούσαμε πολύ σημαντική, για να δώσουμε κατευθύνσεις και για την οποία θα σας πούμε δυο πράγματα παρακάτω.

Και τέλος 14 και 15 Μαΐου του '24 προχωρήσαμε σε μια Δράση Δικτύωσης των αστικών Δήμων με το Δήμο και φορείς της Δράμας.

Λίγο πιο αναλυτικά, είπαμε ότι έχει εκδοθεί η Πρόσκληση για την Τεχνική Βοήθεια υποστήριξης φορέων της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, χρηματοδοτείται με 1 εκατομμύριο ευρώ, αφορά τους τέσσερις αστικούς Δήμους, χρηματοδοτείται απ' το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν προτάσεις, για να εκπονήσουν μελέτες, και τεχνικές μελέτες, εμπειρογνωμοσύνες, να παρέχουν υπηρεσίες Τεχνικών Συμβούλων τόσο

για την παρακολούθηση, για την αξιολόγηση, για την αναθεώρηση των Στρατηγικών, εφόσον απαιτείται, για τη δικτύωση των φορέων, αλλά και για την επικοινωνία της Στρατηγικής προς τους δημότες του κάθε Δήμου.

Πρέπει να πούμε εδώ ότι, αυτή τη στιγμή τα Σχέδια των Στρατηγικών Βιώσιμης Ανάπτυξης βρίσκονται σ' ένα στάδιο επικαιροποίησης και αναμένεται σύντομα να υποβληθούν ξανά στην Διαχειριστική Αρχή.

Το δεύτερο, που κάναμε, ήταν μία διαδικτυακή Ημερίδα. Στη διαδικτυακή Ημερίδα αυτή καλέσαμε την κυρία Ανδρουλιδάκη, η οποία είναι Διευθύντρια του Υπουργείου Πολιτισμού κι είναι η εκπρόσωπος της χώρας όσον αφορά το νέο ευρωπαϊκό «Bauhaus» κι έκανε μία πλήρη ενημέρωση τόσο σε εμάς, όσο και στους τέσσερις αστικούς Δήμους για τη νέα αυτή πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Συμμετείχε η ΕΥΣ ΠΕΠ, μέσω της κυρίας Κουτσούρη, όπου μίλησε για τις προϋποθέσεις για το σχεδιασμό, υλοποίηση και παρακολούθηση των Στρατηγικών, δίνοντας κατευθύνσεις στους αστικούς Δήμους.

Ήταν οι εκπρόσωποι από τη ΜΟΔ κι απ' την ΕΕΤΑΑ, όπου μιλήσανε για τις δυνατότητες, που μπορούν αυτοί να παρέχουν στην υποστήριξη των δικαιούχων.

Απ' τη δικιά μας την πλευρά παρουσιάστηκε η Πρόσκληση και αναλυτικά τεχνικές λεπτομέρειες, για το πώς μπορούν να υποβληθούν τα σχέδια για να υποστηρίξουμε, όπως είπαμε, τις Αστικές Αρχές μέσω της Τεχνικής Βοήθειας.

Και, τέλος, κρίναμε σκόπιμο να μοιραστεί μαζί μας ο Δήμος Ηγουμενίτσας την εμπειρία που είχε από το Peer review στο πλαίσιο του European Urban Initiative, όπου συμμετείχε.

Η τελευταία δράση υποστήριξης, που πραγματοποιήθηκε 14 και 15 Μαΐου αφορούσε τη δικτύωση των αστικών Δομών με το Δήμο και τις φορείς της Δράμας. Γιατί τη Δράμα; Γιατί στο δίκτυο Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων, που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα με την πρωτοβουλία της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, μας παρουσιάστηκε ο Δήμος Δράμας σαν καλή πρακτική και μπορούμε να πούμε ότι, από την παρουσίασή τους τα παιδιά από τα Δράμα μας πείσανε ότι, κάτι κάνουνε καλά εκεί στην περιοχή.

Άρα, τι κάναμε; Απευθυνθήκαμε σε αυτούς και οργάνωσαν μία συνάντηση, με σκοπό να δούμε τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για το σχεδιασμό, τη σύνταξη, υλοποίηση και παρακολούθηση της Στρατηγικής. Να συναντήσουμε τους φορείς που απαρτίζουν το εταιρικό τους σχήμα και να δούμε και τις Πράξεις, που υλοποιήθηκαν. Στο κάλεσμά μας αυτό πρέπει να πούμε ότι ήρθανε και οι τέσσερις αστικοί Δήμοι της Περιφέρειας.

Τι κάναμε; Κάναμε συναντήσεις στο Δημαρχείο της Δράμας, με όλους τους φορείς και τις Υπηρεσίες του Δήμου Δράμας. Μας έγινε μία παρουσίαση του Κέντρου Οίνου και Αποσταγμάτων, γιατί εκεί στην περιοχή την τελευταία δεκαετία έχει αναπτυχθεί πάρα πολύ ο οίνος. Κάναμε μία επίσκεψη στο Επιμελητήριο Δράμας, όπου μας παρουσιάστηκε τόσο η υποδομή, που χρηματοδοτήθηκε από το ΕΤΠΑ και αφορά την επιχειρηματικότητα, όσο και πώς το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο συνέβαλε στη λειτουργία αυτής της Δομής και το πώς, μετά την ολοκλήρωση της χρηματοδότησης από μόνο του το Επιμελητήριο πλέον διαχειρίζεται αυτή τη Δομή.

Μας έγινε μία παρουσίαση, πώς σ' ένα χώρο του Δήμου Δράμας, το οποίο αποτελούσε ένα παλιό καφενείο, έχουνε φτιάξει μία εφαρμογή με ολογραφικές μορφές, όπου παρουσιάζουνε ιστορικά στοιχεία της πόλης κυρίως όσον αφορά τον καπνό, γιατί εκείνη την περίοδο η Δράμα ήτανε μια καπνοπαραγωγός περιοχή. Πώς έχουνε φτιάξει τόσο ψηφιακό αλλά όσο και επί τόπου στα κτίρια, όπου να προβάλλουν στους επισκέπτες αξιόλογα κτίρια που αναδεικνύουν την πολιτιστική ταυτότητα της πόλης της Δράμας.

Είχαμε πολύ ωραία παρουσίαση απ' την Ένωση Κυρίων Δράμας για το πώς, εκμεταλλευόμενη τις δράσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, προσφέρει υπηρεσίες στην πόλη κυρίως όσον αφορά τις γυναίκες, αλλά και όχι μόνο, αλλά και πώς... και τις άλλες δράσεις που κάνουνε με δική τους πρωτοβουλία.

Και, τέλος, επισκεφτήκαμε ένα έργο βιοκλιματικής αναβάθμισης κοινόχρηστων χώρων, όπου προσπάθησε ο Δήμος να ενώσει δύο μεγάλα πάρκα που έχει στην πόλη, με ένα... με μία "πράσινη" υποδομή.

Αυτά ήθελα να σας πω εγώ και θα ακολουθήσει τώρα η παρουσίαση του ΣΒΑΑ του Δήμου Ηγουμενίτσας. Να πούμε ότι, επειδή σε μία συνεδρίαση δεν ήταν δυνατόν να γίνει η παρουσίαση όλων των σχεδίων τόσο της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, όσο και της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης, αποφασίσαμε αυτό να γίνεται σταδιακά, όπου οι ίδιοι οι φορείς θα σας παρουσιάζουν τις Στρατηγικές τους.

Ευχαριστώ.

.....(Χειροκροτήματα)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε τον κύριο Μπαλτογιάννη.

Απ' το Δήμο Ηγουμενίτσας, θα πείτε λίγο, ποιοι είστε. Εντάξει, ευχαριστώ πολύ.

ΝΤΑΗΣ: Καλησπέρα σας. Κύριε Περιφερειάρχη, κύριοι εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, φίλοι συνάδελφοι απ' την Τοπική Αυτοδιοίκηση και φίλοι τέως συνάδελφοι απ' την κοινότητα και την οικογένεια του ΕΣΠΑ, στην οποία είχα την τιμή να ήμουν μέλος για 10 περίπου χρόνια, αντλώντας εμπειρίες και για το επόμενο βήμα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, βήμα το οποίο το συστήνω ανεπιφύλακτα, αν κάποιος απ' τους πρώην συνάδελφους θέλει να το κάνει!

Θα πω δυο λόγια και μετά θα παρουσιάσει με σχεδιαγράμματα και ωραίες φωτογραφίες απ' το Δήμο μας, η κυρία Χριστίνα Γόγολου τα τεχνικά χαρακτηριστικά του Προγράμματος της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Ηγουμενίτσας.

Όπως ειπώθηκε, είμαστε στη φάση της επικαιροποίησης, στις επόμενες 10 μέρες θα υποβληθεί. Είναι μία μερική επικαιροποίηση, σεβόμενοι, αφενός την αρχή της συνέχειας της Διοίκησης και αντιλαμβανόμενοι απολύτως τους περιορισμούς που υπάρχουν στο Πρόγραμμα, αλλά και την ανάγκη να υλοποιηθούν τα έργα με μία ταχύτητα που θα φέρει εμπροσθοβαρείς δαπάνες.

Η επικαιροποίηση, λοιπόν, αυτή έχει ορισμένα κριτήρια. Το πρώτο κριτήριο είναι ότι, εμπλουτίζουμε το στόχο της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, προσθέτοντας στην τουριστική αξιοποίηση της περιοχής μας

και τη βελτίωση του επιπέδου της ποιότητας ζωής των κατοίκων και επισκεπτών.

Συγκεντρώνουμε τις προσπάθειες σε συγκεκριμένα μέρη του αστικού ιστού της Ηγουμενίτσας, αλλά και της Πέρδικας, των Συβότων και της Πλαταριάς, των τριών άλλων δηλαδή Κοινοτήτων, που είναι οι επιλέξιμες περιοχές του Προγράμματος, ώστε να έχουμε μεγάλη προστιθέμενη αξία στα έργα που έχουμε επιλέξει.

Προσπαθούμε να εφαρμόσουμε, όσο το δυνατόν με αποτελεσματικότητα γίνεται ορισμένες αρχές, που επικρατούν και στην Ευρώπη, αλλά και στην Ελλάδα σε σχέση με αυτά τα Σχέδια, όπως η απλότητα, όπως η καθολική προσβασιμότητα της περιοχής παρέμβασης στις τέσσερις κύριες ροές κυκλοφορίας, δηλαδή πεζοί, ποδήλατα, ΑΜΕΑ και αυτοκίνητα, χωρίς κυρίως η τελευταία ροή να τίθεται εμπόδιο στην κυκλοφορία των υπολοίπων ροών, και, βεβαίως, επικεντρώνοντας την προσπάθειά μας στα έργα υποδομής, ώστε να αξιοποιήσουμε πιο αποτελεσματικά τη διαθέσιμη χρηματοδότηση από το ΠΕΠ Ηπείρου.

Δε σημαίνει ότι έχουμε εξοβελίσει ή έχουμε βάλει σε μία δεύτερη προτεραιότητα άυλες δράσεις, όπως η επικοινωνία, η προβολή του Προγράμματος ή η διευθέτηση του δημοσίου και ιδιωτικού χώρου μέσω αυτής της παρέμβασης, ή ακόμα και η εμπλοκή της επιχειρηματικότητας, επιλέξαμε, όμως, για λόγους αξιοποίησης αυτών των πόρων να προχωρήσουμε σε έργα υποδομής, γιατί η περιοχή μας είχε μεγάλη έλλειψη τα προηγούμενα χρόνια και να προσπαθήσουμε με ίδια μέσα, αλλά και από άλλα Προγράμματα να συνδυάσουμε τις υπόλοιπες αναγκαίες δράσεις, που απαιτούνται ώστε το Σχέδιο Βιώσιμης Ανάπτυξης να έχει μία ολιστική κατεύθυνση κι ένα συνολικό χαρακτήρα.

Αγαπητά μέλη της Επιτροπής, η Ηγουμενίτσα είναι μια νέα πόλη, δεν έχουμε την τύχη να έχουμε το ιστορικό απόθεμα της Άρτας, για παράδειγμα, φίλε Χριστόφορε, ή των Ιωαννίνων, είμαστε μία πόλη καινούρια με ιστορία 100 περίπου ετών, όμως είμαστε αποφασισμένοι αυτά, που μας προίκισε η πολιτιστική κληρονομιά αλλά και αυτά που η μετέπειτα αστική εξέλιξη της πόλης επέφερε, αυτή τη φορά να αξιοποιήσουμε τη μεγάλη ευκαιρία του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, για να τα αναδείξουμε.

Ο στόχος μας είναι, με ένα συνδυασμό παρεμβάσεων που έχουν να κάνουν και με γραμμικές παρεμβάσεις, αλλά και με σημειακές παρεμβάσεις, κατ' αρχήν να ενώσουμε δύο σημαντικά σημεία του αστικού κέντρου της Ηγουμενίτσας. Το ένα σημείο είναι η περιοχή κάτω από το Κάστρο, που είδατε στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο το έργο που έγινε και το αστικό δασύλλιο. Είναι το εμπορικό και διοικητικό κέντρο, που συγκεντρώνει ακριβώς την οικονομική και διοικητική δραστηριότητα.

Η άλλη περιοχή είναι στη βόρεια είσοδο της πόλης, είναι η περιοχή που υπάρχει το μικρό αλλά πολύ σημαντικό και όμορφο αρχαιολογικό μουσείο της πόλη μας. Είναι η περιοχή, όπου υπάρχει το "ΞΕΝΙΑ" της Ηγουμενίτσας, το οποίο επίσης θέλουμε, με άλλες πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουμε, να αναδείξουμε, κι είναι η περιοχή όπου αρχίζει ο ποδηλατόδρομος, που ενώνει το κέντρο της πόλης με την περιοχή των παραλιών Δρέπανο, Μακρυγιάλι και την περιοχή «NATURA», που είναι οι εκβολές του Καλαμά. Περιοχή που, όπως θα δείτε και στο σχέδιό μας, έχουμε σκοπό, μέσω ενός έργου, να επεκτείνουμε τον ποδηλατόδρομο μέχρι τις παρυφές της περιοχής «NATURA».

Οι δύο αυτές... τα δύο αυτά σημεία ενώνονται με δύο δρόμους. Ο ένας δρόμος είναι ο οδός Κύπρου, είναι ο εμπορικός δρόμος της πόλης, επιβαρυμένος κυκλοφοριακά με πολλά προβλήματα και με το έργο, που ήδη έχει ενταχθεί, έχουμε σκοπό να τον αναπλάσουμε και να τον καταστήσουμε σε μία οδό εύκολης κυκλοφορίας για όλες τις ροές.

Ο άλλος δρόμος είναι η παραλία της πόλης. Η παραλία της πόλης, που μέχρι πρότινος ήταν αρμοδιότητα του Οργανισμού Λιμένα Ηγουμενίτσας και από αρχές του χρόνου... από τα τέλη μάλλον του περασμένου έτους έχει περιέλθει στη διαχείριση του Δήμου, είναι η περιοχή που θέλουμε ακριβώς να εφαρμόσουμε όλες τις αρχές της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης. Είναι η περιοχή, που θέλουμε να αποτελέσει το σήμα κατατεθέν της πόλης μας, είναι η περιοχή όπου θέλουμε να τη μετατρέψουμε σ' έναν πόλο έλξης τόσο για τους κατοίκους, όσο και τους επισκέπτες του Δήμου μας.

Και στις άλλες τρεις περιοχές, που είναι επιλέξιμες για το Σχέδιο, την Πλαταριά, τα Σύβοτα και την Πέρδικα, για όσους δε γνωρίζουν, είναι τρεις παραθαλάσσιοι οικισμοί τουριστικής ανάπτυξης, ιδιαίτερα βέβαια τα

Σύβοτα αλλά ακολουθούν και η Πέρδικα και η Πλαταριά. Με την ίδια λογική των σημειακών και γραμμικών παρεμβάσεων έχουν επιλεγεί οι κεντρικοί δρόμοι των χωριών στους οποίους θα γίνουν έργα αστικής ανάπτυξης.

Και, βέβαια, κλείνοντας, θέλουμε να ενώσουμε όλες αυτές τις περιοχές μ' έναν μεγάλο παράκτιο, παραλιακό ποδηλατόδρομο – πεζόδρομο. Δεν υπάρχουν οι πόροι σ' αυτό το πρόγραμμα για να υλοποιήσουμε το 100% του σχεδίου μας, γι' αυτό έχουμε επιλέξει να αρχίσουμε ενώνοντας τα Σύβοτα με την Πέρδικα, που είναι τα δύο χωριά με τη μεγαλύτερη τουριστική ανάπτυξη.

Πιστεύουμε, λοιπόν, με τη βοήθεια της Διαχειριστικής και της Περιφέρειας, την οποία θέλουμε να ευχαριστήσουμε για ακόμα μια φορά για την καλή συνεργασία και γι' αυτήν την ευκαιρία που δίνει στην πόλη μας, ίσως είναι η τελευταία ευκαιρία να την ανατάξουμε, στο τέλος της περιόδου αυτής να παρουσιάσουμε μία άλλη πόλη κυρίως για τους κατοίκους, αλλά και τους επισκέπτες.

Και για να μην ξαναπάρω το λόγο, επιτρέψτε μου, κύριε Περιφερειάρχα και κύριε Γενικέ, να πω και το εξής. Όντως, η γεωγραφική απομόνωση της Ηπείρου έχει αρθεί. Ιδίως σε μας, που ανήκουμε στις παλαιότερες γενεές κι έχουμε ζήσει τα προβλήματα συγκοινωνίας, που υπήρχαν, το βλέπουμε πλέον στην καθημερινότητά μας.

Υπάρχει, όμως, μία ακόμα εκκρεμότητα και είναι η εξής, να συνδεθεί η Εγνατία Οδός με την πρώτη συνοριακή πύλη της Ελλάδας προς τα Βαλκάνια, όπως αρχίζει η Εγνατία απ' την Ηγουμενίτσα, που είναι το Τελωνείο Μαυροματίου. Η μελέτη ολοκληρώνεται έως το τέλος του έτους και, από κει και πέρα, θα διεκδικήσουμε όλοι οι φορείς της περιοχής να βρεθεί ένα χρηματοδοτικό πρόγραμμα, ώστε να γίνει το έργο.

Και, βεβαίως, να μην ξεχάσουμε ότι, μετά την απόδοση σε κυκλοφορία της Αμβρακίας Οδού έχει αυξηθεί σημαντικά ο κυκλοφοριακός φόρτος από Πρέβεζα έως Ηγουμενίτσα με βαρέα οχήματα σ' ένα δρόμο παλαιότερης δεκαετίας, προδιαγραφών με άλλα κυκλοφοριακά δεδομένα και με ιδιαίτερα μεγάλη τουριστική κίνηση το καλοκαίρι.

Άρα, πέρα από τα έργα βελτίωσης της οδικής ασφάλειας, που πολύ ορθά εκτελεί η Περιφέρεια, ο δρόμος αυτός χρήζει αναβάθμισης της

ποιότητας και της βαρότητας. Νομίζω, κύριε Γενικέ, ότι είναι ένα πλέγμα έργων που πρέπει να το δούμε πολύ σοβαρά, γιατί πραγματικά θα δώσει και άλλη πνοή στα παράλια της Ηπείρου και θα βοηθήσει την επαφή της Ελλάδας μ' ένα κομμάτι της Βορείου Ηπείρου, όπου ζει 100% ομογενειακός πληθυσμός με κοινά κοινωνικά, οικονομικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά με την περιοχή μας.

Θα δώσω τον λόγο τώρα στον Ανδρέα τον Κώτσιο και στη Χριστίνα του Γόγολου να συνεχίσουν την παρουσίαση με τα τεχνικά στοιχεία του προγράμματός μας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

.....(Χειροκροτήματα)

ΓΟΓΟΛΟΥ: Ευχαριστούμε πολύ και ευχαριστούμε πολύ και για την πρόσκληση.

Η Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για το Δήμο Ηγουμενίτσας δεν είναι απλά μια αναγκαία συνθήκη, προκειμένου να εξασφαλίσουμε χρηματοδοτήσεις. Είναι μια ευκαιρία να σχεδιάσουμε και να ονειρευτούμε μια όμορφη πόλη, που προσφέρει ποιοτικό χώρο και χρόνο στους κατοίκους και στους επισκέπτες της.

Η χρηματοδότηση της Στρατηγικής έγινε μέσω της ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2024, η μελέτη ξεκίνησε και εκπονήθηκε από την «ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.», τροποποιήθηκε και τροποποιείται ακόμα από το Δήμο Ηγουμενίτσας ή, αν αυτό είναι πιο πρόσφορος όρος, επικαιροποιείται από το Δήμο Ηγουμενίτσας.

Το αρχικό ΣΒΑΑ εγκρίθηκε απ' το Δημοτικό Συμβούλιο με απόφαση του '23, ο συνολικός προϋπολογισμός των έργων, όπως διαμορφώθηκαν σήμερα και με τη νέα Δημοτική Αρχή, είναι 53 εκατομμύρια περίπου και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης αυτών είναι το 2029 μέσα στο Πρόγραμμα του '21-'27.

Η περιοχή παρέμβασης που επιλέχτηκε, έγινε με γνώμονα την τουριστική ανάπτυξη των περιοχών και τη διασύνδεση των διαφορετικών τουριστικών προϊόντων και μορφών που προσφέρουν. Είναι το παραλιακό μέτωπο της Ηγουμενίτσας, αστικό και εξωαστικό, είναι οι περιαστικοί

οικισμοί της πόλης, η Νέα Σελεύκεια, το Γραικοχώρι και το Λαδοχώρι και η υπό έγκριση 5^η Ενότητα.

Είναι το παραλιακό μέτωπο της Πλαταριάς, ειδικότερα το κεντρικό κομμάτι το παράκτιο, κι είναι ο οικισμός των Συβότων, κυρίως το πεδινό τμήμα, κι ο οικισμός της Πέρδικας.

Το όραμα για την περιοχή παρέμβασης είναι, η ανάδειξη του Δήμου Ηγουμενίτσας σε **οικο-προορισμό**, αξιοποιώντας το **φυσικό πλούτο** και την επαφή της με τη θάλασσα. Η ανάδειξη της **ταυτότητας της πόλης**, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το **Λιμάνι**, με γνώμονα **τον άνθρωπο** και το **περιβάλλον**.

Η Στρατηγική ΒΑΑ έλαβε υπόψη της όλα τα εγκεκριμένα σχέδια του Δήμου, το ΣΒΑΚ, το ΣΔΒΕ, το ΣΦΗΟ, το ΣΑΠ.

Οι πυλώνες, στους οποίους πρόκειται να στηριχτεί το όραμα της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου είναι οι εξής:

- Διαχειριστική των τουριστικών πόρων και αναβάθμιση των τουριστικών υποδομών, χωρίς την επιβάρυνση του περιβάλλοντος και τη ρήξη της κοινωνικής συνοχής.
- Χωρική, οικονομική και κοινωνική σύνδεση του Λιμένα με την πόλη της Ηγουμενίτσας και τους περιαστικούς οικισμούς αυτής, όπου πρόσωπα, κεφάλαια και αγαθά θα μεταφέρονται μέσω του λιμένα, χωρίς να παρακάμπτουν την πόλη προς όφελος άλλων προορισμών.
- Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και προσέλκυσης πεζών και αθλούμενων στην περιοχή, χωρίς να θιγεί η φέρουσα ικανότητα των γειτονικών οικοσυστημάτων.
- Ανάδειξη της χλωρίδας και της πανίδας του παράκτιου χώρου και διευκόλυνση της κοινωνικής ζωής της πόλης, που εκτελείται στην ακτογραμμή.
- Ανάδειξη μιας ξεχωριστής επωνυμίας (brand name), αξιοποιώντας τις αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής, όπως ο Αθλητικός Τουρισμός, ο Αγροτουρισμός κι ο Δωδεκάμηνος Τουρισμός.

Με λίγα λόγια, το όραμα για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του Δήμου Ηγουμενίτσας απαιτεί:

- ✓ Τη σύνδεση του λιμένα με την πόλη της Ηγουμενίτσας.
- ✓ Την ανάπτυξη του παραλιακού μετώπου της πόλης έως την παραλία Μακρυγιάλι, των παραλιακών οικισμών Πλαταριάς και Συβότων και του κέντρου της Πέρδικας.
- ✓ Ανάπτυξη του τουρισμού εν γένει.

Προκειμένου αυτά να γίνουν πραγματικότητα, απαιτείται εξωστρέφεια και συνεργασία με πολλούς φορείς, όπως του εμπορίου, του τουρισμού, του πολιτισμού και του αθλητισμού. Το Εμπορικό Επιμελητήριο, τον ΟΦΥΠΕΚΑ, την Εφορεία Αρχαιοτήτων, Συλλόγους όπως οι ορειβατικοί, οι ποδηλατικοί, οι κωπηλατικοί που συμμετέχουν σε πολλά δρώμενα και σημαντικές εκδηλώσεις στο Δήμο της Ηγουμενίτσας.

Μέσα από τη Στρατηγική Βιώσιμης Ανάπτυξης προκρίνονται 9 έργα για άμεση χρηματοδότηση από το Ε.Π. «Ήπειρος '21-'27».

Ένα απ' αυτά, κι όπως λέχθηκε νωρίτερα, είναι οι παρεμβάσεις περιβαλλοντικής αναβάθμισης κοινόχρηστων χώρων και ανάπτυξης δικτύων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας. Είναι ένα έργο, το οποίο έχει ήδη εγκριθεί στο προηγούμενο Πρόγραμμα και πέρασε ως έργο "γέφυρα" στο νέο ΕΣΠΑ, συνολικού προϋπολογισμού 8.821.000. Αφορά όλο το μήκος της πόλης, περίπου 63.870 τετραγωνικά μέτρα και εκτιμούμε ότι, εντός του Σεπτεμβρίου του '24 θα μπορέσουμε να το δημοπρατήσουμε.

Όπως σας είπε και ο Δήμαρχος, αφορά όλο το μήκος της πόλης απ' τη βόρεια είσοδο αυτής, όπου συγκεντρώνονται σημαντικές υποδομές της πόλης αθλητικές και πολιτιστικές, το Αρχαιολογικό Μουσείο, ένα παλιό κτίριο του ΕΙΝ, το οποίο θέλουμε να κάνουμε επανάχρηση, το παλιό Κέντρο Υγείας, στο οποίο σκοπεύουμε κι εκεί να κάνουμε επανάχρηση κι άλλες αθλητικές υποδομές.

Το αμιγώς κέντρο και εμπορικό κέντρο της πόλης, πλατεία και οι κεντρικοί οδικοί άξονες, οι οποίοι είναι πολύ κοντά και στην ανάπτυξη που έγινε στο αστικό δασύλλιο στο προηγούμενο Πρόγραμμα. Αλλά αυτές οι επεμβάσεις φτάνουνε και μέχρι το Πορθμείο εσωτερικού και διανύουν όλο τον αστικό ιστό της πόλης.

Μερικές εικόνες από το σχέδιο που έχουμε ήδη εκπονήσει. Είναι, όπως λέχθηκε και νωρίτερα, γραμμικές παρεμβάσεις που αφορούν πεζοδρόμια και ποδηλατόδρομους, πεζοδρομήσεις, διαπλατύνσεις οδών,

δημιουργία διαπλατυνσεων στις διασταυρώσεις των οδών, προκειμένου να έχουμε καλύτερη και ασφαλέστερη διέλευση των πεζών και των ποδηλάτων. Μικρές πλατείες, αλλά και μεγαλύτερες παρεμβάσεις σε κεντρικές πλατείες της πόλης, στέγαστρα στους κοινόχρηστους χώρους για καλύτερη διαμονή και εξυπηρέτηση των κατοίκων.

Προσπαθώντας πάντα να ενισχύσουμε τη Βιώσιμη Κινητικότητα, προσπαθούμε να κάνουμε σημεία, στα οποία θα γίνουν κι εκεί σταθμοί για να χρησιμοποιήσουμε τα Μέσα Βιώσιμης Κινητικότητας και κυρίως το ποδήλατο στην πόλη της Ηγουμενίτσας.

Ένα έργο, το οποίο δεν μπορέσαμε να ολοκληρώσουμε στην προηγούμενη προγραμματική και θα γίνει η ... (διακοπή της εγγραφής)

... των Συβότων, 1.280.000, είναι ώριμη η μελέτη και σε επόμενη φάση θα γίνει και αυτή η... θα υποβληθεί, για να εγκριθεί για Πρόσκληση από τη Διαχειριστική Αρχή. Αφορά πεζοδρόμια και ποδηλατόδρομους στον κεντρικό ιστό του οικισμού.

Κάποιες εικόνες από το σχέδιο, που έχει ήδη εκπονηθεί και είναι ώριμο και γραμμικές παρεμβάσεις και πλατείες και κοινόχρηστους χώρους.

Η ανάπλαση των κοινόχρηστων χώρων στον οικισμό της Πέρδικας. Εκτιμούμε ότι η μελέτη θα έχει 1 εκατομμύριο προϋπολογισμό... (διακοπή της εγγραφής)... του οικισμού.

Αντίστοιχα, ο οικισμός της Πλαταριάς εκτιμούμε το έργο στο 1,5 εκατομμύριο και η μελέτη θα εκπονηθεί από την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου. Θα αφορά επίσης πεζοδρόμια, πεζοδρόμους και ποδηλατόδρομους στο παράκτιο μέτωπο του οικισμού.

Αυτό είναι ένα έργο, στο οποίο έχουμε την Προμελέτη και μια εκτίμηση προϋπολογισμού στα 4,5 εκατομμύρια, είναι η «Δημιουργία της παράκτιας διαδρομής για πεζούς και ποδηλάτες μεταξύ των οικισμών Συβότων και Πέρδικας», για την ενίσχυση όχι μόνο της τοπικής κοινωνίας αλλά και της τουριστικής υποδομής των περιοχών αυτών.

Η ανάπλαση της περιοχής Δρεπάνου – Μακρυγιάλι. Λυπάμαι για την εικόνα, ήταν μια πάρα πολύ όμορφη εικόνα, η οποία λείπει, είναι η περιοχή «NATURA», αλλά και μια μεγάλη παραλιακή ζώνη για κολύμπι στην περιοχή μας. Εκεί έχουμε σκοπό να επεκτείνουμε τον

ποδηλατόδρομο και να δημιουργήσουμε και Κέντρο Πληροφόρησης υδροβιότοπου και παρατηρητήρια για πουλιά.

Έχουμε σκοπό να κάνουμε παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε σημαντικά κτίρια του Δήμου, περίπου 2,5 εκατομμύρια προϋπολογισμού. Παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε δημοτικά κτίρια, τα προηγούμενα ήτανε σχολικά κτίρια ενώ αυτά είναι αμιγώς δημοτικά κτίρια.

Τα έργα δεύτερης προτεραιότητας είναι αρκετά και αφορούν πάλι ενεργειακές αναβαθμίσεις σε κτίρια σχολικά και δημοτικά. Αφορούνε διευθετήσεις ρεμάτων, έργα οικοδομικά, όπως είναι το κωπηλατικό ή η κατασκευή πλατειών, κοινωνικές δομές αστέγων και ευπαθών πολιτών.

Θα θέλαμε να αναπτύξουμε και την τουριστική αστική συγκοινωνία στην περιοχή μας, που την έχουμε ανάγκη. Πολιτιστικές ... πολιτιστικά έργα, τα οποία θα αναδείξουν την περιοχή.

Δημιουργία brand name και δράσεις δημοσιότητας και παρακολούθησης της Στρατηγικής BAA.

Είμαστε έτοιμοι, για να εκμεταλλευτούμε την Τεχνική Βοήθεια, που έχει γίνει ήδη η Πρόσκληση και αφορά 4 Πράξεις:

- Ωρίμανση της Πράξης της δημιουργίας της παράκτιας διαδρομής, που αναφέραμε νωρίτερα για πεζούς και ποδηλάτες μεταξύ των οικισμών Συβότων και Πέρδικας.
- Ωρίμανση της Πράξης που αφορά τη διευθέτηση του ρέματος Πλαταριάς. Αντίστοιχα, το ρέμα της 5^{ης} Πολεοδομικής Ενότητας, το οποίο είναι και απαραίτητο να γίνει για το ίδιο το ρέμα, αλλά και γιατί θα θέλαμε να ολοκληρωθεί η πολεοδόμηση της 5^{ης} Πολεοδομικής Ενότητας.
- Ωρίμανσης Πράξεων που αφορούν της εξοικονόμηση ενέργειας σε σχολικά και δημοτικά κτίρια.

Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

.....(Χειροκροτήματα)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε κι εμείς το Δήμο Ηγουμενίτσας, τον Δήμαρχο και την Υπηρεσία, που μας παρουσίασαν το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης το επικαιροποιημένο.

Τώρα θα πάμε στην Ενημέρωση για θέματα αξιολόγησης του Προγράμματός μας από την κυρία Σοφία Τσιτουρίδου, στέλεχος της Μονάδας Προγραμματισμού και Αξιολόγησης.

Και εν αναμονή της Σοφίας, νομίζω ότι θα συμφωνήσουμε όλοι, η Ημερήσια Διάταξη γράφει μετά από την ενημέρωσή μας θα ακολουθήσει κι η δημοσιότητα – συζήτηση, θα προτείνω να την αφήσουμε, αφού ακούσουμε και τις υπόλοιπες παρουσιάσεις και να κάνουμε μία και καλή μία κουβέντα μετά, αν συμφωνείτε.

Ευχαριστώ.

Ενημέρωση για θέματα Αξιολόγησης του Προγράμματος

ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΟΥ: Καλησπέρα.

Οι αξιολογήσεις της περιόδου '14-'20, που ολοκληρώθηκαν τον τελευταίο χρόνο και θα παρουσιάσουμε τα κύρια συμπεράσματά τους, είναι 4 οριζόντιες και μία εφαρμογής του Προγράμματος «Ήπειρος», όπως φαίνονται στον πίνακα.

Η αξιολόγηση επιπτώσεων βρίσκεται σε διαδικασία ανάθεσης, ολοκληρώνοντας έτσι τις προβλεπόμενες αξιολογήσεις του Σχεδίου της προγραμματικής περιόδου '14-'20.

Σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση της επίδρασης των πόρων του ΕΣΠΑ για τη στήριξη της Επιχειρηματικότητας σε όλη τη χώρα στη διάρκεια της πανδημίας, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία υλοποιήθηκαν 45 Δράσεις από όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ, στις οποίες εντάχθηκαν 1,1 εκατομμύρια προτάσεις χρηματοδότησης, με τη διαθέσιμη δημόσια δαπάνη να ξεπερνά τα 8 δις ευρώ.

Σύμφωνα με τις απόψεις των επιχειρηματιών, που ωφελήθηκαν προέκυψε ότι οι δράσεις στήριξης της επιχειρηματικότητας συνέβαλαν, ώστε το 44% των επιχειρήσεων να μην αναγκαστούν να προβούν σε σημαντικές αποφάσεις, όπως κλείσιμο, αλλαγή τρόπου λειτουργίας ή απολύσεις.

Η πλειονότητα αυτών, το 81%, δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπισαν κάποιο πρόβλημα ή δυσκολία κατά τη λήψη της ενίσχυσης. Ακόμη, οι επιχειρηματίες που ωφελήθηκαν δήλωσαν κατά μέσο όρο ικανοποιημένοι

σε ποσοστό 40% και δυσανεστήμενοι σε ποσοστό 23%. Ειδικότερα, το 69% των επιχειρήσεων δήλωσαν ικανοποιημένη από την ταχύτητα που δόθηκαν τα χρήματα στις επιχειρήσεις.

Υπάρχει θετική επίδραση στη συνολική απασχόληση, λόγω της υλοποίησης των εν λόγω Δράσεων, το 60% των επιχειρηματιών θεωρούν ότι οι Δράσεις Ενίσχυσης επίδρασαν θετικά στη διατήρηση των θέσεων εργασίας, ενώ το 29% ότι συνέβαλαν στη δημιουργία νέων.

Ειδικότερα, φαίνεται ότι η συμμετοχή σε κάποια δράση αύξησε τη συνολική απασχόληση κατά 0,27 άτομα ανά επιχείρηση. Η αύξηση των νέων θέσεων απασχόλησης καταγράφεται κυρίως στον κλάδο του Τουρισμού και χωρικά στις Περιφέρειες Κρήτης και Ιονίων Νήσων.

Η αποτίμηση των επιχειρηματιών σχετικά με τη συμβολή, που είχαν τα χρηματοδοτικά προγράμματα στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεών τους, είναι θετική με ποσοστό μεγαλύτερο του 70%.

Ο κύκλος εργασιών φαίνεται ότι επηρεάστηκε θετικά από τις εξεταζόμενες δράσεις, αφού όσες επιχειρήσεις έλαβαν κάποια μορφή επιδότησης καταγράφουν αύξηση του κύκλου εργασιών τους.

Η αποτίμηση για την προσαρμογή των επιχειρήσεων στις νέες πανδημικές συνθήκες είναι μοιρασμένη σε θετικές και αρνητικές απόψεις. Θετική είναι η συμβολή των Περιφερειακών Προγραμμάτων και των άλλων χρηματοδοτικών προγραμμάτων σε ποσοστό 56,8% και 73,4% αντιστοίχως, ενώ αρνητική είναι αναφορικά με τη συμβολή του Προγράμματος της Επιστρεπτέας Προκαταβολής σε ποσοστό 45,9%. Επίσης, σχεδόν 11.000 επιχειρήσεις μπόρεσαν να αποκτήσουν ή να αναβαθμίσουν τη διαδικτυακή τους παρουσία.

Τέλος, αναφορικά με την ανθεκτικότητα των επιχειρήσεων, η συμβολή των Προγραμμάτων στη δημιουργία βάσεων για την ομαλή μετάβασή τους στην επόμενη μέρα είναι θετική για το 62,2% των περιπτώσεων κατά μέσο όρο.

Σε ό,τι αφορά τα βασικά συμπεράσματα της αξιολόγησης των Δράσεων Ειδικής Αγωγής του Τομεακού και των Περιφερειακών Προγραμμάτων, έχουν θετικό αντίκτυπο στη μαθησιακή και ψυχοκοινωνική εξέλιξη του ωφελουμένου. Επιτυγχάνεται ανάπτυξη της προσωπικότητας και βελτίωση των δεξιοτήτων του μαθητή. Ενισχύονται οι

κοινωνικές δεξιότητές του, προωθείται το ομαδικό και συνεργατικό πνεύμα μεταξύ των εκπαιδευτικών και εφαρμόζονται νέες πρακτικές μάθησης, παρέχεται προστασία από τη σχολική βία, τον ρατσισμό, τον κοινωνικό αποκλεισμό και άλλα, προωθείται η συμπερίληψη των ωφελουμένων μαθητών στη σχολική τάξη και η συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή του σχολείου.

Σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση των περιφερειακών RIS στο σύνολο της χώρας, οι δικαιούχοι προέρχονται σε συντριπτικό ποσοστό από την επιχειρηματική κοινότητα με τη συμμετοχή 3.235 διακριτών ΑΦΜ. Εξ αυτών, στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις αντιστοιχεί το 74,5% της δημόσιας δαπάνης του επιχειρηματικού τομέα.

Οι κλάδοι δραστηριοποίησης, στους οποίους κατευθύνεται το 80% της δημόσιας δαπάνης είναι αυτοί της Μεταποίησης, του Εμπορίου, των καταλυμάτων, της εστίασης και των επαγγελματικών και επιστημονικών δραστηριοτήτων.

Τέλος, όσον αφορά τη χωρική διάσταση των εν λόγω δράσεων εμφανίζεται το φαινόμενο της υπερσυγκέντρωσης πόρων και συνεπώς δημιουργίας περισσότερων ευκαιριών για καινοτομικές επιδόσεις στις Περιφερειακές Ενότητες που είναι πρωτεύουσες στις 6 από τις 13 Ελληνικές Περιφέρειες, μεταξύ των οποίων και η Π.Ε. Ιωαννίνων στην Ήπειρο.

Σε ό,τι αφορά τώρα την Περιφέρεια Ηπείρου, το σύνολο της δημόσιας δαπάνης, που συμβασιοποιήθηκε για το Πρόγραμμα «Ήπειρος '14-'20» για δράσεις που είναι άμεσα συμβατές με τους στόχους της RIS ανήλθε σε 35,3 εκατομμύρια ευρώ, δηλαδή το 67% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης, των θεματικών στόχων 1, 2, 3 και 8, εξαιρουμένων των δράσεων ενίσχυσης της ρευστότητας των ΜΜΕ λόγω Covid.

Υλοποιήθηκε, με την ενεργοποίηση 6 εργαλείων χρηματοδότησης, μέσω 9 Προσκλήσεων. Η Δράση «Κίνητρα για την απασχόληση νέων πτυχιούχων» καταγράφεται ως καινοτόμα σε περιφερειακό επίπεδο.

Η διαδικασία «επιχειρηματικής ανακάλυψης» εφαρμόστηκε με επιτυχία στην Ήπειρο, καλύπτοντας το σύνολο των τομέων προτεραιότητας και τα ευρήματά της ενσωματώθηκαν στο αναθεωρημένο Σχέδιο Δράσης του περιφερειακού σκέλους της εθνικής RIS. Δεν

ενεργοποιήθηκε η Δράση Ενίσχυσης «Clusters», που προβλέπονταν στη Στρατηγική.

Η Π.Ε. Ιωαννίνων συγκεντρώνει το 63% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων, ακολουθούμενη από τις Π.Ε. Πρέβεζας με 12,5%, Άρτας με 10% και Θεσπρωτίας με 6,5%.

Σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση των χωρικών εργαλείων σε εθνικό επίπεδο υλοποιήθηκαν 12 ΟΧΕ, 37 ΒΑΑ και 11 ΤΑΠΤΟΚ. Στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα την περίοδο '14-'20 εντάχθηκαν συνολικά 2.235 έργα Χωρικών Στρατηγικών, συνολικού προϋπολογισμού 583 εκατομμυρίων ευρώ, που αποτελούν το 11% του συνολικού προϋπολογισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων.

Σχετικά με τον τομεακό αντίκτυπο, οι υλοποιημένες παρεμβάσεις των Χωρικών Στρατηγικών είχαν, ή δύνανται μελλοντικά να έχουν θετικές επιπτώσεις, πρωτίστως σε ζητήματα σχετικά με το Περιβάλλον, τον Τουρισμό – Πολιτισμό, την Τοπική Οικονομία, τις Υποδομές, το δημόσιο ελεύθερο χώρο και τις Κοινωνικές Ανισότητες.

Τα κυριότερα προβλήματα που παρουσιάστηκαν έγκειται στην ανωριμότητα των μελετών, στις διαδικασίες του θεσμικού πλαισίου ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, στην αποσπασματικότητα των Δράσεων, στην απουσία σαφών οργανογραμμάτων των σχημάτων διακυβέρνησης, στις παράλληλες χρηματοδοτήσεις και άλλα.

Η τρίτη αξιολόγηση εφαρμογής του Προγράμματος «Ήπειρος '14-'20» αξιοποιήθηκε στην 6^η αναθεώρησή του και ανέδειξε ότι, η πορεία υλοποίησής του είναι σημαντική τόσο σε όρους εκτέλεσης των έργων, όσο και εφαρμογής των αναπτυξιακής πολιτικής και των στόχων.

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του προγράμματος ανέρχεται σε 0,98, τιμή η οποία εκτιμάται ως ιδιαίτερα ικανοποιητική και σε όρους αποδοτικότητας, δηλαδή βάσει του λόγου της φυσικής προς την οικονομική υλοποίηση, εμφανίζεται τιμή μεγαλύτερη της μονάδας, 1,39.

Σε ό,τι αφορά τις αξιολογήσεις της προγραμματικής περιόδου '21-'27 κανονιστικά η Διαχειριστική Αρχή πρέπει να υποβάλει το σχέδιο αξιολόγησης στην Επιτροπή Παρακολούθησης το αργότερο ένα έτος μετά την απόφαση για την έγκριση του Προγράμματος.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης εγκρίνει το σχέδιο αξιολόγησης και κάθε τροποποίησή του και εξετάζει την πρόοδο που έχει σημειωθεί στη διεξαγωγή αξιολογήσεων, συνθέσεων αξιολογήσεων και την τυχόν συνέχεια που δόθηκε στα πορίσματα.

Επιπροσθέτως κανονιστική υποχρέωση για κάθε Πρόγραμμα αποτελεί έως τις 30 Ιουνίου του '29 η διενέργεια αξιολόγησης επιπτώσεων, προκειμένου να αποτιμηθεί ο αντίκτυπός του.

Ο ρόλος του σχεδίου αξιολόγησης είναι κεντρικός για τη διασφάλιση της εφαρμογής των αξιολογήσεων ποιότητας και της αποτελεσματικής χρήσης τους, με βάση την πρακτική της περιόδου '14-'20. Κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου είναι χρήσιμο να πραγματοποιούνται αξιολογήσεις τόσο σε σχέση με την εφαρμογή, όσο και με τις επιπτώσεις μίας παρέμβασης.

Η Διαχειριστική Αρχή διενεργεί αξιολογήσεις του Προγράμματος σε σχέση με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια:

- Αποτελεσματικότητα
- Αποδοτικότητα
- Συνάφεια
- Συνοχή και
- Ενωσιακή προστιθέμενη αξία

με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του σχεδιασμού και της υλοποίησης των Προγραμμάτων.

Εδώ παρουσιάζονται οι αξιολογήσεις του Σχεδίου, με την ενδεικτική ημερομηνία ολοκλήρωσης και τον εκτιμώμενο προϋπολογισμού τους, όπως ήδη εγκρίθηκαν από την Επιτροπή Παρακολούθησης.

Από τη σημερινή συνεδρίαση ζητείται η έγκριση τροποποίησής του σε ό,τι αφορά την ημερομηνία ολοκλήρωσης των δύο πρώτων αξιολογήσεων, καθώς σύμφωνα με τον Κανονισμό STEP 795 του '24 παρατήθηκε η υποβολή τελικής Έκθεσης Υλοποίησης των Προγραμμάτων της περιόδου '14-'20 και δεν απαιτείται κανονιστικά η διενέργεια αξιολόγησης για την ενδιάμεση επανεξέταση (Mid-Term Review) του 2025 των Προγραμμάτων.

Και εδώ φαίνεται σχηματικά η χρονική πορεία των προγραμματισμένων αξιολογήσεων του Προγράμματος από το 2024 έως το 2029.

Ευχαριστώ πολύ.

..... (Χειροκροτήματα)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε την κυρία Τσιτουρίδου.

Η κυρία Τσικνιά είναι στέλεχος στη Μονάδα Α και υπεύθυνη δημοσιότητας στη Διαχειριστική Αρχή. Θα μας παρουσιάσει την πρόοδο υλοποίησης της Στρατηγικής για την Πληροφόρηση και Επικοινωνία του Προγράμματός μας.

..... (Διακοπή της εγγραφής)

Ενημέρωση για την πρόοδο υλοποίησης της Στρατηγικής για την Πληροφόρηση και την Επικοινωνία του Προγράμματος

ΤΣΙΚΝΙΑ: Ναι, ναι.

Θα σας παρουσιάσουμε τις ενέργειες επικοινωνίας και προβολής του Προγράμματος «Ήπειρος» τόσο ως προς τη θεσμική τους βάση, όσο και ως προς τη στρατηγική κατεύθυνση.

Προβλέπονται ελάχιστες απαιτήσεις για την επικοινωνία με στόχο, την αποτελεσματική υλοποίηση των πολιτικών προτεραιοτήτων, τη θετική επίδραση και προστιθέμενη αξία των αναπτυξιακών παρεμβάσεων, την αναγνώριση των αποτελεσμάτων στις περιοχές στήριξης και την προβολή της συνεισφοράς της σε όλες τις Πράξεις, που υλοποιούνται με πόρους των Ταμείων.

Αποδίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στα έργα στρατηγικής σημασίας και έργα άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ, ώστε οι πολίτες να γνωρίζουν, πού και για ποιον σκοπό δαπανώνται τα κονδύλια, τα έργα και τις δράσεις, που καθορίζουν την καθημερινότητά τους, αλλά και τη φυσιογνωμία της Περιφέρειας στην οποία ζουν.

Η κωδικοποίηση των υποχρεώσεων των Διαχειριστικών Αρχών και των δικαιούχων των έργων ως προς την προβολή, διαφάνεια, επικοινωνία προκύπτουν τον Κανονισμό των Κοινών Διατάξεων, ενώ οδηγίες για τη διαμόρφωση μιας κοινής εικόνας και ταυτότητας των Προγραμμάτων και των Πράξεων, που συμπληρώνει και δεν καταργεί την επικοινωνιακή στρατηγική, που έχει επιλέξει και ακολουθεί η κάθε Διαχειριστική Αρχή περιγράφονται στον Οδηγό Επικοινωνίας του ΕΣΠΑ '21-'27.

Οι απαιτήσεις τόσο για τα Προγράμματα, όσο και για κάθε έργο ξεχωριστά είναι νομικά δεσμευτικές και συμπληρώνονται με κατευθυντήριες γραμμές για συγκεκριμένα θέματα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζει και συνοψίζει ως 10 τρόποι επικοινωνίας και προβολής για τους αποδέκτες χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι 10 κανόνες

- Η προέλευση και η προβολή της χρηματοδότησης.
- Σύνδεση με τις προτεραιότητες.
- Συμμετοχή σε δραστηριότητες επικοινωνίας, ανάλογα με το Πρόγραμμα
- Ορθή χρήση του εμβλήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Εμφάνιση απλής δήλωσης χρηματοδότησης, στην οποία αναφέρεται η στήριξη.
- Χρήση ακριβών πληροφοριών.
- Συνεργασία με τη χορηγούσα Αρχή στο πλαίσιο δράσεων επικοινωνίας, ανάλογα με το Πρόγραμμα.
- Οι δράσεις αυτές, κατά κανόνα, συγκαταλέγονται στις επιλέξιμες δαπάνες.
- Χορήγηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση του δικαιώματος χρήσης υλικού επικοινωνίας.
- Πρόβλεψη επιβολής μειώσεων της χρηματοδότησης, σε περίπτωση μη τήρησης των συμβατικών υποχρεώσεων.

Ο Κανονισμός των Κοινών Διατάξεων απαιτεί απ' τις Διαχειριστικές Αρχές να περιγράψουν τη στρατηγική τους προσέγγιση ως προς την επικοινωνία και την προβολή στην Ενότητα 7 του Προγράμματος, αντί να καταρτίσουν μια ξεχωριστή στρατηγική, όπως στις προηγούμενες περιόδους.

Η Ενότητα 7 περιγράφει τη γενική προσέγγιση της επικοινωνίας, ενώ η υλοποίηση των Δράσεων εξετάζεται απ' την Επιτροπή Παρακολούθησης.

Κάθε Πρόγραμμα χαράσσει στρατηγική για τη συνεισφορά στην επίτευξη των στόχων πολιτικής και την επικοινωνία προβολή των αποτελεσμάτων του. Κάθε Πρόγραμμα ορίζει την προβλεπόμενη

προσέγγιση για ζητήματα επικοινωνίας και προβολής, καθορίζοντας τους σχετικούς στόχους, τους διαύλους επικοινωνίας με τη χρήση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης, όποτε κρίνεται σκόπιμο, τον προγραμματισμένο προϋπολογισμό και τους σχετικούς δείκτες για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Στο κείμενο του Προγράμματος διατυπώνεται ο κύριος επικοινωνιακός στόχος στους τομείς της Ερευνητικής και Επιχειρηματικής Δραστηριότητας, Περιβαλλοντικών Επενδύσεων, Υποδομών, Μεταφορών, Εκπαίδευσης, Υγείας και Πρόνοιας, Πολιτισμού και Τουρισμού, Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμησης διακρίσεων, που συμβάλλουν στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Οι ειδικοί επικοινωνιακοί στόχοι εστιάζουν στα ακόλουθα:

- Ενίσχυση αναγνωρισιμότητας, ευνοϊκής γνώμης.
- Εμπιστοσύνης με τη διασφάλιση της διαφάνειας στην υλοποίηση των Πράξεων.
- Στην προβολή έργων με απεικόνιση της προόδου στις περιοχές παρέμβασης και ενίσχυση της αμφίδρομης διαδικασίας της επικοινωνίας.
- Άμεση ενημέρωση δυνητικών δικαιούχων οργανώσεων, εταίρων και άλλων πιθανόν ενδιαφερομένων για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης.

Η Διαχειριστική Αρχή εντός έξι μηνών από την έγκριση του Προγράμματος δημιουργεί ιστότοπο με πληροφορίες σχετικά με το Πρόγραμμα, εξασφαλίζει τη δημοσίευση του χρονοδιαγράμματος των προγραμματισμένων και δημοσιευμένων Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, τον κατάλογο των Πράξεων που χρηματοδοτούνται από τα Ταμεία και εξασφαλίζει ότι, το υλικό επικοινωνίας και προβολής διατίθεται μετά από σχετικό αίτημα σε θεσμικά όργανα, φορείς ή Οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ιστοσελίδα του Προγράμματος, ως η κύρια πηγή πληροφοριών, επανασχεδιάστηκε με τη διασφάλιση του νέου περιεχομένου, με ιεραρχία πλοήγησης, οι τίτλοι πλοήγησης είναι ακριβείς και εύκολα αναγνωρίσιμοι, λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια προσβασιμότητας στον παγκόσμιο ιστό

και τα πρότυπα και με νέο domain και τίτλο της σελίδας του Προγράμματος, που περιλαμβάνει το αναγνώρισιμο και λειτουργικό ΕΣΠΑ.

Συμμετέχουμε Στο πλαίσιο της Επικοινωνιακής Πρωτοβουλίας της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Europe in my Region» και διοργανώσαμε ενημερωτικές εκδηλώσεις, που έλαβαν χώρα στις πρωτεύουσες των τεσσάρων Περιφερειακών Ενοτήτων της Ηπείρου από 25 έως 29 Οκτωβρίου του 2023.

Στο πλαίσιο αυτών των Πανεπειρωτικών εκδηλώσεων παρουσιάστηκαν στο ευρύ κοινό πληροφορίες για το σύνολο των έργων, που υλοποιήθηκαν ανά περιοχή, με ιδιαίτερη στόχευση στους μαθητές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αλλά και σε όλους τους πολίτες.

Τα έργα, που υλοποιήθηκαν μέσω ΕΣΠΑ παρουσιάστηκαν στις 4 πρωτεύουσες των Περιφερειακών Ενοτήτων για 5 ημέρες, με σημείο αναφοράς ένα κατάλληλα διαμορφωμένο high tech βαν, το οποίο διένυσε πάνω από 500 χιλιόμετρα διαδρομής. Στο κινητό περίπτερο προβολής ένα βαν με οπτικοακουστικά μέσα και συσκευές προσομοίωσης εικονικής πραγματικότητας με ειδικά γυαλιά παρουσιάστηκαν στο ευρύ κοινό πληροφορίες για το σύνολο των έργων, που υλοποιήθηκαν ανά περιοχή.

Επιπλέον, τις ημέρες διεξαγωγής των ενημερωτικών δράσεων έλαβαν χώρα παράλληλες πολιτιστικές εκδηλώσεις στους ίδιους χώρους, όπως: μουσικές εκδηλώσεις με τοπικά σχήματα, δημιουργική απασχόληση παιδιών. Σε κάθε πόλη έπαιξαν τοπικές μπάντες, με διακεκριμένους κατά τόπους μουσικούς και τραγουδιστές, οι οποίοι προσέλκυσαν και ταξίδεψαν το κοινό όλων των ηλικιών.

Μπορούμε να δούμε κάποιες στιγμές από τις εκδηλώσεις.

.....(Προβολή βίντεο)

.....(Χειροκροτήματα)

ΤΣΙΚΝΙΑ: Δεν τελείωσα ακόμα.

ΣΚΑΛΚΟΣ: Ωραίο τραγούδι!

ΤΣΙΚΝΙΑ: Λίγο την υπομονή σας, λίγο ακόμα, έχει κι άλλο!!!

Λοιπόν, πραγματοποιήθηκαν 15 συναντήσεις εργασίας της Ειδικής Υπηρεσίας με εμπλεκόμενες αρμόδιες Υπηρεσίες, πολιτικούς Προϊστάμενους αυτών, Σωματεία, Συμβούλους, προκειμένου να γίνει η σχετική ενημέρωση και συζήτηση για δράσεις που τους αφορούν, με την ενεργοποίηση του Προγράμματος. Συμμετείχαν 46 φορείς με 166 στελέχη αυτών.

Επίσης, η ΕΥΔ διοργάνωσε διαδικτυακή συνάντηση – εκπαίδευση, θέμα τις Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την υποστήριξη δικαιούχων, όπως σας είπε κι ο κύριος Μπαλτογιάννης. Ενδεικτικά, αναφέρουμε την ενημερωτική συζήτηση – συνάντηση για τις Δράσεις του Προγράμματος, που αφορούν το Δήμο Πρέβεζας, πραγματοποιήθηκε συνάντηση εργασίας με εμπλεκόμενους φορείς για την επόμενη ημέρα της Πολιτιστικής διαδρομής στα αρχαία θέατρα της Ηπείρου, παρουσία του Περιφερειάρχη Ηπείρου, κυρίου Αλέξανδρου Καχριμάνη και του Προέδρου του Σωματείου «ΔΙΑΖΩΜΑ», κυρίου Σταύρου Μπένου, και το διήμερο η ΕΥΔ, μαζί με εκπροσώπους των Δήμων της Περιφέρειας Ηπείρου επισκέφτηκαν την πόλη της Δράμας, με σκοπό τη δικτύωση και την ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών για την αστική ανάπτυξη.

Στο πλαίσιο της καμπάνιας για τη διαφημιστική προβολή του Προγράμματος '14-'20 σε εθνικά Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και ιστοσελίδες, δημιουργήσαμε διαφημιστική παραγωγή με τηλεοπτικό και ραδιοφωνικό σποτ, βίντεο σποτ για Facebook και YouTube, καθώς και μακέτα ημισελίδης ηλεκτρονικής καταχώρησης.

Το Πρόγραμμα προβολής υλοποιήθηκε σύμφωνα με το Media Plan και περιελάμβανε 4 τηλεοπτικά κανάλια, 10 ραδιοφωνικούς σταθμούς, 22 έντυπα, 11 ιστοσελίδες και παράλληλα υλοποιήθηκε και η καμπάνια στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.

Μπορούμε τώρα να δούμε λίγο το σποτ για την τηλεόραση.

.....(Προβολή τηλεοπτικού σποτ)

ΤΣΙΚΝΙΑ: Συνολικά επ' αρχής του έτους '23 έως και σήμερα στη σελίδα της ΕΥΔ στο Facebook έχουμε αναρτήσει 59 δημοσιεύσεις με απήχηση σε περί τα 560.000 άτομα, με το μεγαλύτερο μέρος αυτών να προσελκύεται

από καταχωρήσεις του διαφημιστικού λογαριασμού, περίπου 547.000, σε αντίθεση με την οργανική απήχηση.

Στο κανάλι της Υπηρεσίας στο YouTube έχουμε αναρτήσει συνολικά 17 videos αναφορικά με υλοποιημένα έργα τόσο δημόσια, όσο και έργα επιχειρηματικής δραστηριότητας, Κοινωνικές Δομές, αλλά και συνεντεύξεις με ωφελούμενους και δικαιούχους.

Τα έχουμε θεματοποιήσει σε λίστες αναπαραγωγής, καταγράφηκαν 8.289 προβολές, ενώ για την καμπάνια σε Facebook και YouTube καταγράφηκαν περίπου 658.000 προβολές.

Οι δράσεις του επόμενου έτους περιλαμβάνουν ενέργειες πληροφόρησης και αφορούν την ενημέρωση της ιστοσελίδας της Ειδικής Υπηρεσίας και της Ενιαίας Διαδικτυακής Πύλης του ΕΣΠΑ, τις σελίδες στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης Facebook και YouTube και στη συνέχεια ενέργειες προβολής στα Μέσα Ενημέρωσης με δυνατή ευρύτερη κάλυψη, που αφορούν τη μετάδοση τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών μηνυμάτων, την καταχώρηση στον Τύπο σε διαδικτυακούς τόπους και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης και τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν και αφορούν τους δικαιούχους, τους δυνητικούς δικαιούχους, ενδιαμέσους φορείς διαχείρισης και εμπλεκόμενους φορείς, τους ωφελούμενους των δράσεων και τις ειδικές κοινωνικές ομάδες και το ευρύ κοινό.

Διοργανώνουμε:

- Ενημερωτικές εκδηλώσεις προβολής, με στόχο την ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας των Πράξεων, που χρηματοδοτήθηκαν, με βασικό σχεδιασμό τη διοργάνωση και την υλοποίηση εκδηλώσεων στις 4 Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Ηπείρου, όπου θα περιλαμβάνονται Δράσεις ευαισθητοποίησης και ψυχαγωγικές ενέργειες προσέλκυσης κοινού σε δημόσιο χώρο, που θα απευθύνονται στο ευρύ κοινό, επιλογή ψυχαγωγικών, εκπαιδευτικών, αθλητικών εκδηλώσεων, με ενσωμάτωση στο έργο ανάλογα με το είδος και τη χρήση του, χρήση συσκευών υψηλής Τεχνολογίας, οπτικοακουστικά μέσα, βίντεο mapping με ανάλογες ενέργειες προώθησης, διαφήμισης και δημοσιότητας των εκδηλώσεων.

 Δημιουργία προωθητικού υλικού. Επίσης θα υλοποιηθούν στοχευμένες προωθητικές ενέργειες, Συνέδρια και Συναντήσεις Εργασίες και διεξαγωγή διαγωνισμούς σε κοινωνικά δίκτυα, με απονομή βραβείου στο νικητή.

Διοργανώνουμε τον δεύτερο κύκλο της ενημερωτικής καμπάνιας προβολής στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας «Europe in my Region», με διαφορετική δομή από τον πρώτο κύκλο, όπου με κεντρικό άξονα το βαν προβολής ταξιδέψαμε σε 4 πόλεις, στο δεύτερο κύκλο θα ταξιδέψουμε στα έργα που υλοποιήθηκαν για τέσσερα Σαββατοκύριακα του Σεπτεμβρίου, όπου θα πλαισιωθούν με εκδηλώσεις ενημερωτικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα δρώμενα εκπαιδευτικής και αθλητικής φύσης, ενσωματωμένα στο χώρο, ανάλογα με το έργο και με στόχο την προβολή των τομέων παρέμβασης του Ε.Π. και την προσέλκυση περισσότερων πολιτών.

Για την περαιτέρω προβολή δημιουργείται βάση δεδομένων οπτικοακουστικού υλικού, που περιλαμβάνει ενέργειες φωτογράφισης και βιντεοσκόπησης Πράξεων, συνεντεύξεων ωφελομένων και εμπλεκόμενων φορέων, δημιουργία εικονικής περιήγησης, με βίντεο και φωτογραφίες εσωτερικού ή εξωτερικού χώρου, βίντεο καταγραφής της εξέλιξης υλοποίησης τεχνικών έργων μέσω φωτογραφικής αποτύπωσης time-lapse / hyper-lapse, δημιουργία παρουσιάσεων, βίντεο φωτογραφιών, με εναλλαγή γραφικών, όπου θα αποτυπώνεται η χρονική εξέλιξη κατασκευής του υπό υποβολή έργου ή της ομάδας έργων συγκεκριμένης θεματικής κατηγορίας.

Αξιοποιώντας τα παραπάνω, με καταχωρήσεις στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης σε διαδικτυακούς τόπους στο πλαίσιο της καμπάνιας, σε Social Media μέσω αντίστοιχης καμπάνιας, αλλά και σε ενημερωτικές εκδηλώσεις, εκθέσεις για το ευρύ κοινό.

Και, επόμενος σταθμός –μας ξαναγύρισε πίσω, μάλλον!– και επόμενος σταθμός το Μέτσοβο. Σας περιμένουμε στην αυριανή εκδήλωση του «ΕΣΠΑ *On the road*», γνωριμία με τα έργα του Προγράμματος και παράλληλες ψυχαγωγικές δράσεις.

.....(Χειροκροτήματα)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε την κυρία Τσικνιά.

Εμείς ως Διαχειριστική ολοκληρώσαμε τις παρουσιάσεις μας, τώρα είναι οι παρεμβάσεις της Εθνικής Αρχής Συντονισμού για οριζόντια θέματα. Όποιος έχει την παρουσίαση, παίρνει το λόγο, λέει ποιος είναι και το θέμα, για το οποίο μας μιλά.

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΚΑΛΚΟΣ: Ναι, να παρακαλέσω τους συναδέλφους μου να είναι σύντομοι, για να μείνει και λίγος περισσότερος χρόνος και για τα υπόλοιπα και για ενδεχόμενη συζήτηση.

ΧΑΛΚΙΑ: Μπορώ να πάρω το λόγο έτσι ή θα...; Μ' ακούτε;

ΣΚΑΛΚΟΣ: Δεν ακούω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Είναι...

ΧΑΛΚΙΑ: Με ακούτε;

ΣΚΑΛΚΟΣ: Ναι. Έλα, Δήμητρα, ναι, συγγνώμη, σ' ακούμε.

ΧΑΛΚΙΑ: Λοιπόν, δεν ξέρω, έχετε την παρουσίαση; Και να μην την έχετε, δεν είναι σπουδαίο, δεν πειράζει... (διακοπή της εγγραφής)

ΣΚΑΛΚΟΣ: Προτιμούμε να βλέπουμε εσένα, κατέβασε λίγο την κάμερα, γιατί φαίνεσαι... Μπράβο, εκεί ωραία.

ΧΑΛΚΙΑ: Έχω ζητήσει καινούρια, Γενική, δεν μου την έχουνε φέρει ακόμη, είναι σπασμένη αυτή.

ΣΚΑΛΚΟΣ: Δεν έχουμε πιστώσεις, Δήμητρα.

ΧΑΛΚΙΑ: Λοιπόν, ξεκινάω, Παρουσίαση αναγκαίων όρων.

Η αναλυτική ενημέρωση για τους αναγκαίους όρους βρίσκεται μέσα στο φάκελο της Επιτροπής Αξιολόγησης. Θα σας πάρα πολύ περιληπτικά ότι, μια και είχαμε την πληροφόρηση αυτή πριν από πολύ λίγες μέρες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ελλάδα έχει εκπληρώσει 19 από τους 20

αναγκαίους όρους και χρωστάμε μόνον έναν όρο να εγκρίνουν, είναι αυτός για τα σκουπίδια. Ναι, βλέπετε αυτό το πράγμα.

Λοιπόν, μέσα στο 2023 και μέσα στο '24 πήραμε τους τρεις τελευταίους αναγκαίους όρους, ο τελευταίος ήταν για τις Μεταφορές ... (διακοπή της εγγραφής) ... ότι ένας είναι αναγκαίος όρος, που δεν έχουμε εκπληρώσει και είναι αυτός για τα σκουπίδια.

Όμως, είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον το στοιχείο, που μας έστειλε η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το τι γίνεται στα άλλα κράτη-μέλη με τους αναγκαίους όρους. Θα σας πούμε ότι η Ελλάδα είναι η χώρα, η οποία είχε το σύνολο των αναγκαίων όρων, σε άλλες χώρες είναι πολύ λιγότεροι, 7 χώρες από τις 27 της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχανε... και μόνο δύο από αυτές τις χώρες έχουν εκπληρώσει και τους 20, η Ελλάδα χρωστάει έναν, όπως σας είπα, και όλες οι άλλες χώρες, οι οποίες είναι και μεγάλες χώρες χρωστάνε από 3 έως 7 αναγκαίους όρους.

Υπό αυτή την έννοια, ως Υπηρεσίες εκτιμούμε ότι η χώρα έχει σταθεί καλά απέναντι στους αναγκαίους όρους και γι' αυτό το λόγο, για να μπορέσουμε να συνεχίσουμε να στεκόμαστε καλά, εκπονήσαμε, περιμένοντας την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μας στείλει οδηγίες, πώς θα παρακολουθήσουμε τους αναγκαίους όρους, μας ενημέρωσε ότι δε δοθούν οδηγίες οριζόντιες, οπότε από μόνοι μας ως Υπηρεσία εκπονήσαμε ένα Πληροφοριακό Σύστημα, το οποίο "ακουμπάει" στο *Δίαυλο* κι εκεί γίνεται η παρακολούθηση των αναγκαίων όρων.

Το σύστημα αυτό έγινε με κριτήριο τη διαφάνεια και την εμπιστοσύνη, που πρέπει να δείχνουμε και να έχουμε από μεριάς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής γι' αυτά, τα οποία κάνουμε, βοηθάει στην άμεση συμμετοχή και στην άμεση ενημέρωση.

Αυτή τη στιγμή –και δεν πρόκειται να αυξηθεί βεβαίως, γιατί είναι θέμα Υπηρεσιών– υπάρχουν 219 συνάδελφοι, το λέω έτσι, οι οποίοι, συμπεριλαμβανομένων και των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίοι έχουν πρόσβαση στο δίαυλο. Από αυτούς οι 100 είναι οι φορείς Πολιτικής και οι Επιτελικές Δομές, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να μπαίνουν και να αναφέρουν, να γράφουν όλες τις πληροφορίες.

Τα στοιχεία τα μαζεύουμε κάθε 3 μήνες, σε κάθε περίπτωση αυτό, που θα ήθελα να κρατήσετε είναι ότι, είναι ένα σύστημα ανοιχτό, πλήρως

διαφανές και "ακουμπάει" στο *Δίαυλο*. Δηλαδή, όποιος έχει κωδικούς *Δίαυλου*, χρειάζεται να μας κάνει ένα e-mail και του δίνουμε πρόσβαση σ' αυτό. Έτσι σ' αυτό το... στους 219 έχουμε και κομμάτι πολιτικής ηγεσίας σε επίπεδο Γενικών και Ειδικών Γραμματέων, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τα Προγράμματα και ενδιαφέρονται να βλέπουν κι εκείνοι, τι γίνεται με τους αναγκαίους όρους.

Σε ό,τι αφορά, κι είναι το τελευταίο πράγμα που θα πω, για τον αναγκαίο όρο 3 και 4, ο φορέας πολιτικής για μας είναι η ΕΥΘΠΣ. Υπάρχει, λοιπόν, και... υπάρχει μέσα στο φάκελο, αλλά και οι συνάδελφοι της ΕΥΘΠΣ έχουνε τονίσει συγκεκριμένα σχέδια, στα οποία δείχνουν, ποια είναι η σχέση του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου με την παρακολούθηση του όρου, του αναγκαίου όρου 3 και του αναγκαίου όρου 4.

Αυτά είναι εξαιρετικά τεχνικά, ωστόσο υπάρχουνε μέσα στο φάκελό σας και όποιος θέλει περισσότερη ενημέρωση γι' αυτό, δεν έχει παρά να δει στο φάκελο.

Δεν έχω κάτι άλλο να σας πω, σας ευχαριστώ πολύ.

.....(Χειροκροτήματα)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε και την κυρία Χαλκιά.

Δεν ξέρω, αν υπάρχει άλλη παρουσίαση απ' την Εθνική Αρχή Συντονισμού, γιατί έχω δύο σημειώσεις εδώ, Αναθεώρηση Step και Ενδιάμεση Επανεξέταση.

ΧΑΛΚΙΑ: Αν είπατε κάτι για μένα, δεν το άκουσα.

ΣΚΑΛΚΟΣ: Όχι, όχι, ευχαριστούμε, κυρία Χαλκιά. Ρωτάω, αν υπάρχει κάποιος συνάδελφος από την ΕΑΣ, που 'χει συνδεθεί διαδικτυακά, όπως και πρέπει, να πει δυο κουβέντες για το Step και την Αναθεώρηση την ενδιάμεση. Σίγουρα υπάρχει, μάλλον θα χάζεψε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Είναι και η ζέστη!

ΣΚΑΛΚΟΣ: Είναι και η ζέστη. Εντάξει, ας προχωρήσουμε, ναι.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ας προχωρήσουμε τότε...

ΧΑΛΚΙΑ: Κύριε Γενικέ;

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: ... Γενικέ...

ΣΚΑΛΚΟΣ: Ας προχωρήσουμε.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: ... και αν εμφανιστεί κάποιος, θα το διακόψουμε.

ΣΚΑΛΚΟΣ: Ζητώ συγγνώμη.

ΧΑΛΚΙΑ: Κύριε Γενικέ, δεν έχω εντολή να μιλήσω για το κλείσιμο και το ...

ΣΚΑΛΚΟΣ: Ορίστε;

ΧΑΛΚΙΑ: Με ακούτε; Δεν έχω εντολή να μιλήσω για το κλείσιμο.

ΣΚΑΛΚΟΣ: Ναι, ναι. Όχι, είμαστε εντάξει μαζί σας, κυρία Χαλκιά, ευχαριστούμε πολύ.

ΧΑΛΚΙΑ: Εντάξει.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Τώρα, λοιπόν, φτάσαμε στο σημείο, Παρουσιάσεις σχεδίων Φορέων Κοινωνικής κι Αλληλέγγυας Οικονομίας. Από τους τρεις δικαιούχους φορείς καλώ. Πριν όμως τις παρουσιάσεις των ιδίων, η κυρία Μέγα, Προϊστάμενη Μονάδας Παρακολούθησης Β1 θα μας κάνει μία εισαγωγή στο θέμα.

Κυρία Μέγα.

ΜΕΓΑ: Ναι, ευχαριστώ. Καλησπέρα κι από μένα.

Μια μικρή εισαγωγή για τη Δράση Επιχορήγησης Φορέων Κοινωνικής κι Αλληλέγγυας Οικονομίας.

Η Δράση χρηματοδοτήθηκε απ' το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 5 και της Επενδυτικής Προτεραιότητας 9.5. Η Πρόσκληση εκδόθηκε από πλευράς Διαχειριστικής Αρχής το 2020, αφορούσε την Ενίσχυση επιχειρηματικών σχεδίων φορέων Κ.Α.Λ.Ο, με επιχορηγούμενο προϋπολογισμό από 50.000 έως 100.000 ευρώ.

Οι στόχοι της Δράσης ήταν:

- Η δημιουργία κι η ενίσχυση παραγωγικών εγχειρημάτων αυτοδιαχείρισης και συλλογικής κοινωνικής επιχειρηματικότητας.
- Η μείωση της ανεργίας κυρίως ευάλωτων και ειδικών ομάδων πληθυσμού και
- Τέλος, η ενίσχυση της απασχόλησης με τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Στο πλαίσιο αυτό χρηματοδοτήσαμε σχέδια από φορείς Κ.ΑΛ.Ο, που περιλάμβαναν ενδεικτικά δαπάνες, όπως τους καλύπταμε το μισθολογικό κόστος για τις νέες θέσεις εργασίας, που δημιουργούσαν για διάρκεια 18 μηνών, καλύψαμε λειτουργικά έξοδα για 18 μήνες, προμήθεια εξοπλισμού, διαμορφώσεις χώρων μικρής κλίμακας, προμήθεια αναλώσιμων, λογισμικών και λοιπά.

Η ένταξη των Σχεδίων, εντάχθηκαν 14 Επενδυτικά Σχέδια φορέων Κ.ΑΛ.Ο τον 12^ο του '21, με συνολικό κόστος 1,2 εκατομμύρια ευρώ και επιλέξιμη δημόσια δαπάνη 1,1 εκατομμύριο ευρώ. Τα 13 από τα 14 επενδυτικά σχέδια ολοκληρώθηκαν το 12^ο του '23, με συνολικό κόστος 1 εκατομμύριο ευρώ και συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη 920.000 ευρώ.

Έχοντας στο νου μας ότι πρόκειται η ΔΕΑΣ να ενεργοποιηθεί ξανά στην επόμενη... στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο του '21-'27, σκεφτήκαμε στην Ενότητα της παρουσίασης έργων να παρουσιάσουμε τρία παραδείγματα που υλοποιήθηκαν... τρία παραδείγματα έργων, που υλοποιήθηκαν από τρεις ΚΟΙΝΣΕΠ, την «ACHERON ACTIONS», που δραστηριοποιείται σε εναλλακτικές μορφές Τουρισμού, την «ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ», που ασχολείται με Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα και την «ΙΧΩΡ», που ασχολείται με την μεταποίηση βοτάνων και αρωματικών φυτών.

Καλώ, λοιπόν, με τη σειρά τους εκπροσώπους των τριών ΚΟΙΝΣΕΠ, κατ' αρχήν τον κύριο Ηλία Φωτίου, εκπρόσωπο της «ACHERON ACTIONS» και στη συνέχεια τον κύριο Μπέκα και την κυρία Τόρη από την «ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ» και τον κύριο Ζαχαράκη, εκπρόσωπο της «ΙΧΩΡ».

Κύριε Φωτίου;

ΦΩΤΙΟΥ: Καλησπέρα κι από μένα, λοιπόν. Καταλαβαίνω ότι, υπάρχει κούραση στο ακροατήριο, γι' αυτό και θα είμαι σύντομος.

Είμαι ο Ηλίας ο Φωτίου, είμαι διαχειριστής της Κοινωνικής Επιχείρησης «ACHERON ACTIONS», με έδρα τον Αχέροντα και στη Γλυκή Θεσπρωτίας με βάση τον Αχέροντα και τις πηγές του.

Με την ευκαιρία, κύριε Περιφερειάρχα, ήθελα να πω ότι, τους καλοκαιρινούς μήνες οι πηγές και ο Αχέροντας είναι ο πιο επισκέψιμος χώρος της Ηπείρου από αριθμό επισκεπτών και τουριστών, εννοώ, αλλά ακόμα δεν τυγχάνει της ανάλογης μεταχείρισης από παρεμβάσεις της Περιφέρειας. Κι όταν αυτές γίνονται, δε γίνονται με τον ανάλογο ευαίσθητο τρόπο.

Εμείς, τα μέλη της Κοινωνικής Επιχείρησης, προερχόμαστε όλοι απ' τις υπαίθριες δραστηριότητες, γι' αυτό και γνωρίζουμε ότι, για να γίνουν αυτές σωστά, χρειάζεται καθαρός και φροντισμένος χώρος. Γι' αυτό και παρεμβάσεις μας είναι τακτικές στην περιοχή και ουσιαστικές, με κορυφαία το '22 η «ΒΙΚΟΣ» μας εμπιστεύτηκε τη δράση «Καθαρές ακτές σ' όλο το παράκτιο μέτωπο της Ηπείρου».

Εμείς ενταχτήκαμε, όταν ξεκίνησε η Δράση Επιχορήγησης απ' την Περιφέρεια στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις, ενταχτήκαμε στο Πρόγραμμα με έναρξη την 1^η-12^{ου}-'21 και με λήξη τις 26-7^{ου} του '23.

Οι στόχοι, οι στόχοι μας στην ένταξη στο Πρόγραμμα ήταν: η ενίσχυση της θέσης της επιχείρησης στην αγορά και στη μείωση των παραγόντων, που αναστέλλουν την ανταγωνιστικότητά της, την ενίσχυση της προσαρμοστικότητας της επιχείρησης στις νέες συνθήκες της οικονομίας και της απασχόλησης. Ένα απ' τα πιο βασικά ήταν η προσφορά ποιοτικών προϊόντων και υπηρεσιών και φυσικά η δημιουργία θέσεων εργασίας, που ήταν κι η φιλοσοφία του Προγράμματος.

Στο φυσικό αντικείμενο και τις κατηγορίες των δαπανών περιλαμβανόταν η δημιουργία δύο νέων θέσεων εργασίας για χρονικό διάστημα 18 μηνών και μισθολογικό κόστος 35.907 ευρώ. Ταυτόχρονα, ήταν η προμήθεια εξοπλισμού, ιδίως δραστηριοτήτων στο ποτάμι, όπως βάρκες και κανό, και η κάλυψη λειτουργικών εξόδων, συν τη σύνταξη και παρακολούθηση του επιχειρηματικού σχεδίου.

Το χρηματοδοτικό σχήμα που κατέληξε, ήταν ένας προϋπολογισμός ένταξης 52.007 ευρώ, με εγκεκριμένη συγχρηματοδότηση 47.177. Τελικά, ο

συνολικός πιστοποιημένος προϋπολογισμός ήτανε 51.007 με δημόσια δαπάνη ολοκλήρωσης 46.477 ευρώ.

Τώρα, ως προς τα αποτελέσματα ήθελα να πω ότι, ο τρόπος που ολοκληρώθηκε το Πρόγραμμα ήτανε απλός, πρακτικός και ουσιαστικός. Η Επιτροπή Παρακολούθησης ήτανε ουσιαστική, ήτανε ανά διαστήματα που γινότανε και δε συναντήσαμε καμία δυσκολία. Ταυτόχρονα, η ροή των χρημάτων του Προγράμματος διευκόλυνε πάρα πολύ την υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου και στο τέλος έφερε τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Η επιτυχής υλοποίηση δημιούργησε για την επιχείρηση πολλαπλά οφέλη, όπως ήταν η κάλυψη των λειτουργικών αναγκών για διάστημα 18 μηνών, συν την απαραίτητη... μας βοήθησε να αποκτήσουμε τον απαραίτητο εξοπλισμό για να κάνουμε καλύτερα τη δουλειά μας.

Οι δυο νέες θέσεις εργασίας, διάρκειας 24 μηνών βοήθησαν στην ανάπτυξη και στην πιο αποτελεσματική διαχείριση της επιχείρησης. Η προμήθεια δε του απαραίτητου εξοπλισμού δημιούργησε τις προϋποθέσεις, για να εξυπηρετήσουμε καλύτερα και μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών, αλλά και με καλύτερη ποιότητα.

Ο Αχέροντας, οι πηγές και οι δραστηριότητες εκεί η αλήθεια είναι ότι, κάθε χρόνο και εξελίσσονται καλύτερα με περισσότερους επισκέπτες. Έτσι, λοιπόν, οι αρχικοί μας στόχοι για προσαρμογή της επιχείρησης στις νέες συνθήκες της οικονομίας και της απασχόλησης, με προσφορά ποιοτικών προϊόντων και υπηρεσιών κι ανάπτυξη δικτύου συνεργατών, με δημιουργία θέσεων εργασίας, θεωρούμε ότι επιτεύχθηκε πλήρως, γι' αυτό και ευχαριστούμε τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Περιφέρειας.

Ευχαριστώ.

..... (Χειροκροτήματα)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Σας ευχαριστούμε, κύριε Φωτίου.

Να καλέσω τώρα τον κύριο Μπέκα και την κυρία Τόρη.

..... (Διακοπή της εγγραφής)

ΤΟΡΗ: Καλησπέρα κι από μένα. Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ για την πρόσκληση σήμερα να βρισκόμαστε εδώ κοντά μας. Σας παρουσιάσουμε

την «ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ» ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. και την υλοποίηση του προγράμματος για τους φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

Λίγα λόγια για την επιχείρησή μας. Η «ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ» με έδρα τα Ιωάννινα ιδρύθηκε τον Σεπτέμβρη του 2020 και αποσκοπεί στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής ή περιφερειακής ανάπτυξης, μέσω της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας, του Αειφόρου Θεματικού Τουρισμού και των "Πράσινων Μεταφορών".

Η ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. «ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ» δραστηριοποιείται στην παροχή υπηρεσιών ενοικίασης κοινόχρηστων συμβατικών και ηλεκτρικών ποδηλάτων, καθώς και του παρελκόμενου αθλητικού εξοπλισμού. Εκτός απ' τις ενοικιάσεις ηλεκτρικών και απλών ποδηλάτων, η επιχείρηση προσφέρει ημερήσιες θεματικές εκδρομές με οδηγό, καθώς και υπηρεσίες σχεδιασμού ποδηλατικών διαδρομών.

Τώρα πάμε στη Δράση Επιχορήγησης Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σχετικά με την επιχείρησή μας. Η έναρξη υλοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικείμενου ήταν 2-6^{ου} του 2022 και η λήξη ήταν 31-12^{ου} του 2023.

Οι στόχοι της επιχείρησης, μέσω του Προγράμματος αυτού, ήταν: η προώθηση της Βιώσιμης Κινητικότητας στην πόλη των Ιωαννίνων, η βελτίωση της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος, η ανάπτυξη της οικονομίας κι η γενικότερη ενδυνάμωση της αισθητικής της πόλης.

Η στρατηγική, που ακολουθήσαμε σαν Επιχείρηση μέσω του Προγράμματος, κι ακολουθούμε ακόμα και σήμερα, είναι η ανάπτυξη της χρήσης του ηλεκτρικού ποδηλάτου, η προώθηση της πολιτιστικής και τουριστικής ανάπτυξης, η προστασία του Περιβάλλοντος, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και η ευαισθητοποίηση στη χρήση ήπιων μορφών ενέργειας.

Περνάμε τώρα στο φυσικό αντικείμενο και στις κατηγορίες δαπανών, για τις οποίες εγκριθήκαμε στο Πρόγραμμα. Ήτανε η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, μισθολογικού κόστους 57.127,14, η προμήθεια επαγγελματικού εξοπλισμού (ποδήλατα, έπιπλα γραφείου, εξοπλισμό πληροφορικής), συνολικού κόστους 16.495,63, τα λειτουργικά έξοδα, ενοίκιο, ενέργεια, ύδρευση συνολικού κόστους 5.435,43, ενέργειες προβολής και προώθησης

συνολικού κόστους 1.550 ευρώ και προμήθεια λογισμικού συνολικού κόστους 5.087.

Όλο αυτό... το Πρόγραμμα αυτό βοήθησε επιτυχώς, η ροή των χρημάτων μάλλον ήταν τέτοια, έτσι ώστε να ολοκληρωθεί επιτυχώς το Πρόγραμμα, καθώς και η άψογη συνεργασία με την Περιφέρεια, τη Διαχειριστική Αρχή ήτανε... βοήθησε θετικά όλο αυτό, για να ολοκληρωθεί επιτυχώς το Πρόγραμμα.

Περνάμε τώρα στο χρηματοδοτικό σχήμα. Ο συνολικός εγκεκριμένος προϋπολογισμός ένταξης ήτανε 99.865, η επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη 87.044, συνολικό πιστοποιημένος προϋπολογισμός βάσει παραστατικών ήταν 85.695 κι η δημόσια δαπάνη ολοκλήρωσης ήταν 77.125,13.

Τα αποτελέσματα του έργου για την επιχείρησή μας ήταν:

- ☐ Η εξασφάλιση των απαιτούμενων πόρων για τη δημιουργία της επιχείρησης, την ανάπτυξη και τη βιωσιμότητά της.
- ☐ Η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης σημαντικών για την ανάπτυξη της επιχείρησης, οι οποίες διατηρούνται μέχρι και σήμερα ακόμα και μετά τη λήξη του έργου.
- ☐ Η δικτύωση και η συνεργασία στον τομέα της ενοικίασης ποδηλάτων στην πόλη.
- ☐ Η ανάδειξη του ποδηλάτου ως κατάλληλου οικονομικού μέσου για την καθημερινή μετακίνηση, άθληση, αναψυχή, καθώς και την ενίσχυση της χρήσης του ποδηλάτου ως βασικού πυλώνα της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας.
- ☐ Συμβολή στην εκπαίδευση των παιδιών, των νέων αλλά και των ενηλίκων σχετικά με το ποδήλατο και την κατανόηση των οφελών από τη χρήση του ποδηλάτου ως εναλλακτικό μέσο μετακίνησης στη σύγχρονη πόλη και
- ☐ Η βελτίωση της υγείας αυτών, που χρησιμοποιούν το ηλεκτρικό ποδήλατο αντί αυτοκινήτου ή μοτοσικλέτας, καθώς και η μείωση αέριων ρύπων και θορύβου.

Σας ευχαριστούμε πολύ.

..... (Χειροκροτήματα)

ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Να καλέσουμε τώρα τον κύριο Ζαχαράκη για την παρουσίαση του σχεδίου της «ΙΧΩΡ».

ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ: Γεια σας κι από μένα. Ως τελευταίοι που θα παρουσιάσουμε, δε θα σας κρατήσουμε πολύ.

Είμαι από την Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση «ΙΧΩΡ», δραστηριοποιούμαστε στην Ήπειρο, έχουμε καλλιέργειες από αρωματικά φυτά, οι οποίες είναι σε υψηλά υψόμετρα, έχουμε χρησιμοποιήσει τα εδάφη μας, που ήταν παρθένα για να βγάλουμε εξαιρετικά πλούσια σε αντιοξειδωτικές ιδιότητες προϊόντα.

Οι 8 παραγωγοί απαρτίζουν το Συνεταιρισμό μας, υιοθετούμε τη φιλοσοφία της βιολογικής καλλιέργειας και την υψηλή ποιότητα των προϊόντων μας.

Θέλεις να συνεχίσεις λίγο, Βαγγέλη; Ναι, γιατί δε βλέπω... Με συγχωρείτε, γιατί δεν έχω...

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: ... είμαι ειδικός και Γεωπόνος.

Προσπαθούμε να διατηρήσουμε τα προϊόντα μας σταθερά εξαιρετική ποιότητα. Βιολογικές πρακτικές, αναφέρθηκαν κι απ' τον κύριο Ζαχαράκη, και παράγουμε μόνο υγιεινά και ποιοτικά προϊόντα, αλλά και τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας της περιοχής μας.

Τα είδη που παράγουμε κυρίως είναι η ρίγανη, τσάι του βουνού, θυμάρι, δεντρολίβανο, μελισσόχορτο, χαμομήλι και φασκόμηλο. Αποτέλεσμα αυτής της Κοινοπραξίας είναι αυτό, που βλέπετε...

ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ: Τρία είδη συσκευασιών.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: ... συσκευασιών. Η πρώτη συσκευασία είναι για τα αιθέρια έλαια, που βγάζουμε μέσα από το βότανά μας, η δεύτερη συσκευασία κάτω αριστερή είναι η οικογενειακή συσκευασία, όπως τη χαρακτηρίζουμε εμείς, είναι η συσκευασία η οποία είναι σε doupack πακέτο με Zip Lock, το οποίο μπορεί να ανοίγει και να κλείνει και η δεξιά κάτω μεριά είναι η φωτογραφία της καινούριας μας συσκευασίας, η οποία είναι η πιο εμπορική, που έχει από τη μία της όψη φωτογραφία του βοτάνου και από την άλλη μία φωτογραφία από κάποιο μέρος της Ηπείρου.

Τώρα θα πούμε κάποια πράγματα για τη Δράση της Επιχορήγησης Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Η υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου έγινε απ' την έναρξη 17-2^{ου} του 2022 και λήξη 21-10^{ου} του 2023.

Είχαμε ως γνώμονα να δημιουργήσουμε και να παράξουμε, να βάλουμε αυτά τα προϊόντα και να τα συσκευάσουμε με σεβασμό στο περιβάλλον και στον τόπο μας. Εκσυγχρονίσαμε με τη βοήθεια, που είχαμε από την... την οικονομική βοήθεια που είχαμε από το Πρόγραμμα εκσυγχρονίσαμε τα συστήματα, που είχαμε για τη μεταποίηση και για την τυποποίηση των προϊόντων μας, είχαμε παροχή βοήθειας και για τα μέλη μας και για τους ίδιους και συνεταιριστική εκπαίδευση. Κάναμε δραστηριότητες, οι οποίες βελτίωσαν την πολιτιστική κληρονομιά και το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων των χωριών μας, έτσι;

Δημιουργήσαμε τέσσερις θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης, διάρκειας 18 μηνών, με μισθολογικό κόστος 80.000 ευρώ. Θέλω να αναφέρω πάνω σ' αυτό ότι όλοι μας οι εργαζόμενοι είναι μέλη της ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ., γιατί διέπει αυτό το πράγμα την ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ., κάτι που δεν ανέφεραν και οι υπόλοιποι, το 75% πρέπει να είναι μέλη της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης, οπότε αυτό μας βοήθησε στο να κάνουμε και ανακεφαλαίωση της επιχείρησης και να εντάξουμε κι άλλα πράγματα, που θέλαμε στην πορεία του Προγράμματος στο πρόγραμμα αυτό, ώστε να βγάλουμε εις πέρας τους σκοπούς και την...

ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ: Τον εκσυγχρονισμό.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: ... και τον εκσυγχρονισμό της επιχείρησης.

Η σύνταξη κι η παρακολούθηση του Επιχειρηματικού Σχεδίου ήτανε 2.000 ευρώ, η υποστήριξη της λειτουργίας της επιχείρησης με κάλυψη λειτουργικών εξόδων συνολικού κόστους 5.039 ευρώ. Εδώ βλέπουμε το χρηματοδοτικό σχήμα, βλέπουμε ότι η δημόσια δαπάνη ολοκλήρωσης ήτανε στα 86.327 ευρώ, ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός ένταξης ήταν 97.900, επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη ήταν 91.900, συνολικός πιστοποιημένος προϋπολογισμός 89.039.

Αποτελέσματα σ' αυτή μας την προσπάθεια, ήταν ότι βοηθήθηκε ο Συνεταιρισμός, όπως προείπα, η Δράση υλοποιήθηκε στα πλαίσια του Επιχειρηματικού Προγράμματος, οι 4 θέσεις εργασίας που δημιουργήσαμε, σήμερα διατηρούμε τις 2, κάτι που αυτό μας έχει βοηθήσει, γιατί έτσι κι αλλιώς τα μέλη δούλευαν εθελοντικά για τον Συνεταιρισμό και μ' αυτή την προσπάθεια έχουμε διατηρήσει τις δύο θέσεις εργασίας και τώρα δουλεύουνε έμμισθοι και βοηθάει το Συνεταιρισμό μας αυτό και στην ανακεφαλαιοποίησή του, έτσι ώστε να πάμε στα βήματα, που έχουμε βάλει εμείς κι έχουμε θέσει ως στόχους για παρακάτω και για βελτίωση.

Την προώθηση των προϊόντων μας σε Εκθέσεις, που έχουμε πάει με όλη την Περιφέρεια και ευχαριστούμε πάρα πολύ την Περιφέρεια γι' αυτό, γιατί μας έχει δοθεί η δυνατότητα να πάμε σε πάρα πολλές Εκθέσεις και στην Ελλάδα, αλλά και στο εξωτερικό.

Την αναβάθμιση των μηχανημάτων, που είναι κάτι που μας βοηθάει πάρα πολύ, γιατί εμείς έχουμε ξεκινήσει με τις αγροτικές μας εργασίες κι έχουμε πάει στη μεταποίηση κι αυτό βοήθησε πάρα πολύ το Πρόγραμμα.

Επίσης επιδοτήθηκαν τα λειτουργικά έξοδα της επιχείρησης κι αυτό ήτανε μία μεγάλη βοήθεια για εμάς και έτσι αναπτυχθήκαμε και με γοργότερο ρυθμό.

Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ για την ακρόαση.

.....(Χειροκροτήματα)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε πολύ για τις παρουσιάσεις των φορέων. Τώρα, θα πρότεινα εγώ, εάν μέχρι τις 4:00 για να κλείσουμε, να κάνουμε τη συζήτηση, που χάσαμε από το προηγούμενο τμήμα, όποιος θέλει να πάρει το λόγο, να λέει από πού προέρχεται και τι... το θέμα, για το οποίο θα μιλήσει.

ΣΚΑΛΚΟΣ: Μισή ωρίτσα.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Μισή ωρίτσα, ναι, μέχρι τις 4:00 και θα διαβάσουμε λιγάκι και την απόφαση της Συνεδρίασης, πριν κλείσουμε.

Ο Γενικός θέλει να φύγει 4:00 η ώρα, νομίζω, οπότε, τι να τον κάνουμε;

ΣΚΑΛΚΟΣ: Όχι, όχι, δε θέλω να φύγω, απλά είμαστε απ' τις 12:00 εδώ και νομίζω, όλοι είναι κουρασμένοι.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Εντάξει, ωραία. Λοιπόν, αν θέλει να πει κάποιος κάτι, να λέει... Ναι.

ΤΣΟΥΚΑΡΕΛΗΣ: Καλησπέρα κι από μένα. Είμαι ο Σωτήρης ο Τσουκαρέλης, είμαι ο Πρόεδρος της Ένωσης Φορέων Κοινωνικής κι Αλληλέγγυας Οικονομίας Ηπείρου. «ΚΟΙΝΟ ΚΑΛΟ» είναι το όνομά μας. Στην Ένωση βρίσκονται οι περισσότερες Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις της Ηπείρου, τρεις απ' αυτές παρουσίασαν πριν λίγο τα αποτελέσματα του Προγράμματος, της χρηματοδότησής τους.

Νομίζω ότι η Περιφέρεια Ηπείρου ήταν η πρώτη Περιφέρεια, που έβγαλε ένα πρόγραμμα ενίσχυσης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων, περιμένουμε μετά τη λήξη αυτού του Προγράμματος και το επόμενο. Νομίζω ότι, είχαμε πάρα πολύ καλή συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή και με την Περιφέρεια. Φυσικά, προβλήματα, μιας και ήμασταν οι πρώτοι, και όταν ξεκινάς και βγάζεις ένα Πρόγραμμα πρώτος πάντα υπάρχουν στην αρχή, ας πούμε, κάποιες δυσκολίες, αλλά με μία πολύ καλή συνεργασία λύθηκαν πάρα πολλά προβλήματα έτσι αυτής της κατάστασης και καταλήξαμε οι περισσότερες Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, πλην μίας, αν θυμάμαι καλά, να καταφέρουν να ολοκληρώσουν το Πρόγραμμα και μάλιστα στα πλαίσια, ας πούμε της χρηματοδότησης, που είχανε λάβει, δηλαδή χωρίς να υπάρχουνε έτσι αποτυχίες σε αυτά τα... στις χρηματοδοτήσεις.

Ελπίζουμε ότι το επόμενο Πρόγραμμα θα είναι ακόμα πιο... θα βοηθήσει ακόμα περισσότερο και άλλες Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις. Αυτό που θα θέλαμε σαν Ένωση έτσι, και μετά από συζήτηση στη Γενική μας Συνέλευση, είναι να καταφέρουμε να βγάλουμε δύο προγράμματα, ένα για τις υφιστάμενες, για την περαιτέρω ενίσχυση των υφιστάμενων Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων, ένα για τις νέες, είναι, μέσα σ' όλο αυτό το διάστημα που πέρασε έχουν ιδρυθεί νέες Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν κι αυτές ανάγκες υποστήριξης διαφορετικές από τις υπάρχουσες, γιατί είναι στα

πρώτα τους βήματα και, επίσης, αυτά είναι κάποια θέματα που συζητάμε και σε κεντρικό επίπεδο με την Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας με το Υπουργείο Οικογένειας, που πλέον έχει αναλάβει τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις.

Είναι ένα Πρόγραμμα, το οποίο θα μπορούσε να ενισχύσει τις Ενώσεις, έτσι ώστε να μπορέσουμε να διαχέουμε και να υποστηρίξουμε τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις σε κάθε Περιφέρεια. Ένα τέτοιο Πρόγραμμα δεν είχαμε μέχρι στιγμής την δυνατότητα να το έχουμε, έτσι ώστε να λάβουμε μεγαλύτερο κομμάτι της διάχυσης της Κοινωνικής Οικονομίας στις Περιφέρειες. Νομίζω ότι πλέον οι συνθήκες είναι πιο ώριμες και έχουμε στις περισσότερες Περιφέρειες της χώρας πλέον διαμορφωμένες Ενώσεις και είτε μέσα από τα Περιφερειακά Προγράμματα, είτε κεντρικά από το Υπουργείο, θα θέλαμε αυτό το Πρόγραμμα της υποστήριξης των Ενώσεων.

Οπότε σε τοπικό επίπεδο τουλάχιστον θα θέλαμε αυτά τα δύο στο νέο ΕΣΠΑ, αυτά τα δύο, των υφιστάμενων και των νέων επιχειρήσεων και ίσως ένα πρόγραμμα χρηματοδότησης της Ένωσης.

Ευχαριστώ πάρα πολύ για τη συνεργασία και καλή επιτυχία.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κάποιος άλλος που θέλει να πάρει το λόγο;

ΝΤΑΗΣ: Καλησπέρα και πάλι. Θα ήθελα λίγο να μιλήσω ως Πρόεδρος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Ηπείρου, αναφέροντας το εξής.

Νομίζω ότι, οι κατά κανόνα μεγάλοι, ας το πούμε έτσι, Δήμοι, οι πρωτεύουσες των Περιφερειακών Ενοτήτων, όπως λέμε, έχουνε καλύψει μεγάλο μέρος των αναγκών τους από το ΕΣΠΑ κι απ' το ΠΕΠ Ηπείρου, υπάρχουν όμως και μικροί, κατά κύριο λόγο ορεινοί Δήμοι στην Ήπειρο, που εξαρτώνται από άλλες πηγές χρηματοδότησης και λιγότερο από το ΕΣΠΑ.

Η πρόταση, που κάνουμε σήμερα προς συζήτηση και ωρίμανση είναι, αν υπάρχει η δυνατότητα, στο πλαίσιο της αναθεώρησης του Προγράμματος, να βρεθούν κάποιοι πόροι γι' αυτούς τους Δήμους, στο βαθμό που έχουνε τη διαχειριστική επάρκεια, να μπορέσουν κι αυτοί να

κάνουν κάποια έργα, που μπορεί να χωροθετηθούν μεν σ' έναν Δήμο ορεινό, αλλά να έχουν έναν υπερτοπικό και περιφερειακό, γιατί όχι, χαρακτήρα.

Και μια δεύτερη επισήμανση θέλω να κάνω, επειδή ειπώθηκε ότι στο πλαίσιο της «επιχειρηματικής ανακάλυψης» στην έρευνα που έχει γίνει στο πρώτο επίπεδο είναι η «Οικονομία της εμπειρίας», αν κατάλαβα καλά, η ΟΧΕ της Περιφέρειας και με τα αρχαία θέατρα, και με τους άλλους τρεις χώρους που έχουν συμπεριληφθεί, νομίζω ότι ακριβώς προς αυτή την κατεύθυνση κινείται, να δημιουργηθεί ένα επώνυμο προϊόν πολιτιστικό, οικολογικό, φυσιολατρικό, τουριστικό στην Ήπειρο, που θα συμβάλλει στη βελτίωση του Τουρισμού Εμπειρίας.

Και εκεί πρέπει να δοθεί ένα ιδιαίτερο βάρος, πέρα από τις υποδομές που θα γίνουν σ' όλους αυτούς τους χώρους είτε αρχαιολογικούς, είτε άλλους στη λειτουργία της διαδρομής στα αρχαία θέατρα, στη φύση και στον πολιτισμό με βασικό παράγοντα σ' αυτή την προσπάθεια την Αναπτυξιακή «ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.», αλλά και τη βοήθεια όλων όσων συμμετέχουν, του Υπουργείου Πολιτισμού, της Περιφέρειας με τη χρηματοδότηση, αλλά και των Δήμων, που έχουν να κάνουν με την ενημέρωση ενδεχομένως των επισκεπτών με δράσεις πληροφόρησης, αλλά και με τη βοήθεια για τη δημιουργία, τη διοργάνωση εκδηλώσεων τόσο στα αρχαία θέατρα, όσο και άλλους χώρους της διαδρομής.

Εμείς ως ΠΕΔ είμαστε στη διάθεση και της Περιφέρειας, και του Υπουργείου Πολιτισμού να βοηθήσουμε ως συντονιστικός φορέας των Δήμων, ώστε και οι Δήμοι να έχουν μία ενεργό εμπλοκή και συμμετοχή στο εγχείρημα της λειτουργίας αυτής της πολύ σημαντικής διαδρομής για την Περιφέρεια Ηπείρου.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Μια παρέμβαση μικρή.

Όλοι οι Δήμοι έχουν το δικαίωμα να κάνουν προγράμματα μέσα σε όλο αυτό το φάσμα, που έχουμε των διαφόρων προτάσεων που θα υπάρχει, δεν υπάρχει Δήμος αποκλεισμένος. Απλώς οι τέσσερις Δήμοι έχουν ένα πλεονέκτημα, γιατί είναι οι Δήμοι των πρωτευουσών κι έχουν πολύ μεγαλύτερες ανάγκες.

Από κει και πέρα, όμως, στην ΟΧΕ έχουμε καταλήξει σε διάφορα θέματα, που χρειάζεται να δώσουμε ώθηση σ' αυτούς τους ορεινούς οικισμούς. Δεν το είπα τυχαία αυτό, που είπα για την Ιταλία, γιατί, ξέρετε, πολλοί οικισμοί πλέον δεν έχουν κόσμο. Όποιος παίρνει μια απόφαση να πάει σ' έναν οικισμό απ' αυτούς και να κάνει μια δική του δουλειά του, ή να αναστηλώσει κάτι, ή, ή, εγώ το ψάχνω από πλευράς και της καινοτομίας αλλά και των ΟΧΕ.

Εκεί στην Καινοτομία, παράδειγμα, υπάρχει μια Νομοθεσία που λέει, δημοτικά ακίνητα μπορούν να δοθούνε για 25 χρόνια σε ιδιώτη, με την προϋπόθεση ότι θα κάνει τουριστική ή αθλητική μεικτή με τουρισμό κατάσταση, για να μπορεί να μπαίνει σε κάποιο Νόμο, έτσι; Εκεί πρέπει όλα αυτά οι Δήμοι, αντί να ψάχνονται, πώς, παράδειγμα, παλιά σχολεία, παλιές εστίες, χίλια δυο άλλα πράγματα μπορούν να τα κάνουν επανάχρηση.

Όλα αυτά μπορούμε να τα συζητήσουμε, για μένα είναι καινοτομία. Ξέρετε ποιο δεν είναι χρήσιμο; Να καθίσουμε όλοι μαζί και να μοιρολατρούμε.

Επίσης, παράδειγμα, νερόμυλοι, χίλια δυο, δεν μπορεί να τα δουλέψει, όπως και τα Ιαματικά Λουτρά, που έχουμε πάρει τις πρωτοβουλίες, ο Δήμος, ο κάθε Δήμος. αυτά πρέπει να βρούμε τρόπους για να συνεργαστούμε με τον ιδιωτικό τομέα, που θα μπορέσει να κάνει περαιτέρω προώθηση σε όλα τα πράγματα.

Είμαστε μαζί σ' αυτά, Πρόεδρε, βλέπω ότι μπορούμε να κάνουμε θαύματα, αρκεί να δουλέψουμε.

.....(Διακοπή της εγγραφής)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Για το άλλο πράγμα συμφωνώ πλήρως, για να γίνει μια Προγραμματική Σύμβαση όλων μες στα πλαίσια της ΟΧΕ.

.....(Διακοπή της εγγραφής)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ναι, κύριε.

ΚΙΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι, καλησπέρα. Ονομάζομαι Χρήστος Κισσόπουλος, είμαι Γενικός Γραμματέας στο 6^ο Περιφερειακό Τμήμα Ηπείρου του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος.

Με τις σημερινές εισηγήσεις μας δόθηκε η ευκαιρία να πληροφορηθούμε για την πορεία και τις προοπτικές εφαρμογής του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος. Τα συγχρηματοδοτούμενα έργα, που περιλαμβάνονται σε αυτό το Πρόγραμμα ενισχύουν την περιφερειακή ανάπτυξη και την κατευθύνουν σε μια βιώσιμη τροχιά. Αναβαθμίζουν την τοπική κοινωνική συνοχή και, εν τέλει, βελτιώνουν το επίπεδο της καθημερινότητας των κατοίκων της Ηπείρου.

Για το λόγο αυτό, επιβάλλεται η αποτελεσματική υλοποίηση των έργων και δράσεων, κάτι που αποτελεί ευθύνη όλων των φορέων εκτέλεσης των έργων, καθώς και της Περιφέρειας, που έχει την αρμοδιότητα εποπτείας και διασφάλισης της ομαλής πορείας εφαρμογής του Προγράμματος συνολικά.

Σαν Οικονομικό Επιμελητήριο θα επικεντρωθούμε σε δύο πράγματα. Το πρώτο είναι ότι, παράλληλα με τα δημόσια έργα υποδομής και τις δράσεις κοινωνικής στήριξης, πρέπει να υπάρξουν και πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και ειδικά των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, που αποτελούν τη βάση της Περιφερειακής Οικονομίας. Περισσότερες, υπάρχουνε, αλλά ίσως θα χρειαζόταν περισσότερες πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση, έτσι ώστε απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτευχθεί η αναγκαία ισορροπία στην εφαρμογή του Προγράμματος.

Επίσης, σχετικά με την Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση εκτιμούμε δεν πρέπει να επικεντρωθεί μόνο στα έργα υποδομής, αλλά να προχωρήσει με την εμπλοκή και του ιδιωτικού τομέα στη λειτουργία της ως ένα συνολικό τουριστικό προϊόν.

Τέλος, θα ήθελα να αναφέρω ότι, το Οικονομικό Επιμελητήριο και τα μέλη του με την εμπειρία, που διαθέτουν στις διαδικασίες υποστήριξης για την εκπόνηση προτάσεων αλλά και στην αξιολόγηση της εφαρμογής των Προγραμμάτων, δηλώνουν ότι είναι διαθέσιμα για να βοηθήσουν στην αποτελεσματική υλοποίηση των έργων και του Προγράμματος γενικότερα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κάποιος άλλος που θέλει να πάρει το λόγο; Μήπως κάποιος απ' τις Επιτελικές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Κάποιος είπε από κει.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ναι.

ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ: Καλησπέρα σας. Βασίλης Χρηστίδης, εκπροσωπώ το Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Πληροφορικής.

Θα ξεκινήσω απ' αυτό, που είπε ο κύριος Περιφερειάρχης στο ξεκίνημα, ποιος θα περίμενε στην Ήπειρο να έχουμε διεθνείς και εγχώριες μεγάλες σημαντικές επενδύσεις στον χώρο των νέων Τεχνολογιών και της Καινοτομίας; Πριν από λίγα χρόνια πράγματι αυτό θα ήταν αδιανόητο, όμως τίποτα δε γίνεται μόνο του και μ' αυτή την ευκαιρία θέλω να συγχαρώ και την Περιφέρεια για τις πρωτοβουλίες που έχει πάρει και πράγματι σήμερα έχουμε κατ' αρχάς στα Γιάννενα, αλλά, νομίζω, σιγά-σιγά ανοίγει και σε άλλες περιοχές, πολύ σημαντικές επενδύσεις, και διεθνείς επενδύσεις, και εθνικές επενδύσεις... ελληνικές επενδύσεις στο χώρο κυρίως της ψηφιακής τεχνολογίας.

Σε ό,τι αφορά τώρα τον Άξονα, την Προτεραιότητα 1, στην οποία μπορώ να έχω άποψη, πιστεύουμε ότι στην προγραμματική περίοδο που έκλεισε η Περιφέρεια πήρε σημαντικές πρωτοβουλίες, είχαμε μια πολύ καλή συνεργασία κυρίως στην έναρξη του Προγράμματος, που ήταν απαραίτητη μια υποστήριξη, δημιουργήθηκαν δράσεις, οι οποίες ήταν πάρα πολύ στοχευμένες και νομίζω επιτυχημένες σε θέματα εξειδικευμένα, όπως, για παράδειγμα, το "ηλεκτρονικό εμπόριο", "ο ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων τουρισμού", με σημαντική συμμετοχή των επιχειρήσεων και θα θέλαμε να προτρέψουμε την Περιφέρεια να συνεχίσει προς αυτή την κατεύθυνση και στη νέα περίοδο.

Εμείς, ως Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής, εάν χρειάζεται, είμαστε στη διάθεση της Περιφέρειας για να προχωρήσουμε και σε νέες ιδέες.

Σε ό,τι αφορά τις ενέργειες της Περιφέρειας για τη δημιουργία ζώνης καινοτομίας, νομίζουμε ότι είναι κομβικής σημασίας έργο. Δε γνωρίζω, πόσο έχει προχωρήσει, αλλά γνωρίζω ότι, ήδη έχει κάνει

σημαντικές ενέργειες η Περιφέρεια. Αυτό θα επιταχύνει τις επενδύσεις, την προσέλκυση επενδύσεων στην περιοχή. Ειδικότερα στο θέμα της μη δημιουργίας δράσης Clusters στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο, η εμπειρία δείχνει ότι είναι πράγματι δύσκολο να δημιουργηθούν τέτοιες δράσεις, αλλά θα προτρέπαμε να ακολουθήσει η Περιφέρεια, εφόσον προχωρήσει τώρα, προς την κατεύθυνση που λειτούργησαν τα Clusters Καινοτομίας, που ήταν πιο χαλαρά σε ό,τι αφορά τις μεγάλες δεσμεύσεις μεταξύ των μελών, που είναι ένας παράγοντας ανασταλτικός και, επίσης, στοχεύοντας στην Καινοτομία, μπορούν να δώσουν περισσότερη βοήθεια και σ' άλλους τομείς.

Εδώ πιστεύουμε ότι είναι σημαντική και η συμμετοχή φορέων. Επειδή οι επιχειρήσεις γενικώς έχουν μία... έναν δισταγμό στην Καινοτομία, οι φορείς, παραδείγματος χάρη είναι τα Επιμελητήρια, κι άλλοι φορείς, κλαδικοί φορείς μπορούν, αν παίξουν κεντρικό ρόλο εδώ, να δώσουν ώθηση.

Τέλος επειδή η διαδικασία της «επιχειρηματικής ανακάλυψης», που είναι προϋπόθεση στην περιφερειακή "Εξυπνη Εξειδίκευση" είναι επίπονη και συνήθως δημιουργεί καθυστερήσεις, θα προτρέπαμε, για να μη μείνει συνολικά η Προτεραιότητα 1 πίσω χρονικά, να δοθεί μια έμφαση εν τω μεταξύ σε δράσεις ψηφιακές ή καινοτομίας ευρύτερα φορέων, όπως είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, δημόσιοι φορείς προς επιχειρήσεις και πολίτες, που είναι γνωστό ότι συμβάλλουν στην ανάπτυξη.

Σε κάθε περίπτωση, όπου εσείς κρίνετε ότι ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής μπορεί να βοηθήσει, είμαστε στη διάθεσή σας για κάθε συνεργασία.

Σας ευχαριστώ πολύ.

.....(Χειροκροτήματα)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κι εμείς ευχαριστούμε.

Μου είπανε ότι, υπάρχει κάποιος διαδικτυακά, ο κύριος Γυπάκης που θέλει να πάρει το λόγο;

ΓΥΠΑΚΗΣ: Ναι, χαίρετε, καλησπέρα κι από μένα. Κατ' αρχήν, να ευχαριστήσω τον Περιφερειάρχη Ηπείρου για την πρόσκληση να

συμμετέχουμε στην σημερινή 3^η Επιτροπή Παρακολούθησης του Περιφερειακού Προγράμματος «Ήπειρος».

Εγώ απλώς ήθελα, για να συμπληρώσουμε λίγο την πληροφορία, σε ό,τι αφορά Έρευνα – Καινοτομία και σε επίπεδο εθνικό προσπαθούμε κι εμείς απ' την πλευρά μας να ενισχύσουμε εθνικές ερευνητικές υποδομές και να πω ότι, στο πλαίσιο της ενίσχυσης των εθνικών ερευνητικών υποδομών ενισχύουμε το Ινστιτούτο Βιοϊατρικών Ερευνών, το ΙΒΕ του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας, που εδρεύει στα Ιωάννινα, με κατασκευή ενός νέου κτιρίου στην Πανεπιστημιούπολη Ιωαννίνων.

Αυτό θεωρούμε ότι, είναι ένα ιδιαίτερα σπουδαίο αναπτυξιακό έργο, που συγχρηματοδοτείται με 12,5 εκατομμύρια περίπου ευρώ, 6,5 από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και 5,5 από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων μέσω του Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και θεωρούμε ότι θα έχει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη τόσο του Ινστιτούτου, αλλά και στη συμβολή του στην έρευνα και στην Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση στην Περιφέρεια της Ηπείρου.

Πρόκειται για ένα κτίριο περίπου στα 5.000 τετραγωνικά μέτρα, που θα έχει ερευνητικά εργαστήρια, γραφειακούς χώρους, υποστηρικτικές αίθουσες σεμιναρίων και λοιπά, και λοιπά.

Έτσι, για να 'χουμε και μια ολοκληρωμένη εικόνα ότι, προσπαθούμε κι εμείς από τα δικά μας τα κονδύλια να ενισχύσουμε της Περιφέρειας και όπου έχουμε ερευνητικά κέντρα. Θεωρούμε, λοιπόν, ότι αυτό το Ινστιτούτο θα έρθει να συμπληρώσει το οικοσύστημά μας και να ξέρετε ότι, πάντα είμαστε στη διάθεσή σας σε οποιαδήποτε δράση σχεδιάζετε είτε με τη γνώση που έχουμε, είτε σαν συνομιλητές και να σας βοηθήσουμε ανά πάσα στιγμή σ' αυτά που σχεδιάζετε.

Και πάλι ευχαριστώ για την πρόσκληση και καλή επιτυχία στις υπόλοιπες εργασίες, που σχεδιάζετε μέσα από το Πρόγραμμα.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ευχαριστούμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κος ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ): Ευχαριστούμε τη Γενική Γραμματεία Έρευνας Τεχνολογίας, είχαμε πάρα πολύ καλή συνεργασία σε όλα τα θέματα, όπως και για το Πάρκο Έρευνας και Τεχνολογίας.

Δυστυχώς, σώσαμε την τελευταία στιγμή στο Ανάκαμψης το ΙΤΕ, αλλά δε σώσαμε το Πάρκο, γιατί δεν το πήραμε χαμπάρι ότι μας τον είχαν κόψει. Αυτή είναι η αλήθεια.

Εμείς κάνουμε την προσπάθεια, κύριε Χρηστίδη, αυτό, θα έχουμε και για "start up" επιχειρήσεις στα 1.700 περίπου μέτρα. Είχαμε με κάποιους ιδιώτες μία συζήτηση, που μας έκαναν μια πρόταση, πιστεύω, αν δεν τελεσφορήσει αυτό το πράγμα, θα πάμε βάζοντας ένα κεφάλαιο απ' το ΠΔΕ 15 εκατομμύρια, όπως μας έχει πει η Κυβέρνηση, και τα υπόλοιπα θα τα βάλει ο ιδιώτης, που θα πάρει να το φτιάξει.

Είναι μεγάλη υπόθεση να δώσουμε στην περιοχή 2.000 θέσεις εργασίας σε εξειδικευμένο προσωπικό, που ζητάνε όλες αυτές οι επιχειρήσεις είτε Γερμανικές, είτε Αμερικάνικες, είτε οι ντόπιες επιχειρήσεις, που αλλάζουν όλο το χάρτη στην περιοχή.

Εμένα μου έχει μείνει, όταν μου είπαν από την εταιρεία τη Γερμανική, απ' τη "Permira" ο υπεύθυνος που ήταν μέχρι τώρα, μας ενδιαφέρει και το Σάββατο – Κυριακή τι θα κάνει το προσωπικό μας. Δηλαδή, είναι ένα μέρος που έχει βουνό, θάλασσα σε μισή ώρα κι έχει προϊόντα ποιότητας.

Αυτό είναι μεγάλη υπόθεση, γιατί έτσι ξεκινάς, κύριοι του Επιμελητηρίου και φέρνεις βόλτα όλη την οικονομία της περιοχής.

Αυτό έχω να πω, εγώ σας ευχαριστώ για όλη τη συζήτηση. Τώρα η κυρία διευθύντρια, η κυρία Παπανικολάου, θα σας διαβάσω το γενικό.

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Πριν το διαβάσω, όμως, ο κύριος Πακέ θέλει να μας πει κάτι ακόμη.

.....(Διακοπή της εγγραφής)

ΠΑΚΕ: Only briefly, I'm reassuring you that... I mean first to thank very much the Management Authority for all the good presentations and all the good work. I was, in particular, impressed by all the communication activities, very dynamic, so congratulations to the communication team.

Also, I extend this to the evaluation team and the programming team. On programming, obviously, you were among the regions who did something about Social Economy, so we saw some results, which were very telling, and I think it will be important to continue on that basis in the new period.

At one point, and this is exceeding, what you can do at the regional level, we are encouraging the National Authorities to have a comprehensive policy approach, also with partners. I know there are discussions with the Hellenic Development Bank, because at one point, what will be important is, after this first phase of supporting a Social Economy enterprise, that they can access all the financial resources, which are not necessarily grants, to support their further developments, and that these good initiatives are sustained over time.

The other thing I would like to encourage, we have one of the working groups of the ESF+, which is exchanging about Social Economy in particular, that these good initiatives, that we have in each Region are also listed there as examples for other Regions to be inspired from, when they do their own calls about it.

So that would be really good, but again, I want to thank the President of the association and all the project promoters for their excellent activities. I wish you the best and long life to these projects.

So I stop here with my remarks, and thank you again for hosting us.
.....(Χειροκροτήματα)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κύριε Γενικέ, θέλετε να πείτε κάτι, ή να διαβάσω τα...;
Ε;

Λοιπόν, αποφάσεις – συμπεράσματα της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Αναφέρουμε πρώτα την Ημερήσια Διάταξη, έτσι όπως την είχατε μπροστά σας. Διαβάζω:

«Ο Περιφερειάρχης Ηπείρου αναφέρθηκε στις βασικές ενέργειες, που προχώρησε η Περιφέρεια Ηπείρου, όπως στην επανασύσταση του ΠΣΕΚ, την υπογραφή μνημονίου συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το ΙΤΕ για τη λειτουργία μηχανισμού υποστήριξης της

Καινοτομίας και την υπογραφή της απόφασης εκχώρησης στον ΕΦΕΠΑΕ για την υλοποίηση των Δράσεων Επιχειρηματικότητας.

Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ επεσήμανε ότι η Πολιτική Συνοχής αλλάζει την εικόνα της Ηπείρου, υπογράμμισε την πλήρη αξιοποίηση των πόρων του ΕΣΠΑ '14-'20 και αναφέρθηκε στο δυναμικό ξεκίνημα της νέας προγραμματικής περιόδου, το οποίο χρηματοδοτείται με αυξημένους πόρους.

Η Γενική Γραμματέας Δημογραφικής και Στεγαστικής Πολιτικής επεσήμανε τους στρατηγικούς στόχους του Υπουργείου αναφορικά με την παιδική προστασία, την αποϊδρυματοποίηση και το δημογραφικό πρόβλημα.

Ο εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης – Κοινωνικές Υποθέσεις και Κοινωνική Ένταξη επεσήμανε την ανάγκη να προσδιορίσουμε, τι πρέπει να γίνει στη νέα προγραμματική περίοδο, καθώς η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να συνδυαστεί με κοινωνικές πολιτικές, με στόχευση κυρίως στους ηλικιωμένους, στις γυναίκες, στους νέους, στα άτομα με αναπηρίες και στα παιδιά.

Ο εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εξέφρασε την ικανοποίησή του για την πρόοδο υλοποίηση των προγραμμάτων «Ήπειρος», τόσο της περιόδου '14-'20, όσο και της περιόδου '21-'27, επισημαίνοντας την ευθύνη όλων των εμπλεκόμενων για την επιτυχία της νέας προγραμματικής περιόδου, την ευθύνη να αναδείξουμε τη σημασία της περιφερειακής πολιτικής, καλώντας για την επιτάχυνση διαδικασιών υλοποίησης του Προγράμματος όλους.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης, μετά την παρουσίαση των θεμάτων της Ημερήσιας Διάταξης και τη συζήτηση, που ακολούθησε, κατέληξε στις αποφάσεις.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα '14-'20. Η Διαχειριστική Αρχή παρουσίασε την πρόοδο ολοκλήρωσης του Επιχειρησιακού, τις ημερομηνίες ορόσημα και την υποβολή των εγγράφων κλεισίματος, καθώς και Πράξεις που υλοποιήθηκαν.

Σχετικά με το Πρόγραμμα '21-'27 η Διαχειριστική παρουσίασε την πρόοδο υλοποίηση του Προγράμματος μέχρι σήμερα, αναφέρθηκε στα

βασικά στοιχεία ενεργοποίησής τους, όπως Προσκλήσεις, συμβάσεις και δαπάνες.

Σχετικά με τον προγραμματισμό των Προσκλήσεων και την έγκριση της μεθοδολογίας και των κριτηρίων, ενημέρωσε η Διαχειριστική για τον προγραμματισμό των Προσκλήσεων μέχρι τον Σεπτέμβριο του '24, όπως εγκρίθηκε με την απόφαση 1517 του Περιφερειάρχη.

Επίσης, παρουσίασε συνοπτικά τη μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής των Δράσεων, τα οποία κοινοποιήθηκαν στα μέλη με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και μέσω της επιχειρησιακής πλατφόρμας «Δίαυλος» και κάλεσε τα μέλη να εγκρίνουν τις δράσεις:

- Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού.
- Κινητά περιουσιακά στοιχεία στον τομέα της Υγείας.
- Προβολή των τουριστικών πόρων της Περιφέρειας.
- Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής, με έμφαση στους τομείς του Πολιτισμού, του Τουρισμού στην περιοχή των αρχαίων θεάτρων.
- Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής, με έμφαση στους τομείς Πολιτισμού και Τουρισμού.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενέκρινε τη μεθοδολογία και τα κριτήρια ομόφωνα.

Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις και έργα στρατηγικής σημασίας. Η Διαχειριστική παρουσίασε την πρόοδο σχεδιασμού και έγκρισης των ΟΧΕ και τις δράσεις υποστήριξης των Αστικών Αρχών. Ειδικότερα έγινε αναφορά στις εγκρίσεις των Στρατηγικών ΟΧΕ και ΒΑΑ Δήμου Αρταίων, Δήμου Ηγουμενίτσας, Δήμου Ιωαννιτών, Δήμου Πρέβεζας. Επίσης, παρουσιάστηκε αναλυτικά η Στρατηγική ΒΑΑ του Δήμου Ηγουμενίτσας.

Σχετικά με την αξιολόγηση. Η Διαχειριστική παρουσίασε τα βασικά συμπεράσματα των αξιολογήσεων, επίδραση των πόρων του ΕΣΠΑ για την στήριξη της επιχειρηματικότητας στη διάρκεια πανδημίας Covid, αξιολόγηση δράσεων Ειδικής Αγωγής, αξιολόγηση Περιφερειακών RIS '14-'20, αξιολόγηση χωρικών εργαλείων στην Ελλάδα '14-'20 και 3^η Αξιολόγηση εφαρμογής του Επιχειρησιακού '14-'20.

Επίσης, παρουσίασε τα βασικά σημεία του Σχεδίου Αξιολόγησης του Προγράμματος «Ήπειρος '21-'27» και την πρόταση τροποποίησης της ημερομηνίας λήξης της αξιολόγησης επιπτώσεων και την πρώτη αξιολόγηση εφαρμογής για την ενδιάμεση επανεξέταση. Η Επιτροπή ενέκρινε ομόφωνα την προτεινόμενη τροποποίηση.

Επικοινωνία και προβολή. Η Διαχειριστική Αρχή παρουσίασε συνοπτικά τα βασικά θέματα επικοινωνίας και προβολής του Προγράμματος '21-'27, τις Δράσεις που υλοποιήθηκαν τον τελευταίο χρόνο και τις Δράσεις που προγραμματίζονται έως τέλος του έτους.

Παρεμβάσεις Εθνικής Αρχής Συντονισμού. Η Επιτροπή ενημερώθηκε από τους εκπροσώπους της ΕΑΣ για την πρόοδο έγκρισης των αναγκαίων πρόσφορων όρων.

Παρουσιάσεις Πράξεων από δικαιούχους. Παρουσιάστηκαν από τους δικαιούχους τα σχέδια των φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας «ΙΧΩΡ», «ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ» και «ACHERON».

Παρεμβάσεις μελών. Ακολούθησε συζήτηση και παρεμβάσεις από τα μέλη της ΕΠΑ, όπως αναλυτικά καταγράφονται στα Πρακτικά της συνεδρίασης».

Εάν συμφωνείτε, θα σας σταλεί, οπότε με τη διαδικασία της υπογραφής θα ολοκληρωθεί και η απόφαση.

Εγώ προσωπικά σαν Εύη Παπανικολάου σας ευχαριστώ όλους, αρχής γενομένης απ' τους δύο Γενικούς που ήταν εδώ, απ' τον Περιφερειάρχη, από τους συναδέλφους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τα μέλη της Επιτροπής, αλλά και πρωτίστως τους συναδέλφους μου για όλη αυτή την προσπάθεια που κάνουμε όλη τη χρονιά, θα τη συνεχίσουμε και την επόμενη.

Σας ευχαριστώ πολύ και σας καλούμε να πάμε στο «Γαλαξία» να φάμε.

– Λύεται η συνεδρίαση –

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

ΑΒΕΡΩΦ:	8
ΓΟΓΟΛΟΥ:	58
ΓΥΠΑΚΗΣ:	93
ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ:	84, 85
ΚΙΣΣΟΠΟΥΛΟΣ:	91
ΜΕΓΑ:	78
ΜΠΑΛΤΟΓΙΑΝΝΗΣ:	44, 48
ΜΥΛΩΝΑΣ:	32
ΝΤΑΗΣ:	54, 88
ΠΑΚΕ:	23, 95
ΠΑΝΤΑΖΑΤΟΣ:	28
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ:	8, 13, 32, 34, 35, 48, 54, 62, 68, 75, 77, 78, 81, 86, 87, 88, 90, 92, 93, 94, 95, 96
ΠΡΟΕΔΡΟΣ (κoς ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ):	8, 9, 17, 23, 28, 31, 43, 75, 77, 89, 90, 92, 95
ΣΚΑΛΚΟΣ:	13, 17, 71, 75, 77, 78, 86, 87
ΣΤΕΦΟΥ:	17
ΤΟΡΗ:	81
ΤΣΙΚΝΙΑ:	68, 71, 72
ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΟΥ:	63
ΤΣΟΥΚΑΡΕΛΗΣ:	87
ΦΩΤΙΟΥ:	80
ΧΑΛΚΙΑ:	75, 77, 78
ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ:	92